

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

для членів дільничних виборчих
комісій з виборів народних депутатів
України на позачергових виборах
народних депутатів України
21 липня 2019 року

Навчальний посібник для членів дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року.

© Міжнародна фундація виборчих систем (IFES), 2019.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Автори:

Деніс А.С.
Крікополо Є.В.
Павловська Є.О.

Упорядники:

Дубовик С.О.
Кустова С.М.
Лотюк О.С.
Мохончук Б.С.
Романюк П.В.
Шипілов Л.М.

За участі:

Ашурова Д.В.
Вадімова Н.І.
Гугуєва О.В.
Іваницька Л.Ф.
Кузьменко Л.О.
Шипілова Ю.О.

Дизайн видання: Старанчук О.А.

Видання публікації здійснено в рамках проекту «Відповідальна та підзвітна політика в Україні», що виконується Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES) на запит Центральної виборчої комісії за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Будь-які думки, викладені у цій публікації, належать авторському колективу і не обов'язково відображають погляди IFES, Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

Надруковано: «ТОВ «АК-Груп»
01004, м. Київ, вул. Пушкінська 45/2, Літера «А»

Підписано до друку 01.07.2019 р.
Тираж – 60 000.

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

для членів дільничних
виборчих комісій з виборів
народних депутатів України
на позачергових виборах
народних депутатів України
21 липня 2019 року

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ЦВК	Центральна виборча комісія
ОВК	окружна виборча комісія з виборів народних депутатів України
ДВК	дільнична виборча комісія з виборів народних депутатів України
КМУ	Кабінет Міністрів України
ВД	виборча дільниця
ЗУ	Закон України
ЗМІ	Засоби масової інформації
ДРВ	Державний реєстр виборців
НСП	відмітка про постійну нездатність виборця самостійно пересуватись
АІАС	автоматизована інформаційно-аналітична система
БЮЛЕТЕНЬ	виборчий бюлетень з виборів народних депутатів України
ПРОТОКОЛ ПРО ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ	Протокол дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці

ВАЖЛИВО !

Текст посібника ґрунтується на нормах українського законодавства. Посилання на статті в тексті (наприклад, ч. 5 ст. 28) стосуються Закону України «Про вибори народних депутатів України», якщо інше не зазначено безпосередньо у тексті посібника. Посилання на пункти Порядків, затверджених постановами ЦВК, скорочуються в тексті до номера пункту Порядку та номера постанови (наприклад, п. 2.7 П. 350), при цьому повне найменування Порядку, номер та дата постанови зазначаються на початку розділу. Посібник ґрунтується на нормах законодавства, чинних станом на 01 червня 2019 року.

ЗМІСТ

ЗАКОНОДАВСТВО _____	5
ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ _____	11
СТАТУС І СИСТЕМА ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ. СТАТУС І ПОВНОВАЖЕННЯ ЧЛЕНА ДВК _____	15
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ДВК ДО ДНЯ ГОЛОСУВАННЯ _____	33
ДОКУМЕНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДВК _____	45
СПИСКИ ВИБОРЦІВ _____	59
ВИБОРЧІ БЮЛЕТЕНІ _____	79
ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ _____	85
ПІДГОТОВЧЕ ЗАСІДАННЯ ДВК _____	91
ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ГОЛОСУВАННЯ _____	97
ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ГОЛОСУВАННЯ ЗА МІСЦЕМ ПЕРЕБУВАННЯ _____	107
ПІДСУМКОВЕ ЗАСІДАННЯ ДВК ТА ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД _____	115
ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА ПЕРЕДАЧА ВИБОРЧОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ДО ОВК _____	151
РОЗГЛЯД СКАРГ _____	157
ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ _____	171
ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ _____	177
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА _____	181

ЗАКОНОДАВСТВО

ЗАКОНОДАВСТВО

Підготовка і проведення виборів народних депутатів України регулюються Конституцією України, Законом України «Про вибори народних депутатів України», Законом України «Про Центральну виборчу комісію», Законом України «Про Державний реєстр виборців», а також прийнятими відповідно до них іншими актами законодавства, з якими варто ознайомитись члену ДВК:

→ ЗАКони УКРАЇНИ

- Закон України «Про вибори народних депутатів України»
- Закон України «Про Центральну виборчу комісію»
- Закон України «Про Державний реєстр виборців»

→ КОДЕКСИ УКРАЇНИ

- Кодекс адміністративного судочинства (ст. 273-279)
- Кодекс України «Про адміністративні правопорушення» (ст. 212⁷-212²⁰)
- Кодекс законів про працю України (ст. 119)
- Кримінальний кодекс України (ст. 157-160)

→ ПОСТАНОВИ ЦВК

- Постанова ЦВК від 15 вересня 2010 року **№ 350 «Про Порядок ведення діловодства у виборчих комісіях та комісіях з референдумів»** (зі змінами)
- Постанова ЦВК від 31 липня 2012 року **№ 133 «Про Порядок розгляду скарг виборчими комісіями з виборів народних депутатів України»** (зі змінами)
- Постанова ЦВК від 26 січня 2012 року **№ 18 «Про вимоги до приміщень окружних виборчих комісій з виборів народних депутатів України, норми забезпечення виборчих комісій обладнанням, інвентарем, транспортними засобами і засобами зв'язку, оргтехнікою, іншими матеріальними цінностями, види послуг, які виборчі комісії можуть закупувати за рахунок коштів Державного бюджету України»** (зі змінами)

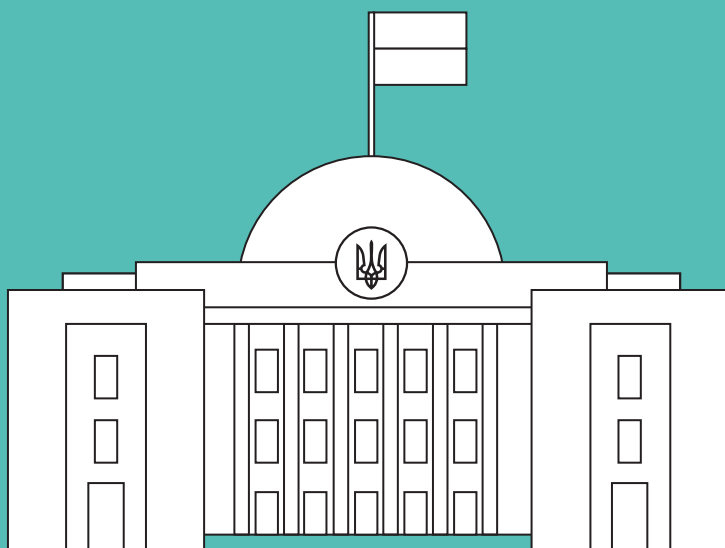
- **Постанова ЦВК від 19 січня 2012 року № 5 «Про Вимоги до приміщень дільничних виборчих комісій та приміщень для голосування»**
- **Постанова ЦВК від 22 березня 2012 року № 53 «Про Порядок виготовлення, передачі, зберігання та використання печаток виборчих комісій з виборів народних депутатів України та штампа «Вибув» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 4 квітня 2014 року № 207 «Про форми виборчих документів дільничних та окружних виборчих комісій щодо підрахунку голосів виборців на виборчих дільницях та встановлення підсумків голосування з виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 26 січня 2012 року № 19 «Про форми списків виборців на виборчих дільницях та інших виборчих документів для підготовки та проведення голосування з виборів народних депутатів України» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 19 липня 2012 року № 122 «Про Порядок залучення спеціалістів, експертів та технічних працівників для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення повноважень виборчих комісій на час підготовки та проведення виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 27 липня 2012 року № 126 «Про Порядок перевірки факту тимчасової нездатності виборця самостійно пересуватися для організації голосування з виборів народних депутатів України за місцем перебування виборців»**
- **Постанова ЦВК від 4 квітня 2014 року № 207 «Про форми виборчих документів дільничних та окружних виборчих комісій щодо підрахунку голосів виборців на виборчих дільницях та встановлення підсумків голосування з виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 4 квітня 2014 року № 208 «Про форми виборчих документів дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 17 червня 2019 року № 1040 «Про Порядок передачі виборчим комісіям виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 27 травня 2019 року № 902 «Про форму, розмір, поліграфічне виконання інформаційних плакатів кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатних виборчих округах,**

порядок їх виготовлення та передачі окружним та дільничним виборчим комісіям з виборів народних депутатів України»

- **Постанова ЦВК від 25 липня 2012 року № 125 «Про форму, розмір, поліграфічне виконання інформаційних плакатів політичних партій, кандидати у народні депутати України від яких зареєстровані в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, порядок їх виготовлення та передачі Міністерству закордонних справ України, окружним і дільничним виборчим комісіям з виборів народних депутатів України» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 7 червня 2012 року № 96 «Про Роз'яснення щодо складання та уточнення списків виборців для підготовки і проведення голосування з виборів народних депутатів України» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 25 квітня 2013 року №88 «Про Порядок проведення жеребкування щодо включення кандидатур до складу дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України» (із змінами, внесеними Постановою ЦВК від 27 серпня 2014 № 813)**
- **Постанова ЦВК від 23 травня 2019 року № 894 «Про форми подань щодо кандидатур до складу окружних та дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 30 березня 2014 року № 124 «Про форми подань щодо утворення спеціальних виборчих дільниць на тимчасовій основі та у винятковому випадку» (із змінами, внесеними Постановою ЦВК від 27 лютого 2019 № 400)**
- **Постанова ЦВК від 18 квітня 2013 року № 81 «Про Роз'яснення щодо порядку внесення змін до складу окружних та дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 7 вересня 2012 року № 813 «Про Роз'яснення щодо визначення окружною виборчою комісією з виборів народних депутатів України порядкового номера спеціальної виборчої дільниці, що існує на тимчасовій основі» (із змінами, внесеними Постановою ЦВК від 27 березня 2014 року № 92)**
- **Постанова ЦВК від 8 квітня 2014 року № 227 «Про Порядок надання транспортних послуг окружним і дільничним виборчим комісіям з виборів народних депутатів України, Президента України, окружним і дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму» (зі змінами)**

- **Постанова ЦВК від 12 липня 2012 № 110 «Про Порядок фінансування окружних виборчих комісій та дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів народних депутатів України» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 3 січня 2019 року № 8 «Про Порядок контролю за правильним і цільовим використанням коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку та проведення виборів Президента України, народних депутатів України»**
- **5 червня 2019 року № 946 «Про подання окружними виборчими комісіями з виборів народних депутатів України фінансових звітів про надходження та використання коштів Державного бюджету України на підготовку і проведення виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 13 вересня 2012 року № 893 «Про забезпечення тимчасової зміни місця голосування виборця без зміни його виборчої адреси» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 6 червня 2019 року № 954 «Про Порядок використання окружними виборчими комісіями з виборів народних депутатів України інформаційно-аналітичної системи «Вибори народних депутатів України» Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Вибори»»**
- **Постанова ЦВК від 7 червня 2019 року № 963 «Про форми посвідчень суб'єктів та інших учасників виборчого процесу з виборів народних депутатів України»**

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Народні депутати України (далі – депутати) обираються громадянами України на основі

загального,

рівного,

прямого

виборчого права шляхом **таємного** голосування (ч. 1 ст. 1).

Кількісний склад Верховної Ради України становить (ч. 2 ст. 1).

450 депутатів

Вибори депутатів здійснюються за **змішаною (пропорційно-мажоритарною) системою** (ч. 3 ст. 1, ч. 1 ст. 18)

225 депутатів обираються

за пропорційною системою

в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, який включає в себе всю територію України і закордонний виборчий округ, за виборчими списками кандидатів у депутати від політичних партій

225 депутатів обираються

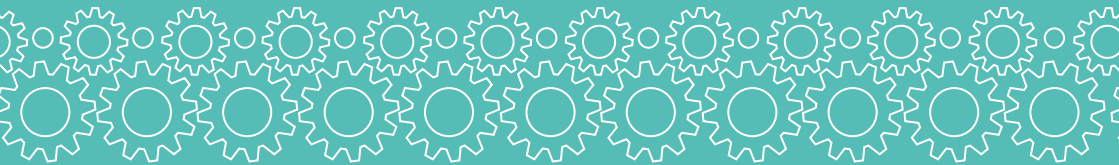
за мажоритарною системою відносної більшості

в одномандатних виборчих округах, що утворюються ЦВК та існують на постійній основі

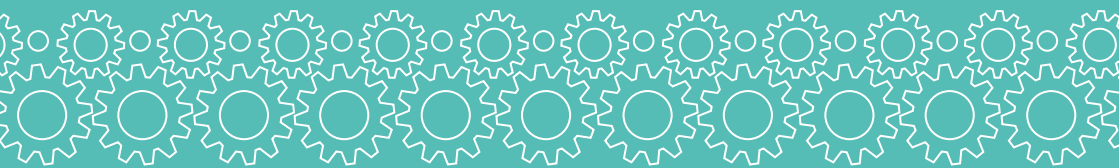
Підготовка організації і проведення голосування та підрахунок голосів виборців здійснюється на

виборчих дільницях,

що утворюються ЦВК або ОВК відповідно до Закону та існують на постійній чи тимчасовій основі (ч. 1 ст. 19).

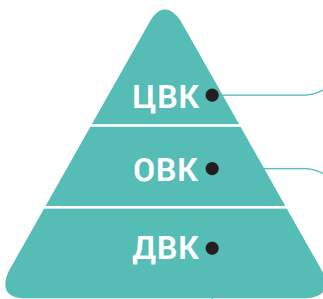

СТАТУС І СИСТЕМА ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ. СТАТУС І ПОВНОВАЖЕННЯ ЧЛЕНІВ ДВК

СТАТУС І СИСТЕМА ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ

Виборчі комісії є **спеціальними колегіальними органами**, уповноваженими організувати підготовку та проведення виборів депутатів і забезпечувати додержання та однакове застосування законодавства України про вибори депутатів (ч. 1 ст. 25).

очолює систему виборчих комісій, які організують підготовку і проведення виборів депутатів, і є **комісією вищого рівня** щодо всіх ОВК та ДВК, передбачених Законом про вибори народних депутатів (ч. 2 ст. 25). Повноваження ЦВК здійснюються на всій території України та в закордонному окрузі (п. 1 ч. 2 ст. 24).

є **юридичною особою**, має печатку. ОВК є комісією вищого рівня щодо всіх ДВК в межах відповідного одномандатного виборчого округу (ч. 5 ст. 25). Повноваження ОВК здійснюються у межах одномандатного виборчого округу (п. 2 ч. 2 ст. 24). ЦВК не є правонаступником ОВК (ч. 3 ст. 25).

також має власну печатку, проте, **не є юридичною особою** (ч. 6 ст. 25). Повноваження ДВК здійснюються у межах виборчої дільниці (п. 3 ч. 2 ст. 24).

ПОВНОВАЖЕННЯ ОВК

ВАЖЛИВО!

Повноваження ДВК починаються з моменту складення присяги не менш як двома третинами її мінімального складу на її першому засіданні, яке проводиться не пізніш як на третій день після дня прийняття рішення про її утворення (ч. 1 ст. 32),

а припиняються через 5 днів після дня офіційного оприлюднення ЦВК результатів виборів депутатів (ч. 3 ст. 32).

Нижче **коротко** наведено, що може та повинна робити ДВК (ч. 2 ст. 32):

1. здійснює контроль за неухильним додержанням та однаковим застосуванням законодавства про вибори депутатів під час голосування та підрахунку голосів виборців на ВД;
2. отримує список виборців від органу ведення ДРВ або Міністерства закордонних справ України, складає список виборців у випадках, передбачених Законом, надає його для загального ознайомлення, а також вносить до нього зміни у випадках, передбачених Законом;
3. забезпечує можливість ознайомлення виборців з виборчими списками кандидатів у депутати від політичних партій, відомостями про кандидатів у депутати в одномандатних виборчих округах, а також з рішеннями, прийнятими ЦВК, відповідною ОВК, власними рішеннями та повідомленнями;
4. вручає або надсилає кожному виборцю іменне запрошення із зазначенням відомостей, встановлених Законом;
5. забезпечує облік отриманих ДВК виборчих бюлетенів;
6. забезпечує підготовку приміщення для голосування та виборчих скриньок;

7. за рішенням ЦВК вносить зміни до виборчих бюлетенів у порядку та у строки, передбачені Законом;
8. організовує голосування на ВД;
9. проводить підрахунок голосів виборців на ВД, складає протоколи про підрахунок голосів та передає їх та іншу виборчу документацію відповідній ОВК у порядку, встановленому Законом;
10. визнає недійсним голосування на ВД за наявності обставин, передбачених Законом;
11. розглядає заяви і скарги з питань підготовки та організації голосування на ВД та в межах своїх повноважень приймає щодо них рішення;
12. узагальнює інформацію щодо поданих до ДВК заяв та скарг, що стосуються процесу виборів депутатів, а також результатів їх розгляду, вивішує цю інформацію на стенді офіційних матеріалів комісії для загального ознайомлення та подає її до ЦВК для розміщення на її офіційному веб-сайті;
13. здійснює інші повноваження, передбачені законами України.

ВИДИ ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЬ

Підготовка організації і проведення голосування та підрахунок голосів виборців здійснюється на **виборчих дільницях** (ч. 1 ст. 19).

ДВК здійснюють свої повноваження щодо підготовки та проведення виборів депутатів **в межах виборчих дільниць** (ч. 2 ст. 24).

Виборча дільниця може бути (ч. 2 ст. 19):

- звичайною;
- спеціальною **на постійній чи на тимчасовій основі**;
- закордонною.

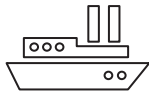
Спеціальні ВД призначені для організації та проведення голосування виборців у (ч. 1 ст. 21):

стаціонарних закладах охорони здоров'я,

на полярній станції України,

на суднах, які перебувають у день виборів у плаванні під Державним Прапором України,

в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах, інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування.

Виборчі дільниці утворюються з чисельністю **від 20 до 2500 виборців** (за рішенням ЦВК ВД може бути утворена з меншою від граничного значення чисельності виборців, а закордонні виборчі дільниці можуть утворюватися з більшою чисельністю виборців).

Виборчі дільниці поділяються на (ч. 3 ст. 19):

- **Малі ВД** – з чисельністю виборців до 500 осіб;
- **Середні ВД** – з чисельністю виборців від 500 до 1500 осіб;
- **Великі ВД** – з чисельністю виборців понад 1500 осіб.

ВАЖЛИВО!

В залежності від розміру виборчої дільниці визначаються норми забезпечення ДВК приміщеннями, кабінами для таємного голосування, виборчими скринькам тощо.

УТВОРЕННЯ ДВК

На позачергових виборах народних депутатів ДВК утворюються відповідною окружною виборчою комісією **не пізніше як за 15 днів до дня виборів** (ч. 3 ст. 107) за поданням:

політичних партій, депутатські фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання;

політичних партій - суб'єктів виборчого процесу, кандидати у депутати від яких зареєстровані у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі;

кандидатів у депутати у відповідному одномандатному виборчому окрузі.

Склад ДВК залежить від розміру виборчої дільниці (кількості виборців, включених до списку виборців):

РОЗМІР ВД	КІЛЬКІСТЬ ВИБОРЦІВ, ВКЛЮЧЕНИХ ДО СПИСКУ ВИБОРЦІВ	КІЛЬКІСТЬ ЧЛЕНІВ ДВК	СКЛАД ДВК
Мала ВД	До 50 осіб	4-6 осіб	голова, секретар, 2-4 інших члени комісії
Мала ВД	До 500 осіб	10-14 осіб	голова, заступник голови, секретар, інші члени комісії
Середня ВД	Від 500 до 1500 осіб	12-16 осіб	голова, заступник голови, секретар, інші члени комісії
Велика ВД	Більше 1500 осіб	14-18 осіб	голова, заступник голови, секретар, інші члени комісії

До складу ДВК можуть входити виборці, які проживають у межах території України (ч. 1 ст. 26). Згідно ч. 1 ст. 2 виборцями є громадяни України, яким **на день голосування** виповнилося **18 років**. Не мають права голосу громадяни, визнані судом недієздатними (ч. 9 ст. 2).

Виборець може входити до складу лише 1 виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення виборів народних депутатів України, а також виборів Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, комісії всеукраїнського або місцевого референдуму, якщо виборчий процес зазначених виборів чи процес референдуму проводиться одночасно з виборами народних депутатів України. (ч. 2 ст. 26).

Голова, заступник голови та секретар ДВК повинні бути представниками різних політичних партій, кандидатів у депутати - суб'єктів подання (ч. 11 ст. 28).

Секретар ДВК повинен володіти **державною мовою** в обсязі, необхідному для ведення діловодства (ч. 7 ст. 26).

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО УЧАСТІ В РОБОТІ ДВК

До складу ДВК **не можуть входити** (ч. 3 ст. 26):

- кандидати у депутати,
- представники політичних партій у ЦВК,
- уповноважені особи політичних партій,
- довірені особи кандидатів у депутати в одномандатному виборчому окрузі,
- офіційні спостерігачі,
- посадові та службові особи органів державної влади,
- посадові та службові особи органів влади Автономної Республіки Крим
- посадові та службові особи органів місцевого самоврядування,
- працівники судів,
- працівники правоохоронних органів,
- громадяни, які утримуються в установах виконання покарань,
- громадяни, які утримуються у слідчих ізоляторах,
- громадяни, які мають судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян, якщо ця судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

ВАЖЛИВО!

До складу ДВК спеціальної виборчої дільниці, утвореної в стаціонарному лікувальному закладі або в установі виконання покарань чи слідчому ізоляторі, **не можуть входити** працівники відповідного закладу або установи (ч. 4 ст. 26).

СТАТУС І ПОВНОВАЖЕННЯ ЧЛЕНА ДВК

Статус членів ДВК визначається ст. 36.

Для набуття статусу члена ДВК, члену ДВК потрібно на першому засіданні виборчої комісії, в якому він бере участь, в обов'язковому порядку ознайомитися зі змістом частин 7 - 12 статті 36 (наведені нижче), та скласти присягу члена ДВК.

ЧЛЕН ДВК МАЄ ПРАВО

брати участь у підготовці питань, що вносяться на розгляд ДВК (п. 1 ч. 7 ст. 36);

виступати на засіданнях ДВК, ставити іншим учасникам засідання запитання щодо порядку денного, вносити пропозиції з питань, віднесених до повноважень ДВК (п. 2 ч. 7 ст. 36);

безперешкодно знайомитися з документами ДВК, членом якої він є (п. 4 ч. 7 ст. 36);

на відшкодування шкоди, заподіяної його життю, здоров'ю чи майну у зв'язку з виконанням обов'язків члена ДВК, у тому числі витрат на відрядження, пов'язаних з виконанням обов'язків члена ДВК, у порядку і розмірі, що встановлені КМУ (п. 5 ч. 7 ст. 36).

Член ДВК не може бути звільнений з роботи, переведений на нижчу посаду з підстав, пов'язаних із виконанням його обов'язків у виборчій комісії (ч. 8 ст. 36).

ЧЛЕН ДВК ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ

додержуватися Конституції України, ЗУ «Про вибори народних депутатів України» та інших законів України з питань підготовки і проведення виборів (п. 1 ч. 9 ст. 36);

брати участь у засіданнях ДВК (п. 2 ч. 9 ст. 36);

виконувати рішення ДВК та обов'язки, покладені на нього згідно з їх розподілом у комісії (п. 2 ч. 9 ст. 36).

ІНШІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

На час безпосереднього виконання обов'язків члена ДВК (участь у засіданнях комісії, інших заходах на виконання Закону чи рішень комісії) на кожного члена ДВК поширюються гарантії і компенсації, передбачені законодавством для працівників на час виконання ними державних або громадських обов'язків у робочий час. Члени ДВК звільняються від виконання службових обов'язків за місцем постійної роботи на час, необхідний для здійснення обов'язків члена ДВК, на підставі письмового повідомлення голови, заступника голови чи секретаря відповідної ДВК про скликання засідання ДВК або рішення ДВК про залучення члена ДВК до участі в інших заходах, передбачених Законом. Такі повідомлення або рішення повинні містити зазначення дати, часу та запланованої тривалості засідання виборчої комісії чи іншого заходу (ч. 11 ст. 36).

Член ДВК має також інші права та обов'язки відповідно до Закону про вибори народних депутатів України та інших законів України (ч. 10 ст. 36).

ЧЛЕНУ ДВК ЗАБОРОНЕНО

Члену ДВК протягом часу своїх повноважень забороняється агітувати за чи проти партій, кандидатів у депутати та публічно оцінювати діяльність партій - суб'єктів виборчого процесу та кандидатів у депутати (ч. 12 ст. 36).

ПРИСЯГА ЧЛЕНА ДВК

Текст присяги члена ДВК (ч. 3 ст. 36):

Я,

.....
(прізвище, ім'я та по батькові)

беручи на себе повноваження члена виборчої комісії та усвідомлюючи свою високу відповідальність перед Українським народом, присягаю додержуватися Конституції України та виборчих законів України, чесно і сумлінно виконувати свої обов'язки, виходячи з принципів верховенства права, законності, об'єктивності та неупередженості, забезпечувати реалізацію і захист виборчих прав громадян України.

Особа, яка склала присягу, ставить **свій підпис під текстом** присяги.

Цей документ є **невід'ємною частиною документації** відповідної комісії.

Члену ДВК після складення ним присяги видається посвідчення за підписом голови ОВК за формою, затвердженою постановою ЦВК від 7 червня 2019 року № 963 «Про форми посвідчень суб'єктів та інших учасників виборчого процесу з виборів народних депутатів України» (ч. 4 ст. 36).

**ЗВЕРНІТЬ
УВАГУ!**

.....
(вид та дата проведення виборів)

ПОСВІДЧЕННЯ №

.....
(прізвище)

.....
власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності)

.....
(голова, заступник голови, секретар, член)

дільничої виборчої комісії з виборів народних депутатів України
звичайної виборчої дільниці №

Голова
окружної виборчої комісії

«.....» 20__року (підпис) (прізвище, ініціали) МП

Дійсне з пред'явленням документа, що посвідчує особу

**ЗВЕРНІТЬ
УВАГУ!**

.....
(вид та дата проведення виборів)

ПОСВІДЧЕННЯ №

.....
(прізвище)

.....
власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності)

.....
(голова, заступник голови, секретар, член)

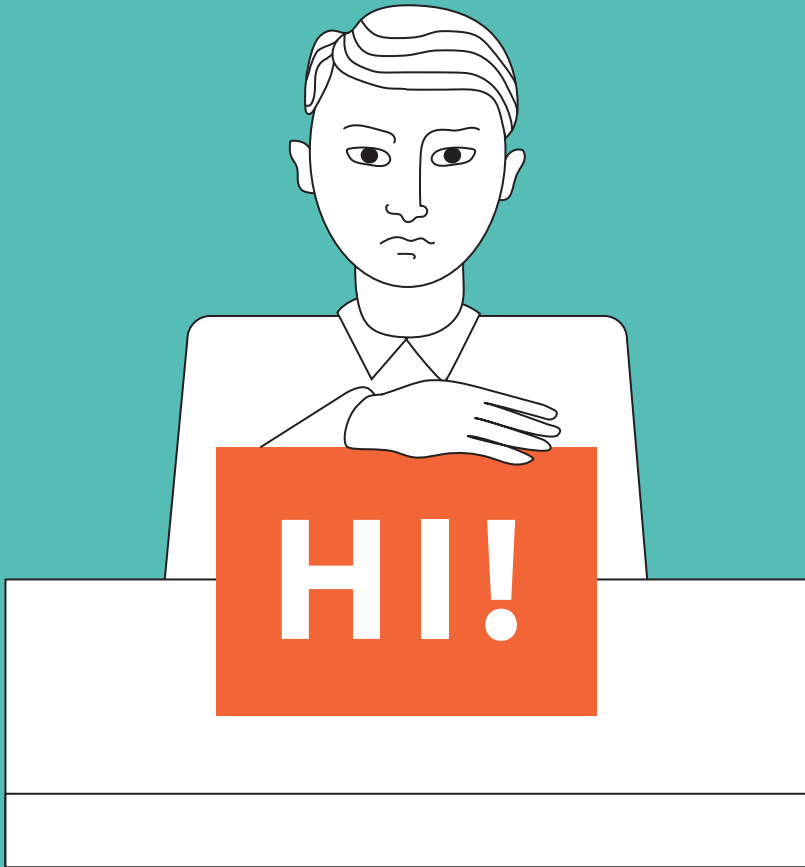
дільничої виборчої комісії з виборів народних депутатів України
спеціальної виборчої дільниці №

Голова
окружної виборчої комісії

«.....» 20__року (підпис) (прізвище, ініціали) МП

Дійсне з пред'явленням документа, що посвідчує особу

Зверніть увагу, що посвідчення члена ДВК дійсне лише за умови пред'явлення документа, що посвідчує особу!

ВАЖЛИВО!

Відмова скласти присягу
означає **ВІДМОВУ** особи бути
членом ДВК (ч. 5 ст. 36).

ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ЧЛЕНА ДВК

ОВК може **достроково припинити** повноваження

члена ДВК

усього складу ДВК

ОВК може достроково припинити повноваження **всього складу ДВК** за **власною ініціативою** або **на підставі рішення суду** в разі систематичного порушення чи одноразового грубого порушення ДВК Конституції України, Закону України «Про вибори народних депутатів України» та інших законів України (ч. 1 ст. 37).

ВАЖЛИВО!

Дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії не є ліквідацією цієї комісії (ч. 2 ст. 37).

Повноваження члена ДВК припиняються достроково ОВК (ч. 3 ст. 37)

**з моменту їх виникнення
або виявлення**

**з моменту прийняття рішення
ОВК про дострокове припинення повноважень**

у зв'язку з

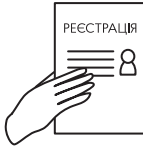

1. припиненням його громадянства України;

1. особистою заявою про складення повноважень члена ДВК*;

*Особа, яка подала заяву про складення повноважень, продовжує виконувати обов'язки голови, заступника голови, секретаря, члена ДВК до моменту прийняття рішення ОВК про дострокове припинення її повноважень (ч. 4 ст. 37).

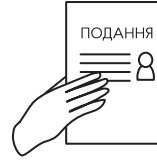

2. реєстрацією його

- кандидатом у народні депутати України
- кандидатом у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим
- кандидатом у депутати місцевої ради
- кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України;

3. реєстрацією його

- представником політичної партії у ЦВК
- офіційним спостерігачем
- уповноваженою особою політичної партії
- довіреною особою кандидата у народні депутати України
- довіреною особою кандидата у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим
- довіреною особою кандидата у депутати місцевої ради
- довіреною особою кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України
- представником, уповноваженою особою місцевої організації партії, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України;

2. внесенням подання про заміну члена ДВК суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу ДВК;

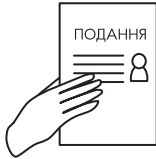
3. вибуттям на період включно до дня голосування за межі України або країни, на території якої утворена закордонна виборча дільниця, що тягне за собою неможливість виконувати обов'язки члена ДВК;

4. порушенням присяги члена ДВК, що виявилось як систематичне невиконання покладених на нього обов'язків, засвідченим не менш як двома рішеннями з цього приводу ДВК, до складу якої він входить;

5. одноразовим грубим порушенням законодавства України про вибори, встановленим рішенням суду або рішенням ЦВК.

4. набранням щодо нього законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян;
5. виявленням обставин наявності судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян, якщо така судимість не знята або не погашена;
6. входження його до складу іншої виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення виборів народних депутатів України або депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України;
7. відмовою скласти присягу члена ДВК;
8. визнанням його недієздатним;
9. його смертю.

А ЯКЩО ГОЛОВА/ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ/ СЕКРЕТАР ДВК СИСТЕМАТИЧНО НЕ ВИКОНУЄ СВОЇХ ОБОВ'ЯЗКІВ?

У разі якщо

- голова ДВК,
- заступник голови ДВК або
- секретар ДВК

СИСТЕМАТИЧНО не виконує покладені на нього обов'язки,

У разі якщо

- голова ДВК,
- заступник голови ДВК або
- секретар ДВК

ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ від виконання своїх повноважень,

відповідна ДВК може звернутися до ОВК з мотивованим **поданням** про його заміну, якщо за це проголосувало **не менше двох третин** членів складу комісії (ч. 9 ст. 37).

така особа може особисто подати **власноручно написану заяву** про складання повноважень до ОВК (ч. 9 ст. 37).

Зазначене подання чи заява підлягає **обов'язковому розгляду** у строки, зазначені у частині 7 статті 37.

Рішення про заміну голови, заступника голови, секретаря ДВК не тягне за собою **припинення повноважень цих осіб як членів відповідної ДВК** (ч. 9 ст. 37).

Призначення нового голови, заступника голови, секретаря ДВК проводиться в порядку, встановленому Законом (ч. 10 ст. 37).

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ДВК ДО ДНЯ ГОЛОСУВАННЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ДВК ДО ДНЯ ГОЛОСУВАННЯ

Виборча комісія є **колегіальним органом** (ч. 1 ст. 33). **Ніхто не має права втручатися** у діяльність виборчих комісій, крім як у випадках, передбачених законом (ч. 18 ст. 33). Для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення повноважень, передбачених Законом, ДВК **може залучати**, на підставі цивільно-правових угод, **відповідних спеціалістів**, експертів та технічних працівників (ч. 17 ст. 33).

Основною формою роботи виборчої комісії є **засідання**.

ЗАСІДАННЯ ДВК

СКЛИКАЄ	ВЕДЕ
голова комісії	голова комісії
в разі відсутності голови – заступник голови комісії	або заступник голови комісії
в разі відсутності голови та його заступника – секретар комісії	у разі невиконання ними цієї функції або у разі їх відсутності – головуючий на засіданні, визначений ДВК з числа членів комісії
у разі необхідності – за рішенням ОВК	

Засідання ДВК скликається з **обов'язковим повідомленням усіх членів** комісії про час, місце проведення засідання та його порядок денний (ч. 6 ст. 33). Членам ДВК надаються проекти рішень комісії та необхідні документи, як правило, **не пізніше останнього дня** перед днем проведення засідання ДВК, однак **не пізніш як до початку засідання** (ч. 7 ст. 33).

ВАЖЛИВО !

На письмову вимогу **третини складу** ДВК голова комісії або його заступник зобов'язаний скликати засідання ДВК **не пізніше наступного дня** після отримання такої вимоги (ч. 3 ст. 33).

Перше засідання ДВК скликається її головою **не пізніш як на третій день** після дня утворення комісії, а наступні - за необхідністю (ч. 5 ст. 33). Засідання ДВК є повноважним за умови присутності **більше половини членів комісії від складу цієї комісії** (ч. 5 ст. 33). На засіданні ДВК ведеться **протокол засідання**, який веде секретар комісії (ч. 2 ст. 35).

МАТЕРІАЛИ ДО ЗАСІДАННЯ ОВК

Правила документування діяльності виборчих комісій регулюються Порядком ведення діловодства у виборчих комісіях та комісіях з референдумів, затвердженим Постановою ЦВК від 15 вересня 2010 року №350 (далі – П. 350).

ВАЖЛИВО !

Підготовку матеріалів до засідання комісії забезпечує **секретар** ДВК (п. 2.1 П. 350).

Матеріали до питань з порядку денного засідання ДВК складаються з (п. 2.7 П. 350 (зі змінами):

- порядку денного;
- проектів рішень (постанови, протокольного рішення);
- додатків до проектів рішень, якщо такі зазначені у тексті рішення (звернення, заяви, роз'яснення, плани, списки, звіти, довідки тощо);
- в разі потреби – доповідних записок членів ДВК, які готують питання на розгляд комісії.

Голова ДВК має ознайомитись з підготовленими матеріалами. В разі відсутності потреби внесення поправок до їх тексту голова **вчиняє** на проекті рішення, що пропонується прийняти, відповідну **резолюцію** (п. 2.10 П. 350):

*для розгляду
на засіданні комісії*

Матеріали **надаються членам ДВК**, як правило, **не пізніше останнього дня** перед днем проведення засідання комісії, якщо інше не встановлено законом, однак **не пізніш як до** початку засідання (ч. 7 ст. 33, п. 2.8 П. 350).

ПОРЯДОК ДЕННИЙ ЗАСІДАННЯ ДВК

Засідання ДВК ведеться згідно **затвердженого комісією порядку денного**, зафіксованого у протоколі засідання.

ПРОЕКТ ПОРЯДКУ ДЕННОГО		ПОРЯДОК ДЕННИЙ		
ГОТУЄТЬСЯ		ПОГОДЖУЄТЬСЯ	ДОВОДИТЬСЯ ДО ВІДОМА	
КИМ?	секретарем ДВК згідно з планом роботи та за дорученням голови ДВК, а також з урахуванням пропозицій членів ДВК	з головою ДВК	членів ДВК – секретарем комісії	ЗМІ, осіб, які мають право брати участь у засіданні, запрошених на засідання
КОЛИ?	не пізніше ніж за 1 день до засідання	—	як правило, не пізніше останнього дня перед днем проведення засідання а в день, що передує дню виборів та в день виборів – негайно	як правило, не пізніше останнього дня перед днем проведення засідання
ВИЗНАЧЕНО	п. 2.4 П. 350	п. 2.5 П. 350	п. 2.5 П. 350	п. 2.6 П. 350

ОБГОВОРЕННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО ДВК

Проект порядку денного обговорюється **на початку засідання ДВК**. При цьому питання, внесені до порядку денного, **може бути вилучене** з нього за ініціативою членів комісії, про що приймається окреме рішення (п. 2.15 П. 350).

Проект порядку денного за пропозиціями членів ДВК та рішенням комісії **може бути доповнено питаннями** під час його обговорення (п. 2.16 П. 350).

ДВК також може прийняти рішення **про перенесення розгляду додатково** запропонованих питань на наступні засідання комісії (п. 2.18 П. 350). Проект порядку денного **затверджується** або **відхиляється** після його колегіального обговорення за рішенням комісії (п. 2.17 П. 350).

ВАЖЛИВО !

ДВК **на вимогу 3 її членів**, а також за рішенням ОВК або суду зобов'язана розглянути на своєму засіданні питання, що відносяться до її повноважень, не пізніше як у триденний строк, але не пізніше дня голосування. (ч. 9 ст. 33). Під час голосування ДВК не проводить засідання та не приймає рішень.

ПРИКЛАД ПОРЯДКУ ДЕННОГО ПЕРШОГО ЗАСІДАННЯ ОВК

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про складення присяги членами дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № ____.
2. Про розподіл обов'язків між членами дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № ____.
3. Про виконання членами дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № ____ своїх повноважень на платній основі.
4. Про затвердження графіку роботи дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № ____.

РІШЕННЯ ДВК

Рішення ДВК, прийняте в межах її повноважень, є **обов'язковим** для виконання усіма суб'єктами виборчого процесу, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування, посадовими і службовими особами цих органів, підприємствами, закладами, установами, організаціями та їх посадовими особами, засобами масової інформації, їх власниками, посадовими особами та творчими працівниками, об'єднаннями громадян (ч. 14 ст. 33).

Рішення ДВК, що суперечить законодавству України або прийняте з перевищенням її повноважень, **може бути скасоване ОВК** або визнане протиправним та **скасоване судом**.

У такому випадку **ОВК** має право прийняти **рішення по суті питання** (ч. 15 ст. 33).

Рішення ДВК приймається **відкритим голосуванням** після його розгляду та обговорення на засіданні ДВК

до дня голосування	у день голосування
<p>більшістю голосів від складу комісії (ч. 10 ст. 33)</p>	<p>більшістю голосів від складу комісії (ч. 10 ст. 33),</p> <p>а у разі присутності менше ніж двох третин членів комісії від складу комісії</p> <p>рішення комісії приймається не менше ніж двома третинами голосів від числа членів комісії, присутніх на засіданні комісії (ч. 12 ст. 33).</p>

Рішення ДВК **приймається**, як правило, **у формі постанови** (п. 2.2 П. 350).

ДВК може **ухвалювати протокольні рішення** – з питань поточної внутрішньої діяльності (п. 2.3 П. 350).

ПРАВО ПРИСУТНОСТІ НА ЗАСІДАННІ ДВК

Окрім членів ДВК на засіданні комісії (в тому числі при підрахунку голосів, на виборчій дільниці в день голосування у приміщенні, де проводиться голосування) **можуть бути присутніми**

→ **БЕЗ ДОЗВОЛУ чи ЗАПРОШЕННЯ** (ч. 3 ст. 34):

ХТО МОЖЕ БУТИ ПРИСУТНІМ?	ОБМЕЖЕННЯ ПО КІЛЬКОСТІ	ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА ПРИСУТНОСТІ, ЯКЩО ПРИСУТНІ НЕПРАВОМІРНО ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ РОБОТІ ДВК
члени ЦВК	без обмежень	не можуть бути позбавлені права присутності
члени ОВК	без обмежень	не можуть бути позбавлені права присутності
кандидати у депутати	без обмежень	не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії
довірені особи кандидатів у депутати	не більше 1 особи від 1 кандидата	не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії
уповноважені особи політичних партій	не більше 1 особи від 1 партії	не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії
офіційні спостерігачі від кандидатів у депутати	не більше 1 особи від 1 кандидата	не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії
офіційні спостерігачі від політичних партій	не більше 1 особи від 1 партії	не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії

офіційні спостерігачі від громадських організацій	не більше 1 особи від 1 організації	не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії
офіційні спостерігачі від іноземних держав	без обмежень	не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії
офіційні спостерігачі від міжнародних організацій	без обмежень	не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії
представники ЗМІ	не більше 2 осіб від 1 ЗМІ	не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії

Інші особи, крім зазначених, можуть бути присутніми на засіданні **ДВК тільки з дозволу або на запрошення** цієї комісії, про що приймається рішення на засіданні ДВК (ч. 4 ст. 34).

ДВК може прийняти мотивоване рішення про позбавлення права присутності на своєму засіданні особи, запрошеної ДВК на засідання комісії, якщо вона **НЕПРАВОМІРНО ПЕРЕШКОДЖАЄ** проведенню засідання (ч. 5 ст. 34).

РЕЄСТРАЦІЯ ПРИСУТНІХ

- I. **Секретар ДВК** відповідає за реєстрацію осіб, які беруть участь у засіданні на запрошення комісії чи без дозволу і запрошення (п. 2.12 П. 350).

Перед початком засідання **секретар ДВК** готує і подає голові ДВК список запрошених осіб (п. 2.1 П. 350) із зазначенням

- прізвищ, імен, по батькові,
- найменування посад запрошених,
- офіційних назв органів, які вони представляють або осіб, яких вони представляють,
- питання порядку денного, у зв'язку з розглядом якого вони запрошені.

- II. **Голова ДВК** на початку засідання або на початку розгляду питання **оголошує кількість присутніх членів ДВК, список запрошених осіб та інших осіб**, які мають право бути присутніми без дозволу чи запрошення комісії, а також представників ЗМІ (п. 2. 14 П. 350).

ДОКУМЕНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДВК

ДОКУМЕНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДВК

Документування діяльності ДВК здійснюється у порядку, встановленому статтею 35, та Порядком ведення діловодства у виборчих комісіях та комісіях з референдумів, затвердженим постановою ЦВК від 15 вересня 2010 року № 350 (із змінами) (далі – П. 350).

Відповідальність за організацію та стан діловодства в комісії покладається на

Підготовку матеріалів до засідання ДВК, оформлення та доопрацювання прийнятих на її засіданні документів, достовірність документування засідання комісії забезпечує

голову ДВК
(п. 1.4 П. 350).

секретар ДВК
(п. 2.1 П. 350).

Відповідальність за збереження виборчої документації до передачі її на архівне зберігання покладається на голову або **заступника голови чи секретаря** відповідної ДВК (ч. 4 ст. 115).

На засіданні ДВК

ведеться **ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ** (ч. 2 ст. 35), в якому фіксуються обговорені питання та результати голосування за прийняття рішень.

На засіданні ДВК

ПРИЙМАЄ		СКЛАДАЄ	
ПОСТАНОВИ	ПРОТОКОЛЬНІ РІШЕННЯ	АКТИ	ПРОТОКОЛИ*
Рішення ДВК з розглянутого питання письмово оформляється у формі постанови.	Рішення з питань з питань поточної діяльності.	Акт комісії засвідчує певний факт або подію, виявлені і визнані комісією.	Протокол комісії встановлює підсумки певних дій, виконаних комісією.

**Важливо, щоб члени ДВК не плутали ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ та ПРОТОКОЛ КОМІСІЇ, який встановлює підсумки певних дій, наприклад, протокол ДВК підрахунку голосів виборців на ВД у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу.*

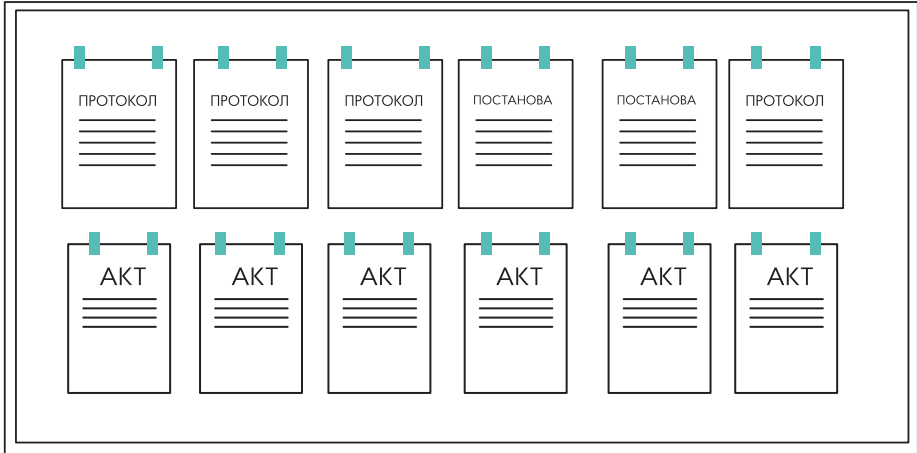
Прийняті комісією постанови, протокольні рішення та складені комісією акти та протоколи мають **відповідну нумерацію** (п. 4.7 П. 350), тобто якщо ДВК збирається, наприклад, на третє засідання, то відповідно протокол засідання ДВК буде нумеруватися номером 3. Якщо за попередні два засідання ДВК прийняла, наприклад, шість постанов, то перша прийнята на третьому засіданні постанова буде нумеруватись номером «7», наступна – «8» і т.д.

Протокол засідання, постанови ДВК, додатки до постанови, протокольного рішення, прийнятих на засіданні ДВК, **підписує** (п. 4.7 П. 350)

- голова ДВК чи головуючий на засіданні, та
- секретар ДВК чи секретар відповідного засідання ДВК.

Підписи скріплюються **печаткою** ДВК.

Документи ДВК, що стосуються організації виборів, підлягають **невідкладному оприлюдненню на стенді офіційних матеріалів*** відповідної ДВК та на офіційному веб-сайті ЦВК відразу після їх надходження до ЦВК (ч. 9 ст. 35).

**стенд офіційних матеріалів ДВК обладнується в приміщенні комісії у місці, вільно доступному для відвідувачів (ч. 5 ст. 35).*

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ ДВК

Обговорення питання і рішення, що розглядається та приймається на засіданні ДВК, **фіксується у протоколі засідання комісії**, який оформляється **на підставі записів**, зроблених під час засідання секретарем комісії (секретарем засідання) (п. 3.1 П. 350).

До протоколу у вигляді додатків **долучаються оригінали документів**, прийнятих на засіданні, а також викладені в письмовій формі **окремі думки членів ДВК**, які брали участь у засіданні комісії, однак, не згодні з прийнятим рішенням.

Протокол засідання комісії для ознайомлення
не пізніше наступного засідання комісії (ч. 2 ст. 35)

надається

членам комісії*

на вимогу

може бути наданий

суб'єктам виборчого процесу

**При цьому член комісії має право підписати протокол засідання ДВК.*

ВАЖЛИВО !

Не пізніше наступного засідання ДВК протокол засідання вивішується **на стенді** офіційних матеріалів комісії для загального ознайомлення (ч. 2 ст. 35).

ПРИКЛАД ПРОТОКОЛУ ЗАСІДАННЯ ДВК

Позачергові вибори народних депутатів України

(назва виборів, референдуму)

21 липня 2019 року

(дата проведення виборів, референдуму)

ПРОТОКОЛ № 3

засідання дільничної виборчої комісії виборчої комісії з виборів народних депутатів України

виборчої дільниці № 800614

(назва виборчої комісії)

«17» липня 2019 року

19 год. 00хв.

м.Київ

(дата проведення, місце проведення – назва населеного пункту)

Усього членів комісії: 16 осіб.

Присутні на засіданні члени комісії: 15 осіб.

Кіндратюк О.І., Гелер А.С., Крикун Б.В., Німрук В.С., Токар Т.К., Іванченко У.П., Пінтусевич З.Н., Шевченко Т.Г., Сміян А.О., Златевко К.Р., Солодка М.Р., Храмченко С.С., Бендुकідзе К.Л., Власова Р.К., Іванов П.П.
(прізвище, ініціали)

Запрошені на засідання: не запрошувалися.

(посада, прізвище, ініціали або за списком, що додається)

Присутні на засіданні: Климпуш Р.П., офіційний спостерігач від ГО «Чесні вибори».

(посада, прізвище, ініціали або за списком, що додається)

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про прийняття присяги новопризначеним членом дільничної виборчої комісії.

(перелік питань порядку денного)

1. Слухали: голову дільничної виборчої комісії Кіндратюка О.І., який повідомив присутнім про заміну в складі дільничної виборчої комісії виборчої дільниці №800614 одномандатного виборчого округу № 221.

(зміст питання та посада, прізвище, ініціали доповідача)

Виступили: голова дільничної виборчої комісії Кіндратюк О.І., який повідомив про дострокове припинення повноважень Іванова П.П. від Чесної партії України (у зв'язку з внесенням подання про заміну члена виборчої комісії суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу виборчої комісії) та включення до складу комісії Черноусенко Галини Іванівни від Чесної партії України. Голова дільничної виборчої комісії Кіндратюк О.І. запропонував скласти присягу члена ДВК Черноусенко Г.І. Заступник голови дільничної виборчої комісії Гелер А.С. нагадав про обов'язок ознайомитися з ч.7-12 ст.36 ЗУ «Про вибори народних депутатів України» перед складанням присяги.

(прізвище, ініціали доповідачів, короткий зміст кожного виступу)

Вирішили (постановили): надати можливість Черноусенко Г.І. ознайомитися зі змістом частин 7-12 ст.36. ЗУ «Про вибори народних депутатів України» та скласти присягу.

(зміст рішення (постанови, протокольного рішення))

За це рішення проголосували:

За 15 (п'ятнадцять).

(цифрами і прописом)

Проти 0 (нуль).

(цифрами і прописом)

Утрималися 0 (нуль).

(цифрами і прописом)

Голова дільничної виборчої комісії

(головуючий на засіданні)

(підпис)

(підпис)

Секретар дільничної виборчої комісії

(секретар засідання)

(підпис)

Кіндратюк О.І.

(прізвище, ініціали)

Крикун Б.В.

(прізвище, ініціали)

М.П.

ОКРЕМА ДУМКА

Член ДВК, який бере участь у її засіданні і не згоден з рішенням, прийнятим комісією, має право протягом 2 днів після засідання, на якому було прийнято рішення, у **письмовій формі висловити окрему думку**, яка **додається до протоколу** відповідного засідання виборчої комісії і є його невід'ємною частиною (ч. 13 ст. 33).

ПРОТОКОЛЬНЕ РІШЕННЯ ДВК

З питань поточної діяльності ДВК може приймати протокольні рішення, зміст яких заноситься до протоколу засідання виборчої комісії та **не оформлюється окремим документом** (ч. 6 ст. 35).

ПОСТАНОВА ДВК

Рішення ДВК з розглянутого питання письмово **оформляється у формі постанови**, яка повинна містити (ч. 3 ст. 35, п. 2.9 П. 350):

- найменування комісії;
- найменування постанови;
- час, дату та місце прийняття;
- порядковий номер;
- мотивувальну частину з посиланням на обставини, що зумовили розгляд питання на засіданні комісії; посилання на конкретні положення нормативно-правових актів або постанову виборчої комісії вищого рівня чи судові рішення, якими керувалася комісія при прийнятті постанови;
- резолютивну частину, тобто що комісія постановила.

ВАЖЛИВО !

Зміст та наскрізний номер постанови повинні бути **відображені у протоколі** відповідного **засідання** виборчої комісії (ч. 4 ст. 35).

Постанова ДВК **вивішується для загального ознайомлення** на стенді офіційних матеріалів комісії:

- не пізніше ранку **наступного дня** після дня її прийняття;
- прийнята напередодні дня голосування та під час підрахунку голосів - **не пізніш як через 4 години** після завершення засідання виборчої комісії (ч. 5 ст. 35).

Копія постанови, засвідчена головою ДВК чи його заступником і секретарем ДВК та скріплена печаткою ДВК, видається **суб'єкту виборчого процесу**, якого вона стосується, на його вимогу

- **не пізніше ніж через 4 години** після її прийняття;
- прийнята напередодні дня голосування та в день голосування - **невідкладно** (ч. 5 ст. 35).

ЗРАЗОК ПОСТАНОВИ ДВК

Позачергові вибори народних депутатів України

(назва виборів, референдуму)

21 липня 2019 року

(дата проведення виборів, референдуму)

Дільнична виборча комісія з виборів народних депутатів України виборчої дільниці №800614
одномандатного виборчого округу № 221

(назва виборчої комісії)

ПОСТАНОВА

вул. Євгена Коновальця, 36А, актовa зала, м. Київ

(місце прийняття - назва населеного пункту)

«16» липня 2019 року

(дата проведення)

15 год. 00хв.

(час проведення)

№3

(номер постанови)

Усього членів комісії: 16 осіб.

Про виконання членами дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України виборчої дільниці № 800614 одномандатного виборчого округу № 221 своїх повноважень на платній основі

(найменування)

Розглянувши пропозиції голови дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України виборчої дільниці № 800614 Андрієвської Ольги Олексіївни про виконання членами дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України виборчої дільниці №800614 своїх повноважень у комісії на платній основі, на підставі частини шостої статті 36 та статті 47 Закону України «Про вибори народних депутатів України», дільнична виборча комісія з виборів народних депутатів України виборчої дільниці № 800614 одномандатного виборчого округу №221 **постановляє:**

(мотивувальна частина)

- Визначити членів комісії, які виконують свої повноваження на платній основі з 10 липня 2019 року:
 - Голова дільничної виборчої комісії Андрієвська Ольга Олексіївна;
 - Секретар дільничної виборчої комісії Іванова Інна Дмитрівна;
 - Член дільничної виборчої комісії Шевченко Тарас Григорович.
- Копії цієї постанови видати членам дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України виборчої дільниці №800614 одномандатного виборчого округу № 221, зазначеним у пункті 1 цієї постанови, для пред'явлення за основним місцем роботи з метою увільнення на цей період від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи відповідно до частини шостої статті 36 Закону України «Про вибори народних депутатів України».

(резольютивна частина)

Голова ДВК

Андрієвська О.О.

Секретар ДВК

Іванова І.Д.

М.П.

ВАЖЛИВО !

Мотивувальна частина повинна містити **посилання на обставини**, що зумовили розгляд питання на засіданні ДВК, посилання на конкретні положення нормативно-правових актів або постанови виборчої комісії вищого рівня чи судові рішення, якими керувалася ДВК при прийнятті постанови.

Резолютивна частину повинна містити **відповідне рішення ДВК**, викладене у формі висновку із зазначенням завдань і заходів, спрямованих на реалізацію повноважень комісії з питання, що розглядається, **у разі потреби - вказівки на необхідність доведення змісту постанови до суб'єктів**, на яких поширюється її дія, виконавців, осіб, на яких покладається контроль за виконанням документа, а також строки його виконання та додатки.

Резолютивна частина має складатись з пронумерованих пунктів і підпунктів.

АКТИ І ПРОТОКОЛИ ДВК

ДВК складає акти і протоколи
(ч. 7 ст. 35).

Акт

комісії засвідчує певний факт або подію, виявлені і визнані комісією.

Наприклад,

«Акт ДВК про погашення невірно заповненого виборцем виборчого бюлетеня як невикористаного»

Протокол

комісії встановлює підсумки певних дій, виконаних комісією.

Наприклад,

«Протокол ДВК про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці в одномандатному виборчому окрузі»

ВАЖЛИВО !

Акти і протоколи виборчої комісії **складаються у випадках, передбачених Законом**, за формами, затвердженими ЦВК, та у кількості примірників, встановленій Законом (ч. 8 ст. 35).

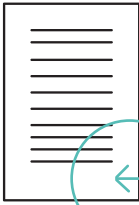
На відміну від протоколу засідання та постанови **акт або протокол комісії підписується**

ВСІМА присутніми

на засіданні членами ДВК, підписи яких скріплюються печаткою ДВК.

Перший примірник акта чи протоколу **мають право підписати** присутні на засіданні

- кандидати у депутати,
- довірені особи кандидатів у депутати,
- уповноважені представники кандидатів у депутати,
- представники політичних партій у ЦВК,
- уповноважені особи політичних партій,
- офіційні спостерігачі.

У правій нижній частині першого аркуша документа, заяви, скарги **або на іншому вільному від тексту місці** цього аркуша (крім місця, визначеного для підшивки) зазначаються

реєстраційний (вхідний) номер,

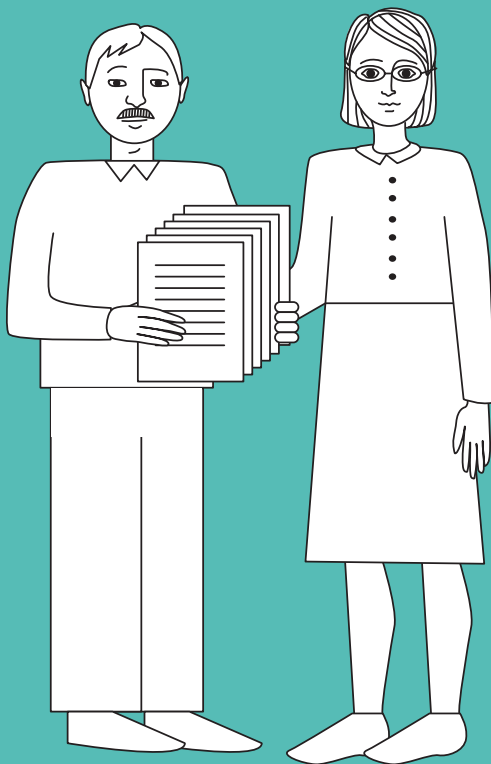
що відповідає порядковому номеру запису в журналі реєстрації документів, заяв і скарг, та дата надходження (п. 5.5 П. 350).

Особа, яка подає документи до ДВК, **складає РОЗПИСКУ**, в якій вказує своє прізвище, ім'я, по батькові, короткий опис поданих документів із зазначенням кількості аркушів, дату та час їх подання.

ВАЖЛИВО !

Розписка зберігається разом із поданими документами!

СПИСКИ ВИБОРЦІВ

СПИСКИ ВИБОРЦІВ

Складання та уточнення списків виборців на ВД для підготовки і проведення голосування з виборів депутатів здійснюються відповідно до ст. 39-44, ст. 27-28 Закону України «Про Державний реєстр виборців» та Роз'яснення щодо складання та уточнення списків виборців для підготовки і проведення голосування з виборів народних депутатів України, затвердженого Постановою ЦВК від 7 червня 2012 року № 96 (зі змінами) (далі – П. 96).

→ ВИДИ СПИСКІВ ВИБОРЦІВ

Попередні та уточнені списки виборців для звичайних та спеціальних виборчих дільниць, утворених в установах виконання покарань, складаються органами ведення ДРВ (ч. 1 ст. 39, ч. 3 ст. 43).

ПОПЕРЕДНІЙ

(складається для ознайомлення виборцями зі списками виборців та не містять графи для підписів виборців)

УТОЧНЕНИЙ

(складається для голосування виборців та містить графу для підписів виборців за отримання виборчих бюлетенів)

До списку виборців на виборчій дільниці включаються **громадяни України**, яким виповнилося або на день виборів виповниться **18 років і які мають право голосу, та виборча адреса** яких відповідно до відомостей ДРВ **відноситься до цієї виборчої дільниці** (ч. 2 ст. 39).

Виборець може бути включений до списку виборців **тільки на 1** виборчій дільниці (ч. 2 ст. 39).

Списки виборців **складаються за формою, встановленою ЦВК**, у 2 примірниках на паперовому носії. Кожен аркуш списку виборців підписується керівником органу ведення ДРВ, підпис якого засвідчується печаткою цього органу.

Список має **наскрізні нумерацію** виборців та нумерацію аркушів. Виборці включаються до списку так, щоб відомості про виборців з однаковою адресою житла були розміщені поруч (ч. 3 ст. 39).

ОТРИМАННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО СПИСКУ ВИБОРЦІВ НА ЗВИЧАЙНІЙ ВИБОРЧІЙ ДІЛЬНИЦІ

На позачергових виборах народних депутатів України органи ведення ДРВ

не пізніш ніж за 11 днів до дня виборів

передають ДВК по **одному примірнику** попереднього списку виборців та **виготовлені іменні запрошення** у приміщенні органу ведення ДРВ (другий примірник попереднього списку виборців зберігається в ДРВ) (ч. 4 ст. 107).

Попередній список виборців від імені ДВК зобов'язані отримати **не менше 3** членів цієї комісії. Один з цих трьох членів ДВК повинен бути голова ДВК, а у разі неможливості - заступник голови або секретар комісії (ч. 5 ст. 39).

Про **передачу** ДВК попереднього **списку виборців** складається відповідний **акт в двох примірниках**, форма якого встановлена Постановою ЦВК від 26 січня 2012 року № 19 «Про форми списків виборців на виборчих дільницях та інших виборчих документів для підготовки та проведення голосування з виборів народних депутатів України» (зі змінами). Один примірник ата зберігається в органі ведення ДРВ, **інший - в ДВК**.

ІМЕННІ ЗАПРОШЕННЯ

ДВК звичайної виборчої дільниці має **надіслати або доставити** в інший спосіб кожному виборцю іменне запрошення, отримане під час передачі попереднього списку виборців (ч. 4 ст. 107) від органу ведення ДРВ, на позачергових виборах депутатів **не пізніш ніж за 10 днів** до дня голосування (ч. 7 ст. 107, п. 2.2 П. 96).

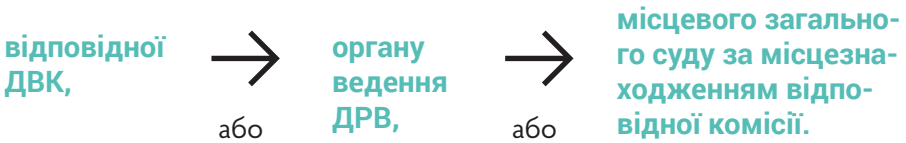
Іменним запрошенням виборцю повідомляють про включення його до попереднього списку виборців відповідної виборчої дільниці, адресу дільничної виборчої комісії, її номер телефону і розпорядок роботи, а також про час і місце голосування. Виборцям, стосовно яких у списку виборців є відмітка про постійну нездатність пересуватися самостійно, одночасно повідомляється, що їм буде надана можливість проголосувати за місцем перебування (НСП). (ч. 2 ст. 40).

ОЗНАЙОМЛЕННЯ ВИБОРЦІВ З ПОПЕРЕДНІМ СПИСКОМ

На наступний день після отримання попереднього списку виборців ДВК має надати його **для загального ознайомлення у приміщенні ДВК** (ч. 1 ст. 40), тобто зробити так, щоб **кожен громадянин міг ознайомитися** із списком виборців у приміщенні ДВК та **перевірити** правильність внесених до нього відомостей (ч. 3 ст. 40).

Якщо виборець виявить **неправильності**, допущені при складанні попереднього списку виборців, він може звернутися із заявою про уточнення попереднього списку виборців, у тому числі про **включення або виключення** зі списку **себе особисто або інших осіб**, а також щодо наявності або відсутності відміток про постійну нездатність виборця самотійно пересуватися (**НСП**) до

ДЛЯ ДОВІДКИ!

Приклад неправильностей у попередньому списку виборців:

- друкарська помилка в П.І.Б.,
- неточність в адресі,
- неправильна відмітка про НСП (її відсутність, коли людина постійно нездатна самотійно пересуватись, або навпаки – її наявність, коли людина, здатна до самотійного пересування).

ЗВЕРНЕННЯ ВИБОРЦЯ ЩОДО НЕПРАВИЛЬНОСТЕЙ У ПОПЕРЕДНЬОМУ СПИСКУ ВИБОРЦІВ

Для уточнення попереднього списку виборців, у тому числі про включення або виключення зі списку себе особисто або інших осіб, а також щодо наявності або відсутності відміток про постійну нездатність виборця самотійно пересуватися

не пізніш ніж за 5 днів до дня виборів (ч. 5 ст. 40)
особисто подати заяву до ДВК чи органу ведення ДРВ (ч. 4 ст. 40).

ВАЖЛИВО !

У разі якщо громадянин за станом здоров'я **не може особисто** подати заяву, ДВК за його зверненням зобов'язана забезпечити **прийняття заяви** у нього **в інший спосіб** (ч. 4 ст. 40).

До заяви додаються **документи** (копії документів), **які підтверджують зазначені в ній відомості**, *наприклад*, у разі виявлення невключення особи до попереднього списку виборців на звичайній ВД до заяви додаються документи (копії документів), що підтверджують наявність у такої особи права голосу та належність її виборчої адреси до цієї звичайної виборчої ділянки (п. 2.4 П. 96), тобто копія паспорта або тимчасового посвідчення громадянина.

ДВК зобов'язана розглянути заяву **протягом 1 дня** (ч. 5 ст. 40),

за результатом розгляду якої приймає рішення у формі постанови про передачу такої заяви до органу ведення ДРВ та невідкладно направити до відповідного органу ведення ДРВ (ч. 6 ст. 40):

- дану постанову,
- заяву виборця,
- додані до заяви документи чи їх копії.

Вищезазначене рішення **не пізніше наступного дня** після дня його прийняття видається особі, яка подала заяву, а також надсилається особі, якої воно стосується (якщо така особа не є особою, яка подала заяву) (ч. 6 ст. 40).

ЗРАЗОК ПОСТАНОВИ ЩОДО ЗАЯВ ВИБОРЦІВ

Позачергові вибори народних депутатів України
(назва виборів, референдуму)

21 липня 2019 року
(дата проведення виборів, референдуму)

Дільнична виборча комісія з виборів народних депутатів України виборчої
дільниці №800614 одномандатного виборчого округу № 221
(назва виборчої комісії)

ПОСТАНОВА

вул. Євгена Коновальця, 36А, м. Київ, гуртожиток, актовa зала

«15» липня 2019 року 19 год. 00хв. N12
(дата проведення) (час проведення) (номер постанови)

Усього членів комісії: 16 осіб.

Про заяву виборця Оніщук Наталії Сергіївни про уточнення попереднього списку виборців

15 липня 2019 року до дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України виборчої дільниці №800614 одномандатного виборчого округу №221 звернулась громадянка Оніщук Наталія Сергіївна із заявою про уточнення списку виборців, які голосують на виборчій дільниці №800614, а саме про включення її до списку виборців на цій виборчій дільниці. У паспорті громадянина України, пред'явленому Оніщук Н.С., зазначена адреса постійної реєстрації: м.Київ, вул.Євгена Коновальця 32-в кв.73. Виборці за цією виборчою адресою підлягають включенню до попереднього списку виборців на виборчій дільниці №800614, проте гр. Оніщук Н.С. у списку виборців відсутня.

Враховуючи вищевикладене, керуючись частинами 3-6 статті 40 Закону України «Про вибори народних депутатів України» дільнична виборча комісія з виборів народних депутатів України виборчої дільниці №800614 одномандатного виборчого округу №221

п о с т а н о в л я є:

1. Передати заяву виборця Оніщук Наталія Сергіївна з доданням до заяви копією паспорту, виданого на ім'я Оніщук Наталії Сергіївни, до відділу ведення Державного реєстру виборців Печерської районної в місті Києві Державної адміністрації.
2. Цю постанову невідкладно передати до відділу ведення Державного реєстру виборців Печерської районної в місті Києві Державної адміністрації.
3. Цю постанову до 16 липня 2019 року видати Оніщук Н.С.

Голова ДВК _____

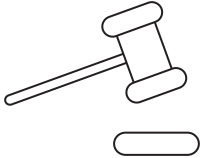
Андрієвська О. О.

Секретар ДВК _____

Іванова І. Д.

М.П.

А ЯКЩО ВИБОРЕЦЬ ЗВЕРНУВСЯ ДО СУДУ ЩОДО НЕПРАВИЛЬНОСТЕЙ У ПОПЕРЕДНЬОМУ СПИСКУ?

Якщо громадянин звернувся до суду з адміністративним позовом про уточнення списку виборців і суд його задовільнив, то

→ РІШЕННЯ СУДУ

про внесення змін до попереднього списку виборців подається виборцем

не пізніш ніж за 5 днів

до дня голосування до відповідного органу ведення ДРВ або до відповідної ДВК для негайного направлення до такого органу.

ВАЖЛИВО !

Пізніше зазначеного строку (тобто пізніше 5 днів) виборець може подати рішення суду тільки до ДВК (ч. 11 ст. 40).

ЯК ПРОГОЛОСУВАТИ ЧЛЕНУ ДВК?

Щоб проголосувати на виборчій дільниці, на території якої член ДВК буде працювати у день виборів, він має подати **заяву про тимчасову зміну місця голосування** без зміни виборчої адреси (ч. 3 ст. 41)

не пізніш ніж за 5 днів до дня голосування

до органу ведення ДРВ

- за місцезнаходженням відповідної ВД або
- за своєю виборчою адресою.

ОТРИМАННЯ УТОЧНЕНОГО СПИСКУ ВИБОРЦІВ

Орган ведення ДРВ **не пізніш ніж за 2 дні** до дня голосування (ч. 6 ст. 43)

передає ДВК один примірник уточненого списку виборців на паперовому носії в приміщенні органу ведення ДРВ (другий примірник уточненого списку виборців зберігається в органі ведення ДРВ).

Уточнений список виборців від імені ДВК зобов'язані отримати **не менше 3 членів** цієї комісії. Один з цих 3 членів ДВК повинен бути голова ДВК, а у разі неможливості - заступник голови або секретар комісії.

Про **передачу** ДВК уточненого **списку виборців** складається відповідний **акт в двох примірниках**, форма якого встановлена Постановою ЦВК від 26 січня 2012 року № 19 «Про форми списків виборців на виборчих дільницях та інших виборчих документів для підготовки та проведення голосування з виборів народних депутатів України» (зі змінами). Один примірник акта зберігається в органі ведення ДРВ, **інший – в ДВК.**

ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО УТОЧНЕНОГО СПИСКУ НА ЗВИЧАЙНІЙ ВИБОРЧІЙ ДІЛЬНИЦІ

Зміни до уточненого списку виборців на звичайній виборчій дільниці (ч. 1 ст. 42)

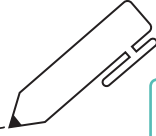
- рішення суду,
- повідомлення органу ведення ДРВ про виявлення кратного включення виборця до списків виборців

ВАЖЛИВО !

У день голосування зміни до уточненого списку виборців вносяться **ВИКЛЮЧНО** на підставі рішення суду (ч. 2 ст. 42).

ПОРЯДОК ВКЛЮЧЕННЯ ВИБОРЦЯ ДО СПИСКУ ВИБОРЦІВ

Відомості про виборця, передбачені формою списку виборців, **вносяться у кінці списку виборців** (ч. 3 ст. 42).

67. Скільбіда Іван Степанович 68. Скульбіда Марія Вікторівна 69. Тарасенко Лідія Петрівна 70. Тарасенко Андрій Петрович 71. <i>Поменчук Марія Андріївна</i>		РІШЕННЯ СУДУ	ПРИМІТКА Рішення суду від 24.05.2019 №567/3467/33-1
---	---	--	--

При цьому у графі «Примітки» зазначаються дата і номер рішення суду або дата повідомлення органу ведення ДРВ, а також,

у разі якщо виборча адреса виборця знаходиться **за межами відповідного одномандатного виборчого округу**, тобто виборець зареєстрований в іншому одномандатному виборчому окрузі, робиться **відмітка про отримання виборцем лише бюлетеня для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі** (ч. 3 ст. 42), оскільки бюлетень для голосування в одномандатному виборчому окрузі в такому випадку не видається.

ПОРЯДОК ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СПИСКУ ВИБОРЦІВ ОСІБ, ЯКІ НЕПРАВОМІРНО ВКЛЮЧЕНІ ДО НЬОГО

Відомості про виборця, неправомірно включеного до уточненого списку, **викреслюються** зі списку виборців.

В графі «Примітки» робиться запис «Виключено», ставляться підписи голови і секретаря ДВК. При цьому в зазначеній графі поруч із прізвищем виборця зазначаються дата і номер рішення суду або повідомлення органу ведення ДРВ (ч. 4 ст. 42).

форма № 1-В/2019
 Сторінка 1 з 2

Центральний виборчий округ № 101

Державний реєстр виборців

ПОВІДОМЛЕННЯ
 про зміни, внесені до уточненого списку виборців на
 виборчій дільниці № _____

Виключено таких виборців:

№ п/п	Прізвище (повне імені)	П'єроне (повне імені)	Дата народження (число, місяць, рік)	Виборча адреса	Штатна

Виключено таких осіб:

№ п/п	Прізвище (повне імені)	П'єроне (повне імені)	Дата народження (число, місяць, рік)	Виборча адреса	Штатна

Внесено такі зміни списку виборців:

№ п/п	Прізвище (повне імені)	П'єроне (повне імені)	Дата народження (число, місяць, рік)	Виборча адреса	Стать	Повітряні сили

Служба (назва) районної виборчої дільниці: _____

Місцевість: _____

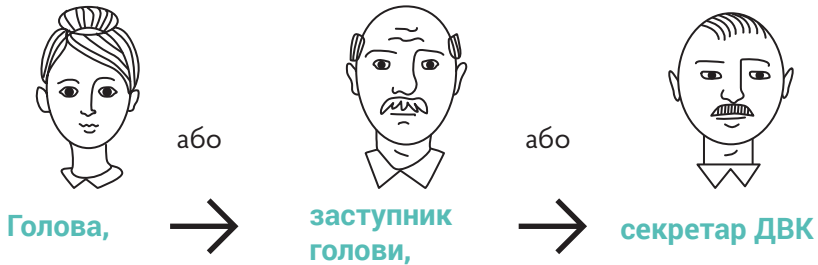
Службовий працівник: _____

При внесенні змін до списку виборців на звичайній виборчій дільниці ДВК звичайної ВД

НЕВІДКЛАДНО

передає відомості про виборців, включених до списку виборців або виключених зі списку, відповідному органу ведення ДРВ за формою, встановленою ЦВК (ч. 6 ст. 42, п. 3.5 П. 96).

ПОРЯДОК ВИПРАВЛЕННЯ НЕТОЧНОСТЕЙ ТА ТЕХНІЧНИХ ОПИСОК В ДЕНЬ ГОЛОСУВАННЯ

в день голосування **виправляють неточності та технічні описки в уточненому списку виборців**, а саме:

- неправильне написання прізвища, власного імені, по батькові, дати народження, номера будинку, квартири місця проживання,

в разі, якщо, незважаючи на такі технічні описки, **є зрозумілим, що до списку виборців включено саме того виборця, який прибув на ВД** для голосування. Таке виправлення засвідчується **підписом голови або заступника голови чи секретаря ДВК** у графі «Примітки» (ч. 7 ст. 42).

ВАЖЛИВО !

Розбіжності у виборчій адресі виборця в уточненому списку виборців та паспорті громадянина України чи тимчасовому посвідченні громадянина України щодо назви населеного пункту, вулиці (проспекту, бульвару, площі, провулка, кварталу тощо) або номера будинку в разі, якщо такі розбіжності стосуються того самого населеного пункту, вулиці чи будинку та пов'язані з **перейменуванням** населеного пункту, вулиці, зміною нумерації існуючого будинку, **не є підставою для відмови** у видачі виборчого бюлетеня такому виборцю та не потребують внесення змін до списку виборців (п. 3.8 П. 96).

СКЛАДАННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО СПИСКУ ВИБОРЦІВ НА СПЕЦІАЛЬНІЙ ВИБОРЧІЙ ДІЛЬНИЦІ

Попередні списки виборців на спеціальних ВД на позачергових виборах народних депутатів України складаються

не пізніш як за сім днів до дня голосування (ч. 2 ст. 43, ч. 5 ст. 107)

ВАЖЛИВО !

Виборці, які повинні покинути лікувальний заклад до дня голосування, до списку виборців на такій дільниці не включаються (ч. 2 ст. 43).

(лиць виборів народних депутатів України)
(список привселюдний виборців народних депутатів України)
(найменування органу виконання Державного реєстру виборців)

ПОВІДОМЛЕННЯ
про включення виборців до списку виборців на спеціальній
виборчій дільниці № _____

№ з/п	Прізвище	Власне ім'я (у разі власної імені)	По батькові (за наявності)	Дата народження (число, місяць, рік)	Адреса місця проживання

Голова (заступник голови) дільничної виборчої комісії _____ (підпис)
М.П. _____ (підпис, прізвище)

"__" _____ 20__ року

- ДВК спеціальної виборчої дільниці **наступного дня** після складення списку виборців надає один його примірник для **загального ознайомлення** у приміщенні ДВК (ч. 5 ст. 43).
- Після складення списку виборців на спеціальній виборчій дільниці ДВК **невідкладно** передає відомості про включених до нього виборців **органу ведення ДРВ** за своїм місцезнаходженням (ч. 6 ст. 43).

УТОЧНЕННЯ СПИСКУ ВИБОРЦІВ НА СПЕЦІАЛЬНІЙ ВИБОРЧІЙ ДІЛЬНИЦІ У ЛІКУВАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Якщо виборець прибув до стаціонарного закладу охорони здоров'я **пізніше як за 10 днів** до дня голосування, однак **раніше ніж за 3 дні** до дня голосування,

відповідна ДВК **уточнює** список виборців, **включаючи** виборця до списку виборців на підставі відомостей, поданих невідкладно керівником відповідного закладу, підпис якого засвідчується печаткою відповідного закладу (ч. 7 ст. 43).

Якщо виборець прибув до закладу охорони здоров'я в тому ж населеному пункті, де він проживає, **пізніше ніж за 3 дні** до дня голосування, він може звернутися до виборчої комісії звичайної виборчої дільниці, де він **включений до списку виборців**, щодо можливості проголосувати **за місцем свого перебування** в порядку та у строки, передбачені Законом. У такому разі до списку виборців на спеціальній виборчій дільниці він не включається (ч. 8 ст. 43).

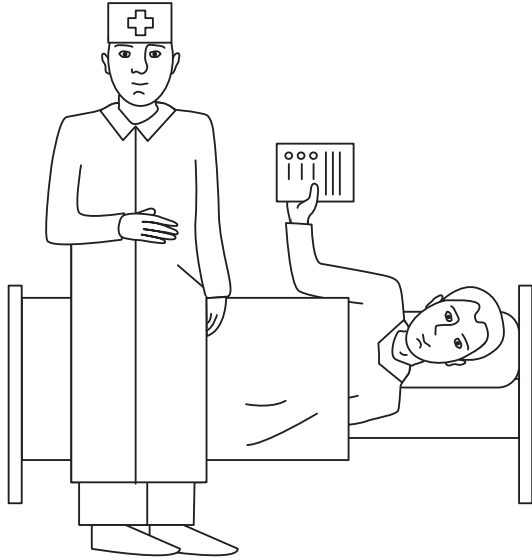
Виборці мають право звернутися із **заявою** до ДВК спеціальної виборчої дільниці або безпосередньо до суду **щодо уточнення списку виборців** (ч. 10 ст. 43).

Така заява до ДВК подається **особисто** (ч. 11 ст. 43)

не пізніше як за 3 дні до дня голосування (ч. 12 ст. 43).

Заява, подана до виборчої комісії **після зазначеного строку**, залишається **без розгляду**.

Заява, подана в строк, розглядається виборчою комісією **невідкладно**.

За підсумком розгляду заяви ДВК зобов'язана прийняти рішення про

- внесення зміни до списку виборців або
- мотивоване рішення про відмову у задоволенні заяви.

Копія рішення видається виборцю у день його прийняття (ч. 12 ст. 43).

При внесенні змін до списку виборців ДВК спеціальної ВД **невідкладно** передає відомості про виборців, включених до списку виборців або виключених зі списку, відповідному органу ведення ДРВ (ч. 14 ст. 43).

Це необхідно зробити, щоб унеможливити кратне включення виборця на двох виборчих дільницях одночасно. Так, орган ведення ДРВ, отримавши відомості про включення виборця на спеціальній виборчій дільниці, має повідомити ДВК звичайної виборчої дільниці, де виборець є включеним до списку виборців, про кратне включення, а ДВК звичайної виборчої дільниці має включити виборця відповідно до процедури, передбаченої Законом.

У разі отримання таких відомостей **пізніш як за 5 днів** до дня виборів та виявлення кратного включення виборця до списку виборців на іншій виборчій дільниці, орган ведення ДРВ невідкладно повідомляє про це відповідну ДВК (ч. 15 ст. 43).

ВАЖЛИВО !

У разі утворення спеціальної ВД у винятковому випадку відповідно до ч. 8 ст. 21 список виборців складається ДВК не пізніш як за 7 днів до дня голосування на підставі відомостей, поданих керівником відповідного закладу, установи, капітаном судна. Після складення списку виборців на такій виборчій дільниці ДВК невідкладно передає відомості про виборців, включених до цього списку, органу ведення ДРВ за своїм місцезнаходженням (ч. 9 ст. 43).

ЯК ПРОГОЛОСУВАТИ ЧЛЕНУ ДВК СПЕЦІАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ ДІЛЬНИЦІ?

Члени ДВК спеціальної виборчої дільниці включаються до списку виборців на цій виборчій дільниці на підставі рішення відповідної ОВК щодо утворення ДВК цієї спеціальної виборчої дільниці (ч. 16 ст. 43).

ЗАЯВИ ЩОДО ГОЛОСУВАННЯ ЗА МІСЦЕМ ПЕРЕБУВАННЯ ТА ВИТЯГ ІЗ СПИСКУ ВИБОРЦІВ

Виборець, який тимчасово не здатний пересуватися самостійно, поштою або через інших осіб подає до ДВК виборчої дільниці

не пізніше ніж 20:00 останньої п'ятниці перед днем голосування,
тобто *19 липня 2019 року*

власноручно написану заяву (разом із довідкою медичної установи про стан здоров'я) з проханням забезпечити йому голосування за місцем його перебування **із зазначенням місця перебування виборця** (ч. 5 ст. 86).

На **спеціальних виборчих дільницях**, утворених у стаціонарних закладах охорони здоров'я, голосування за місцем перебування виборця проводиться **на підставі власноручно написаної заяви виборця** з проханням забезпечити йому голосування за місцем його перебування **у зв'язку з необхідністю дотримання постільного режиму** (ч. 7 ст. 86). **Заява** виборця про бажання голосувати за місцем перебування реєструється ДВК в журналі (ч. 8 ст. 86). Члени ДВК мають право перевіряти факт тимчасової нездатності виборця самостійно пересуватися у порядку, встановленому ЦВК (ч. 15 ст. 86). Для організації голосування виборців, не здатних пересуватися самостійно, за їх місцем перебування ДВК **в останній день** перед днем виборів (ч. 2 ст. 86),

ТОБТО В СУБОТУ 20 липня 2019 року
на своєму засіданні виготовляє **Витяг із списку виборців**.

Такий витяг невідкладно після його складення надається для загального ознайомлення у приміщенні ДВК (ч. 2 ст. 86), а його форма встановлена Постановою ЦВК від 26 січня 2012 року № 19 «Про форми списків виборців на виборчих дільницях та інших виборчих документів для підготовки та проведення голосування з виборів народних депутатів України».

До витягу із списку виборців включаються (ч. 3 ст. 86):

- **без рішення комісії** - виборець, постійно не здатний самостійно пересуватися, щодо якого у списку виборців зазначена відповідна відмітка, якщо такий виборець **до 12 години останньої суботи** перед днем виборів письмово або особисто не повідомив відповідну ДВК про бажання проголосувати у приміщенні для голосування;
- **за рішенням ДВК** - виборець, який тимчасово не здатний самостійно пересуватися, **на підставі його заяви та довідки медичної установи про стан його здоров'я**. Така заява разом з довідкою медичної установи про стан здоров'я виборця повинна бути подана до дільничної виборчої комісії не пізніше 20 години останньої п'ятниці перед днем голосування.

Полімергові вибори народних депутатів України

(вид виборів народних депутатів України)

21 липня 2019 року

(дата проведення виборів народних депутатів України)

Примірник № 2

**УТОЧНЕНИЙ СПИСОК ВИБОРЦІВ
на звичайній виборчій дільниці № 63/089**

м. Херсон, Херсонська область

(обсяг виборчої дільничної виборчої комісії - осіб, скільки, вік та зазначення кількості районів, області, Автономної Республіки Крим)

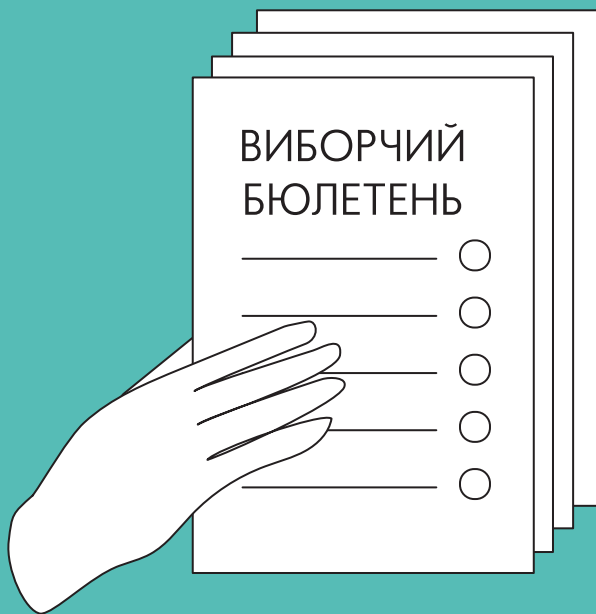
№ з/п	Прізвище, ім'я та по-батькові (повно, ні безвінний (за наявності))	Дата народження (число, місяць, рік)	Вибора округ (без зазначення позачергового вибору і країни проживання)	Підпис виборця на отриманні виборчих бюлетеня	Примітки
1	Кавальська Віра Павлівна	25.03.1974	м. Херсон, вул. Ташкентська, 1 кв.1		
2	Байдулова Ірина Вікторівна	13.12.1967	м. Херсон, вул. Ташкентська, 1 кв.2		
3	Байдулов Олександр Васильович	23.01.1967	м. Херсон, вул. Ташкентська, 1 кв.2	голосує за місцем перебування	
4	Байдулова Софія Олександрівна	02.03.1989	м. Херсон, вул. Ташкентська, 1 кв.2		
5	Байдулов Степан Олександрович	24.04.1992	м. Херсон, вул. Ташкентська, 1 кв.2		
6	Іванов Сергій Васильович	01.03.1928	м. Херсон, вул. Ташкентська, 1 кв.3		
7	Байденчук Наталія Вікторівна	02.02.1989	м. Херсон, вул. Ташкентська, 1 кв.4		
8	Байденчук Микола Іванович	12.11.1981	м. Херсон, вул. Ташкентська, 1 кв.4		

При включенні виборця до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування у списку виборців на виборчій дільниці **у графі «підпис виборця» секретар ДВК робить запис «голосує за місцем перебування»** (ч. 4 ст. 86).

ВАЖЛИВО !

Під час підготовки Витягу зі списку виборців члени ДВК вносять виборців до Витягу під тим самим порядковим номером, що зазначений в уточненому списку виборців.

ВИБОРЧІ БЮЛЕТЕНІ

ПЕРЕДАЧА ВИБОРЧИХ БЮЛЕТЕНІВ

Порядок передачі виборчим комісіям виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України регулюється ст. 82 та Постановою ЦВК від 17 червня 2019 року № 1040 Про Порядок передачі виборчим комісіям виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України.

ОВК на своєму засіданні передає всі виборчі бюлетені ДВК **не раніш як за 3 дні, але не пізніш як за 24 години** до дня виборів (ч. 3 ст. 82).

Від імені кожної ДВК виборчі бюлетені **приймають не менш як 3 члени ДВК** (ч. 3 ст. 82).

Разом з виборчими бюлетенями представникам кожної ДВК, які отримали бюлетені, надається два витяги:

1. витяг із протоколу ОВК про передачу ДВК виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу,
2. витяг із протоколу ОВК про передачу ДВК виборчих бюлетенів для голосування в одномандатному виборчому виборчому окрузі,

підписані головою і секретарем ОВК, 3 членами ДВК, які отримали виборчі бюлетені, та засвідчені печаткою ОВК (ч. 6 ст. 82).

Члени ДВК **ТРАНСПОРТУЮТЬ ОТРИМАНІ ВИБОРЧІ БЮЛЕТЕНІ** до приміщення ДВК у супроводі поліцейського, на якого покладається обов'язок охорони (ч. 9 ст. 82).

ВАЖЛИВО !

Виборчий бюлетень є документом суворої звітності. ДВК забезпечують суворий облік отриманих та виданих виборчих бюлетенів відповідно до вимог Закону (ч. 7 ст. 80).

ПРИЙМАННЯ ВИБОРЧИХ БЮЛЕТЕНІВ

Приймання виборчих бюлетенів ДВК відбувається на засіданні ДВК **невідкладно** після прибуття членів виборчої комісії, які отримали бюлетені (ч. 10 ст. 82). Секретар ДВК перевіряє відповідність позначення виборчого округу, номера одномандатного виборчого округу та номера виборчої дільниці, зазначених на бюлетенях, і в разі їх відповідності проставляє у визначених місцях кожного бюлетеня печатку ДВК.

Інший визначений рішенням комісії член ДВК перераховує отримані виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та відповідному одномандатному виборчому окрузі окремо вголос, перевіряючи відповідність позначення виборчого округу, номера одномандатного виборчого округу та номера виборчої дільниці, зазначених на виборчих бюлетенях. Інші члени комісії **спостерігають** за підрахунком (ч. 10, 11 ст. 82).

ВАЖЛИВО !

При підрахунку виборчих бюлетенів **забороняється** поділ комісії на кілька груп, кожна з яких підраховує частину бюлетенів (ч. 11 ст. 82).

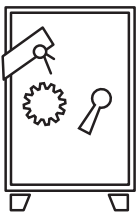
У разі виявлення **невідповідності** підрахованої кількості бюлетенів по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу та (або) одномандатному виборчому округу та кількості, зазначеної у витягу (витягах) з протоколу ОВК про передання бюлетенів, ДВК складає у **ТРЬОХ примірниках акт (акти)** про це за формою, встановленою постановою ЦВК від 17 червня 2019 року № 1040 «Про Порядок передачі виборчим комісіям виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України», із зазначенням встановленої рішенням ДВК причини розходження (ч. 12 ст. 82).

Перший примірник акту (актів) обов'язково додається до першого примірника відповідного протоколу ДВК про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, який після закінчення підсумкового засідання ДВК одночасно з другим примірником указанного протоколу запаковуюються та транспортуються до ОВК

Другий примірник акту (актів) зберігається у ДВК.

Третій примірник акту (актів) невідкладно вивішується у приміщенні ДВК для загального ознайомлення.

За наявності розходження між кількістю бюлетенів, перерахованих ДВК, та кількістю бюлетенів, що отримала ДВК та зазначеній у Витягу, вважається **фактично встановлена кількість** під час перерахунку бюлетенів на засіданні ДВК та зафіксована в акті (актах) про розходження.

Виборчі бюлетені **зберігаються** у приміщенні ДВК в **сейфі** (металевій шафі), який опечатується на тому ж засіданні ДВК стрічкою з проставлянням на ній **підписів усіх присутніх** на засіданні виборчої комісії та печатки ДВК і постійно (до початку підготовчого засідання ДВК) перебуває під охороною поліцейського (ч. 13 ст. 82).

ВАЖЛИВО !

Виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та в одномандатному виборчому окрузі для кожної виборчої дільниці кожного одномандатного виборчого округу виготовляються у кількості, що **на 0,5 відсотка перевищує кількість виборців**, які включені до списку виборців на відповідній ВД відповідного одномандатного виборчого округу, з можливим відхиленням зазначеної кількості з урахуванням кратності розміщення виборчих бюлетенів в межах поліграфічного листа при їх виготовленні (ч. 8 ст. 80).

А ЯКЩО СТРІЧКУ НА СЕЙФІ ПОШКОДЖЕНО?

Голова ДВК має негайно повідомити органи Національної поліції та ОВК, у разі виявлення

- пошкодження стрічки, якою було опечатано сейф (металеву шафу),
- невідповідності підписів на стрічці,
- невідповідності печатки на стрічці.

Після цього голова ДВК невідкладно відкриває сейф (металеву шафу) та виймає наявні у ньому виборчі бюлетені.

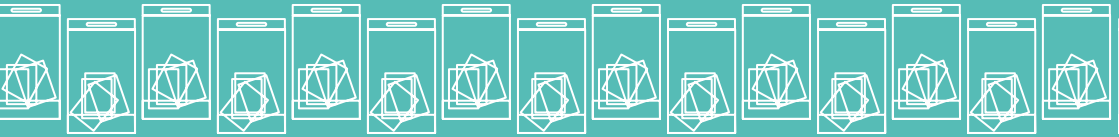
Члени ДВК перевіряють виборчі бюлетені щодо

- відповідності номерів округу,
- відповідності виборчої дільниці,
- наявності відбитка печатки ДВК,

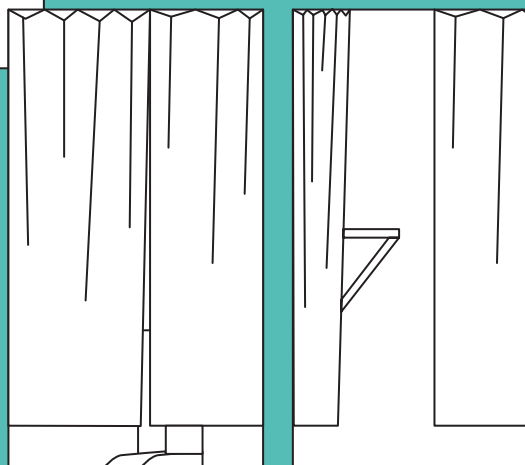
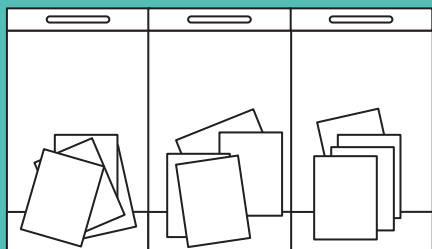
після чого члени ДВК **перераховують** виборчі бюлетені **окремо** по загальнодержавному багатомандатному та одномандатному виборчих округах.

ДВК складає акт про виявлені ознаки відкриття сейфа (металевої шафи) та (у разі виявлення) акт (акти) про невідповідність кількості виборчих бюлетенів.

Кількість виявлених у сейфі (металевій шафі) виборчих бюлетенів фіксується також **у протоколі засідання виборчої комісії**. У такому випадку встановлена кількість вважається кількістю виборчих бюлетенів, отриманих ДВК (ч. 14 ст. 82).

ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ

ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ

Вимоги до приміщень виборчих комісій та приміщень для голосування регулюються статтею 83, а також постановою ЦВК від 19 січня 2012 року №5 (далі – П. 5) та постановою ЦВК від 26 січня 2012 року № 18 (із змінами, внесеними Постановою ЦВК від 27 травня 2019 року № 904) (далі – П. 18).

Голосування проводиться у **спеціально відведених та облаштованих приміщеннях**, в яких обладнуються кабінети (кімнати) для таємного голосування та визначаються місця видачі виборчих бюлетенів і встановлення виборчих скриньок (ч. 1 ст. 83).

ВАЖЛИВО !

Контроль за облаштуванням приміщення для голосування **покладається на ДВК.**

Виконавчі органи місцевого самоврядування або інші органи (посадові особи), які відповідно до закону здійснюють їх повноваження, **забезпечують ВД необхідними приміщеннями для голосування**, які придатні для облаштування відповідно до вимог Закону України “Про вибори народних депутатів України” та нормативів, встановлених ЦВК (ч. 2 ст. 83).

РОЗМІР ВД	ПЛОЩА приміщення для голосування	КІЛЬКІСТЬ КАБІН (КІМНАТ) для таємного голосування	КІЛЬКІСТЬ ВЕЛИКИХ (СТАЦІОНАРНИХ) ВИБОРЧИХ СКРИНЬОК	КІЛЬКІСТЬ МАЛИХ (ПЕРЕНОСНИХ) ВИБОРЧИХ СКРИНЬОК
МАЛА (до 500 виборців)	не менше 50 кв.м.	не менше 2	не менше 2	не менше 2
СЕРЕДНЯ (від 500 до 1500 виборців)	не менше 75 кв.м.	не менше 4	не менше 4	не менше 2
ВЕЛИКА (понад 1500 виборців)	не менше 90 кв.м.	не менше 6	не менше 6	не менше 2

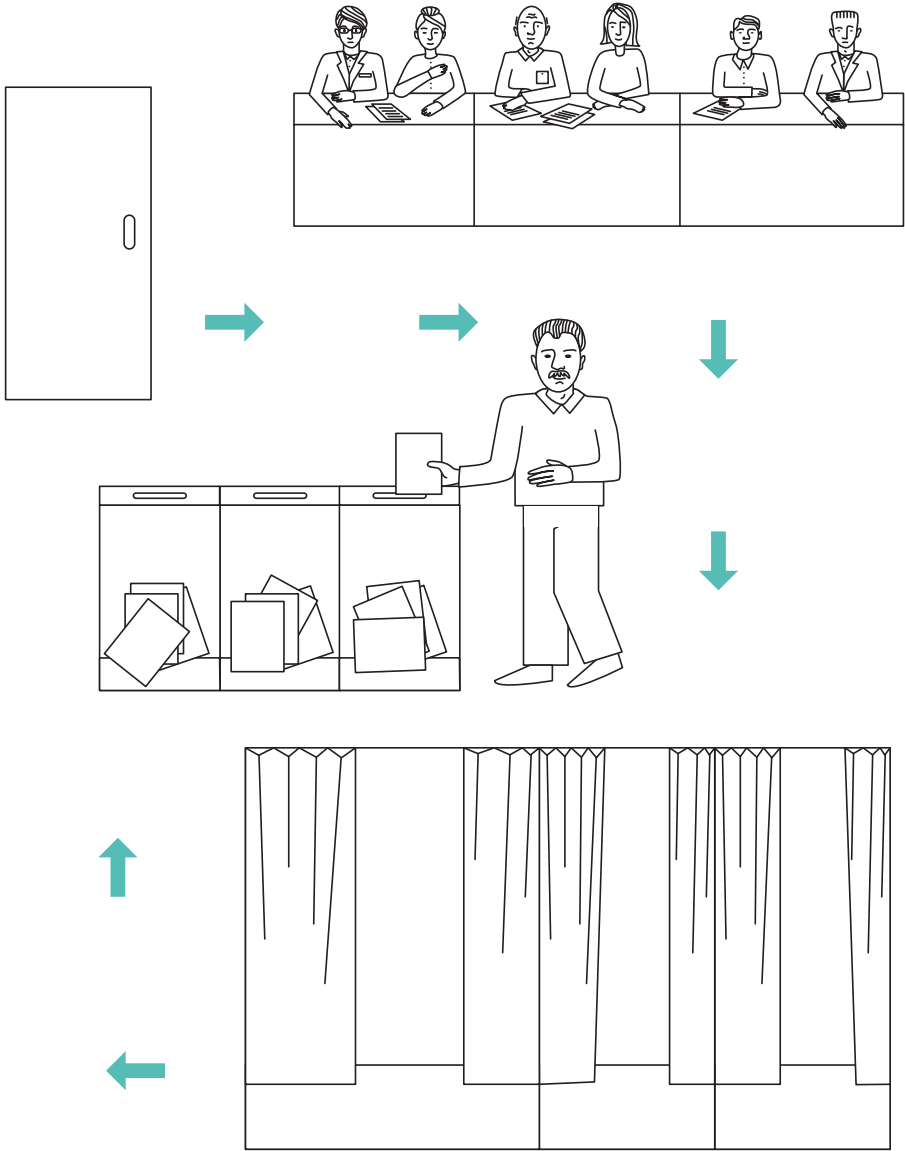
У разі відсутності приміщень відповідної площі, приміщення для голосування та роботи ДВК на відповідній ВД можуть надаватися, як виняток, меншого розміру, але **не більше ніж на 50 відсотків** (п. 5 П. 5).

У приміщенні для голосування або безпосередньо перед ним ДВК в обов'язковому порядку розміщує (ч. 7 ст. 83):

1. плакати, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори народних депутатів України,
2. виборчі списки від кожної політичної партії, кандидати у депутати від якої зареєстровані у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі,
3. списки кандидатів у депутати, зареєстрованих у відповідному одномандатному виборчому окрузі,
4. інформаційні плакати політичних партій, кандидати у депутати від яких зареєстровані у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, що містять передвиборні програми політичних партій, виборчий список партії із зазначенням прізвища, імені, по батькові, року народження, посади (заняття), місця роботи та проживання, партійності включених до нього кандидатів у депутати, а також фотографії перших п'яти кандидатів у депутати, які розміщуються в порядку розташування політичних партій у виборчому бюлетені,
5. інформаційні плакати кандидатів у депутати, зареєстрованих в одномандатних виборчих округах, що містять біографічні відомості кандидатів у депутати, передвиборні програми та їх фотокартку, які розміщуються в порядку розташування кандидатів у депутати у виборчому бюлетені.

Під час підготовки приміщення для голосування ДВК має спланувати **розміщення обладнання таким чином:**

- місця видачі виборчих бюлетенів, вхід і вихід з кабін (кімнат) для таємного голосування, виборчі скриньки повинні бути у полі зору членів

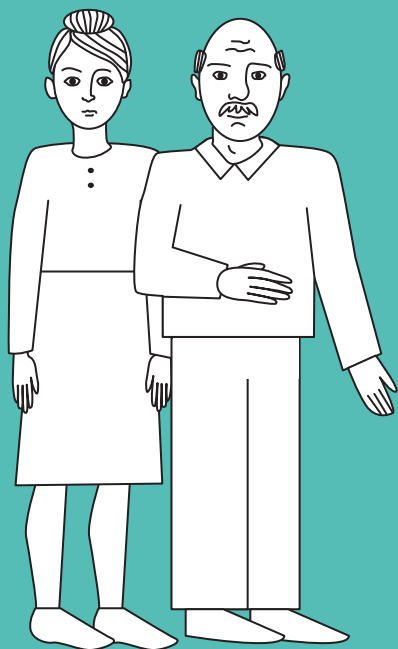
ДВК та осіб, які відповідно до Закону мають право бути присутніми в приміщенні для голосування (ч. 4 ст. 83);

- кожній виборчій скриньці присвоюється власний номер, який проставляється на цій скриньці (ч. 6 ст. 83);
- виборчі скриньки встановлюються у приміщенні для голосування так, щоб виборці при підході до них мали можливість проходити через кабінки (кімнати) для таємного голосування (ч. 6 ст. 83);
- для забезпечення голосування громадян з обмеженими фізичними можливостями облаштовується одна кабіна для таємного голосування з шириною входу до неї 110 см, усередині якої встановлюється столик або поличка висотою не більше 75 см з простором знизу не менше 67 см для можливості розташування інвалідного візка (пп. 2 п. 2 П. 18);
- малі (переносні) виборчі скриньки розміщуються у приміщенні для голосування отворами для бюлетенів вниз у полі зору членів комісії та інших осіб, присутніх на виборчій дільниці під час голосування відповідно до Закону (ч. 4 ст. 84).

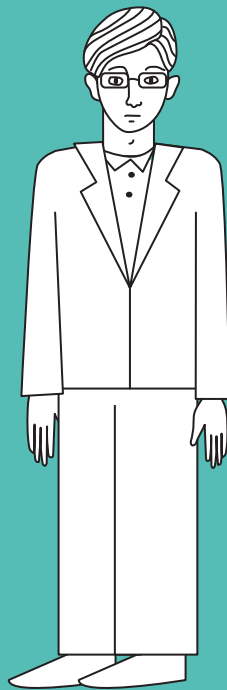
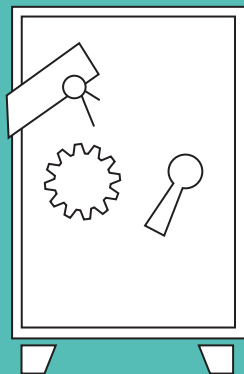
Крім того, приміщення для голосування повинні відповідати потребам громадян з обмеженими фізичними можливостями, зокрема бути оснащені **пандусом**, мати безперешкодний вхід і вихід з нього (п. 7 П. 5).

ПІДГОТОВЧЕ ЗАСІДАННЯ ДВК

07:15

ПІДГОТОВЧЕ ЗАСІДАННЯ

У день виборів ДВК **не раніш як за 45 хвилин** до початку голосування, **тобто не раніше 7:15**, проводить засідання (ч. 3 ст. 84), на якому:

I.

оглядається усіма присутніми стрічка, якою було опечатано сейф (металеву шафу), де зберігаються виборчі бюлетені (ч. 3 ст. 84);

ВАЖЛИВО !

У разі виявлення пошкодження стрічки, якою було опечатано сейф, або невідповідності підписів чи печатки на ній ДВК голова ДВК негайно повідомляє про це **органи Національної поліції та ОВК**.

Після чого голова ДВК невідкладно відкриває сейф (металеву шафу) та виймає наявні у ньому виборчі бюлетені. Члени ДВК перевіряють виборчі бюлетені, зокрема щодо відповідності номерів округу та виборчої дільниці, наявності відбитка печатки цієї ДВК, після чого перераховують виборчі бюлетені окремо по загальнодержавному багатомандатному та одномандатному виборчих округах. ДВК складає акт (акти) про виявлені ознаки відкриття сейфа (металевої шафи) та (у разі виявлення) про невідповідність кількості виборчих бюлетенів. Кількість виявлених у сейфі (металевій шафі) виборчих бюлетенів фіксується також у протоколі засідання ДВК. У такому випадку встановлена кількість вважається кількістю виборчих бюлетенів, отриманих ДВК (ч. 5 ст. 84).

II.

оглядаються виборчі скриньки (ч. 4 ст. 84);

- a. Голова ДВК надає для огляду членам ДВК присутнім кандидатам у депутати, їх довіреним особам, уповноваженим особам політичних пар-

- тій, офіційним спостерігачам, представникам ЗМІ, **по черзі всі наявні на ВД виборчі скриньки, оголошуючи номер виборчої скриньки.**
- b. Після огляду кожної скриньки вона **пломбується або опечатується печаткою ДВК.**
- c. Після пломбування (опечатування) у виборчу скриньку опускається **КОНТРОЛЬНИЙ ЛИСТ**, у якому зазначаються номер одномандатного виборчого округу, номер ВД, номер виборчої скриньки, час його вкидання у виборчу скриньку, підписи присутніх членів ДВК, та, за бажанням, підписи кандидатів у депутати, їх довірених осіб, уповноважених осіб політичних партій, офіційних спостерігачів, при цьому ставиться печатка комісії. Дана процедура повторюється щодо **кожної виборчої скриньки.**
- d. **Малі (переносні) виборчі скриньки** розміщуються у приміщенні для голосування **отворами для виборчих бюлетенів вниз** у полі зору членів комісії та інших осіб, присутніх на виборчій дільниці під час голосування відповідно до Закону.

III.

- відкривається сейф (металева шафа) з виборчими бюлетенями;
- a. Після відкриття сейфу голова ДВК **оголошує кількість виборчих бюлетенів**, отриманих ДВК (на підставі витягів з протоколу ОВК про передачу ДВК бюлетенів або акту (актів) про розходження підрахованої кількості виборчих бюлетенів з кількістю, зазначеною у витягу із протоколу ОВК), або акту про пошкодження стрічки, якою опечатано сейф (ч. 6 ст. 84).
- b. Секретар ДВК **заносить оголошену кількість виборчих бюлетенів** до відповідного **протоколу ДВК про підрахунок голосів виборців**. Ця кількість також фіксується у протоколі засідання комісії (ч. 6 ст. 84).

IV.

Виборчі бюлетені передаються членам ДВК, які будуть видавати їх виборцям (ч. 7 ст. 84);

- a. Голова ДВК передає необхідну кількість виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та одномандатному виборчому окрузі членам ДВК, які будуть їх видавати виборцям у приміщенні для голосування та організовуватимуть голосування за місцем перебування виборців.

ВАЖЛИВО !

Жодного виборчого бюлетеня у сейфі (шафі) **не може залишатися.**

- b. Передання виборчих бюлетенів фіксується **відомістю** за формою, встановленою ЦВК. Зазначені члени комісії засвідчують отримання бюлетенів, проставляючи підпис у відомості, та забезпечують їх збереження і дотримання порядку їх видачі виборцям.

ВАЖЛИВО !

Кількість отриманих членами ДВК **виборчих бюлетенів** для організації голосування виборців **за місцем перебування повинна дорівнювати кількості виборців, включених до витягу** із списку виборців.

V.

Аркуші списку виборців головою ДВК передаються членам ДВК, уповноваженим працювати із списком виборців (ч. 8 ст. 84);

- а. Голова ДВК передає членам ДВК, уповноваженим працювати із списком виборців у день виборів, аркуші списку виборців. Відповідні члени ДВК забезпечують їх збереження і дотримання порядку їх використання.

VI.

Перед початком голосування о 8:00 **ДВК інформує ОВК** про (ч. 9 ст. 84):

- а. кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці, на момент початку голосування;
- б. кількість виборців, внесених до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування.

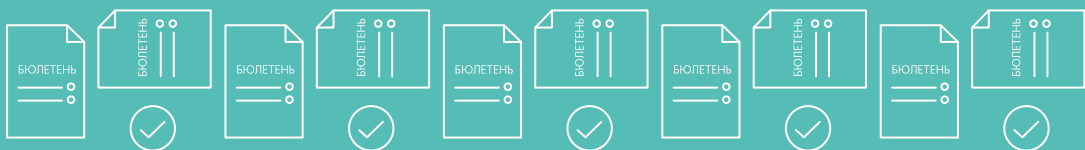
ПЕРЕДАЧА ІНФОРМАЦІЇ ДО ОВК

Це питання регулюється Законом та постановою ЦВК від 6 червня 2019 року № 954 «Про Порядок використання окружними виборчими комісіями з виборів народних депутатів України інформаційно-аналітичної системи «Вибори народних депутатів України» Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Вибори»» (далі – П.954).

В день голосування ДВК має передати ОВК наступну інформацію:

ЯКА ІНФОРМАЦІЯ?	КОЛИ ПЕРЕДАТИ?
<ol style="list-style-type: none"> 1. кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці, на момент початку голосування; 2. кількість виборців, внесених до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування. 	<p>перед початком голосування (ч. 9 ст. 84)</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці, станом на 12:00; 2. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці, станом на 16:00. 	<p>відповідно не пізніше 12 години 30 хвилин та 16 години 30 хвилин (пп. 3 п. 3.1 П. 954)</p>
<ol style="list-style-type: none"> попередні відомості про кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці на момент закінчення голосування; кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці на момент закінчення голосування. 	<p>невідкладно після закінчення голосування, але не пізніше 20:30 (ч. 13 ст. 85)</p>

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ГОЛОСУВАННЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ГОЛОСУВАННЯ

Голосування проводиться в день голосування з 8 години до 20 години без перерви (ч. 1 ст. 85).

ВАЖЛИВО !

Організація проведення голосування та підтримання належного порядку у приміщенні для голосування, забезпечення таємності волевиявлення виборців під час голосування **покладаються на ДВК** (ч. 2 ст. 85).

→ ДОКУМЕНТИ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ

Для отримання виборчого бюлетеня з виборів народних депутатів України для голосування **виборець має надати** члену ДВК **один із зазначених нижче документів**, який підтверджує громадянство України (ч. 3-6 ст. 2) **на звичайній та спеціальній виборчій дільниці:**

1. паспорт громадянина України у вигляді

або

паспортної книжечки

2. військовий квиток (виключно для військовослужбовців строкової служби);

картки;

2. тимчасове посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України);

на спеціальній виборчій дільниці, утвореній у відповідній установі виконання покарань або слідчому ізоляторі:

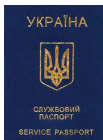
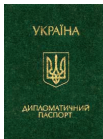
картку (довідку) установи виконання покарань або слідчого ізолятора для осіб, які перебувають в установах виконання покарань або слідчих ізоляторах.

ПОІМЕННА КАРТКА	
Місце для фотокартки 3x4 см	(прізвище)
	(ім'я, по батькові)
	(рік народження)
М.П.	ВІДДІЛЕННЯ № __
Статті: 115,ч. 2 КК України	
Строк: 15 років позбавлення волі	
Початок строку: 24.10.2002	
Кінець строку: 24.10 2017	

Картка (довідка) повинна містити:

1. прізвище, ім'я, по батькові;
2. число, місяць, рік народження,
3. громадянство,
4. фотокартку особи,
5. підпис керівника та печатку установи.

на закордонній виборчій дільниці, а також на спеціальній виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває у плаванні під Державним Прапором України, та на полярній станції України

1. паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
2. дипломатичний паспорт;
3. службовий паспорт.
4. паспорт громадянина України (у вигляді паспортної книжечки або картки) (на закордонних виборчих дільницях, утворених у країнах, до яких дозволений вїзд громадян України за паспортом громадянина України);

ПОРЯДОК ВИДАЧІ ВИБОРЧОГО БЮЛЕТЕНЯ ВИБОРЦЮ

Підставою реалізації виборцем свого **права голосу** на виборах є його **включення до списку виборців** на виборчій дільниці (ч. 2 ст. 2). Виборець, який проживає або на день проведення голосування на виборах депутатів перебуває на території іноземної держави, а також громадянин України, якому тимчасово змінено місце голосування (без зміни виборчої адреси) на іншу виборчу дільницю поза межами одномандатного округу, до якого такий виборець віднесений на підставі відомостей ДРВ про його виборчу адресу, має право голосу на виборах депутатів **лише у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі**. Реалізація цього права забезпечується включенням виборця до списку виборців на відповідній виборчій дільниці із зазначенням, що такий виборець **«отримує лише бюлетень для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі»** (ч. 10 ст. 2).

Під час проведення голосування можливість проголосувати виборцю надають 2 члени ДВК, один з яких перевіряє документ виборця та наявність виборця у списку виборців, а другий - видає виборчий бюлетень в такій послідовності (ч. 3 ст. 85):

Виборець має пред'явити один з документів, зазначених у ч. 4-6 ст. 2

Член ДВК, який працює зі списком виборців, перевіряє наявність виборця у списку та надає виборцю список для підпису.

Виборець має розписатись у списку виборців.

Член ДВК, який видає виборчі бюлетені, у позначеному місці на контрольному талоні виборчого бюлетеня (бюлетенів) вписує своє прізвище та ініціали, розписується і проставляє номер, за яким виборця внесено до списку виборців.

Виборець має розписатись на визначеному місці на контрольному талоні виборчого бюлетеня (бюлетенів).

Член ДВК, який працює із виборчими бюлетенями, має відокремити від виборчого бюлетеня (бюлетенів) контрольний талон та видати виборцю бюлетень (бюлетені) для голосування.

Член ДВК, який працює із бюлетенями, має зберігати контрольний талон виборчого бюлетеня (бюлетенів).

ВАЖЛИВО !

При цьому робити на виборчих бюлетенях будь-які інші позначки **забороняється** (ч. 3 ст. 85).

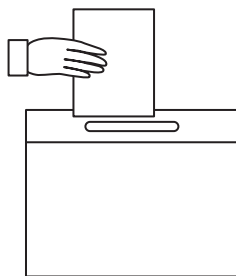
ГОЛОСУВАННЯ ВИБОРЦЯ

Після отримання виборчого бюлетеня, виборець **має заповнити його особисто в кабіні** (кімнаті) для таємного голосування (ч. 5 ст. 85). Виборець може перебувати у приміщенні для голосування **протягом часу, необхідного для голосування** (ч. 4 ст. 85).

ВАЖЛИВО !

Виборець, який внаслідок фізичних вад не може самостійно заповнити бюлетень, має право з відома голови або іншого члена ДВК скористатися допомогою іншого виборця, **крім членів ДВК, кандидатів у депутати, їх довірених осіб, уповноваженої особи політичної партії, офіційних спостерігачів** (ч. 5 ст. 85).

Виборець має поставити позначку **«плюс» («+»)** або іншу, що засвідчує його волевиявлення **навпроти у квадраті проти назви політичної партії** у виборчому бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та **у квадраті проти прізвища кандидата у депутати**, за якого він голосує, у виборчому бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі (ч. 8 ст. 85).

Виборець **особисто опускає** заповнені виборчі бюлетені до виборчої скриньки, **забезпечуючи при цьому таємницю голосування** (ч. 9 ст. 85).

ВАЖЛИВО !

Виборець, який **через фізичні вади не може самостійно опустити** виборчий бюлетень до виборчої скриньки, має право з відома голови або іншого члена ДВК доручити зробити це у своїй присутності іншій особі, **крім члена виборчої комісії, кандидата у депутати, його довіреної особи, уповноваженої особи партії, офіційного спостерігача** (ч. 9 ст. 85).

ЯКЩО ВИБОРЕЦЬ ДОПУСТИВ ПОМИЛКУ, ЗАПОВНЮЮЧИ ВИБОРЧИЙ БЮЛЕТЕНЬ

У разі якщо виборець, заповнюючи виборчий бюлетень, припустився **помилки**, він має право **невідкладно звернутися з письмовою заявою до члена ДВК**, який видав йому виборчий бюлетень, з проханням **видати йому інший виборчий бюлетень** для голосування у загальнодержавному багатомандатному або одномандатному виборчому окрузі. (ч. 11 ст. 85).

Член ДВК має видати **інший виборчий бюлетень** тільки **в обмін** на невірно заповнений, про що **робить відповідну позначку** в списку виборців напроти прізвища виборця і розписується.

Невірно заповнений виборчий бюлетень негайно **погашається** як невикористаний, про що складається **АКТ**.

Цей акт підписується **2 членами ДВК**, що оформляли видачу виборчого бюлетеня, та **виборцем**, який невірно заповнив виборчий бюлетень, і долучається до списку виборців.

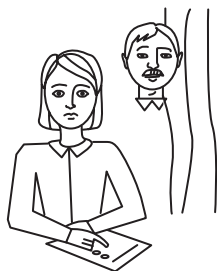
Невірно заповнений і погашений виборчий бюлетень при підрахунку голосів виборців на ВД враховується як **невикористаний** і **запаковується** разом із контрольним талоном у **паке**т з **невикористаними виборчими бюлетенями**.

ВАЖЛИВО !

Повторна видача виборчого бюлетеня замість невірно заповненого **не допускається**.

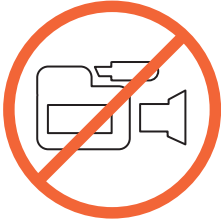
Під час заповнення виборчого бюлетеня забороняється:

присутність інших осіб в кабіні (кімнаті) для голосування,

здійснення фотофіксації у будь-який спосіб,

здійснення відеофіксації у будь-який спосіб,

передавання виборчого бюлетеня іншим особам,

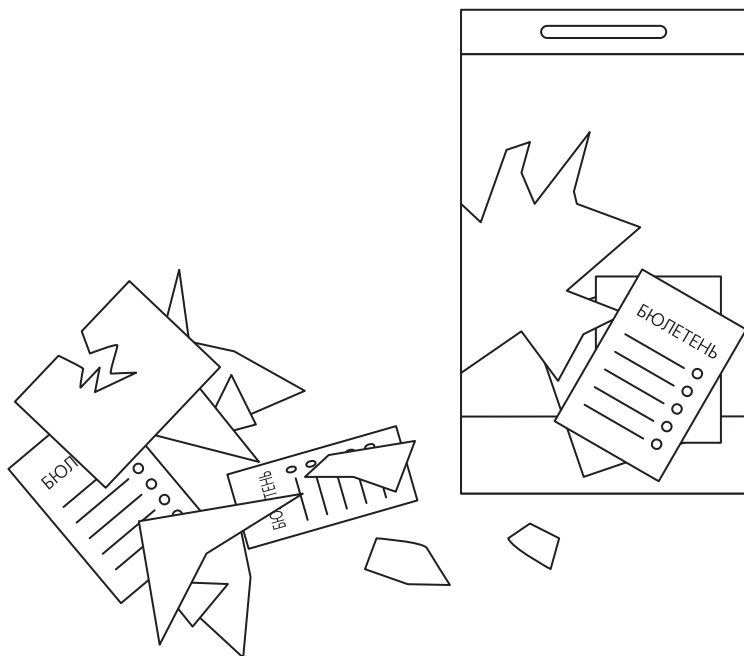

отримання виборчого бюлетеня від інших осіб окрім уповноваженого члена ДВК, який видає бюлетені,

заохочення або змушування шляхом підкупу, погроз або іншим способом виборців до передачі бюлетеня іншим особам.

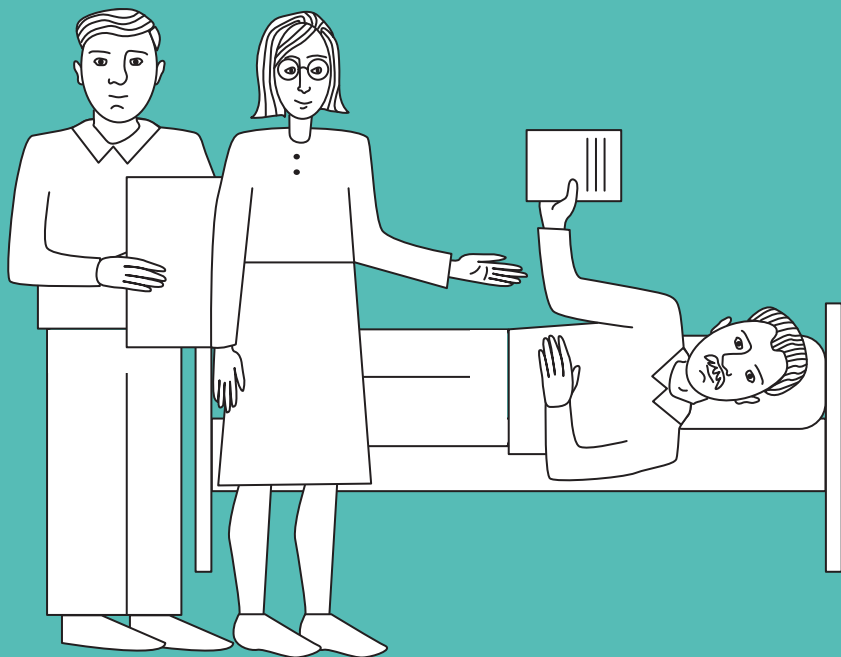
ПОШКОДЖЕННЯ ВИБОРЧОЇ СКРИНЬКИ ПІД ЧАС ГОЛОСУВАННЯ

У разі пошкодження виборчої скриньки під час голосування виборча скринька опечатується **головою і не менш як 3 членами** ДВК, які є представниками різних політичних партій, кандидатів у депутати, у спосіб, що унеможлиблює подальше опускання чи виймання виборчих бюлетенів.

Ця виборча скринька **зберігається в приміщенні для голосування** в полі зору членів ДВК та інших осіб, які мають право бути присутніми на ВД під час голосування відповідно до вимог Закону, і **не використовується** до закінчення голосування (ч. 10 ст. 85).

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ГОЛОСУВАННЯ ЗА МІСЦЕМ ПЕРЕБУВАННЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ГОЛОСУВАННЯ ЗА МІСЦЕМ ПЕРЕБУВАННЯ

Голосування виборців за місцем їх перебування організують **не менш як 3 члени ДВК**, визначені рішенням виборчої комісії (ч. 9 ст. 86). Такі члени ДВК повинні бути **представниками різних політичних партій, кандидатів у депутати**. Голосування виборців за місцем перебування організовується з таким розрахунком, щоб члени ДВК, які організують таке голосування, **повернулися** у приміщення для голосування **не пізніше як за годину** до закінчення голосування, **тобто не пізніше 19:00**. (ч. 10 ст. 86).

Дії голови ДВК під час організації голосування за місцем перебування (ч. 11 ст. 86):

1. Голова ДВК оголошує про те, що члени ДВК відбувають для організації голосування виборців за місцем перебування.
2. Голова ДВК видає визначеним членам ДВК витяг із списку виборців.
3. Голова ДВК видає визначеним членам ДВК опломбовану або опечатану переносну виборчу скриньку, в яку при цьому опускає контрольний лист (ще один окрім опущеного перед початком голосування).

У контрольному листі зазначаються:

- номер виборчої скриньки,
- час виходу (година та хвилини) членів ДВК
- кількість отриманих виборчих бюлетенів по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу,
- кількість отриманих виборчих бюлетенів по одномандатному виборчому округу,
- прізвища членів ДВК, яким видані виборчі бюлетені.

Контрольний лист підписується присутніми членами ДВК, підписи яких скріплюються печаткою ДВК, та, за бажанням, кандидатами у депутати, їх довіреними особами, уповноваженими особами політичних партій, офіційними спостерігачами.

Під час проведення голосування виборців за місцем перебування окрім членів ДВК **мають право бути присутні** (ч. 12 ст. 86):

- кандидати у депутати,
- довірені особи кандидатів у депутатів,
- уповноважені особи партій,
- офіційні спостерігачі.

Виборець чи члени його сім'ї **не можуть відмовити у присутності** при проведенні голосування членів комісії, які проводять голосування, а також офіційних спостерігачів, кандидатів у депутати, їх довірених осіб, уповноважених осіб політичних партій.

У разі відмови допустити зазначених осіб у приміщення, де перебуває виборець, **йому відмовляється у проведенні голосування** за місцем його перебування (ч. 13 ст. 86).

ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ГОЛОСУВАННЯ ЗА МІСЦЕМ ПЕРЕБУВАННЯ (ч. 14 ст. 86):

Виборець має пред'явити один з документів, зазначених у ч. 4 ст. 2

Член ДВК перевіряє наявність виборця у витягу зі списку виборців.

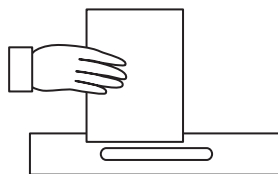
Член ДВК вписує у позначеному місці на контрольному талоні виборчого бюлетеня своє прізвище, ініціали, розписується та про- ставляє номер виборця у списку виборців.

Виборець розписується у контр- ольному талоні виборчого бюлете- ня та у витягу зі списку виборців.

Член ДВК відокремлює контр- ольний талон та видає виборцю виборчі бюлетені для голосування.

Виборець особисто, в режимі таємного голосування, без при- сутності будь-кого, заповнює виборчі бюлетені та опускає його до виборчої скриньки.

ДІЇ ЧЛЕНІВ ДВК ПІСЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОЛОСУВАННЯ ЗА МІСЦЕМ ПЕРЕБУВАННЯ

Після проведення голосування виборців за місцем перебування член ДВК, який видав виборцю виборчі бюлетені, в уточненому списку виборців **навпроти прізвища виборця** (ч. 17 ст. 86):

- робить позначку «голосував за місцем перебування»,
- зазначає своє прізвище,
- розписується.

Витяг із списку виборців, за яким організовувалося голосування виборців за місцем перебування, додається до списку виборців і є його **невід'ємною складовою частиною!**

- До списку виборців та витягу із списку виборців додаються (ч. 18 ст. 86):
- письмові заяви виборців,
- довідки медичних установ,
- копії відповідних рішень ДВК.

ВАЖЛИВО !

У разі якщо виборець, включений до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування, **прибув у приміщення для голосування** після того, як члени ДВК вийшли для організації голосування за місцем перебування, такому виборцю не можуть бути видані виборчі бюлетені для голосування до повернення членів комісії, які організують голосування за місцем перебування, та з'ясування питання, чи не проголосував цей виборець за місцем перебування (ч. 16 ст. 86).

Примірник № 2 –

Позачергові вибори народних депутатів України

(від виборів народних депутатів України)

21 липня 2019 року

(дата проведення виборів народних депутатів України)

**УТОЧНЕНИЙ СПИСОК ВИБОРЦІВ
на звичайній виборчій дільниці № 631089**

м. Харків, Харківська область

(місцезнаходження дільничної виборчої комісії – село, селище, місто із зазначенням відповідно району, області, Автономної Республіки Крим)

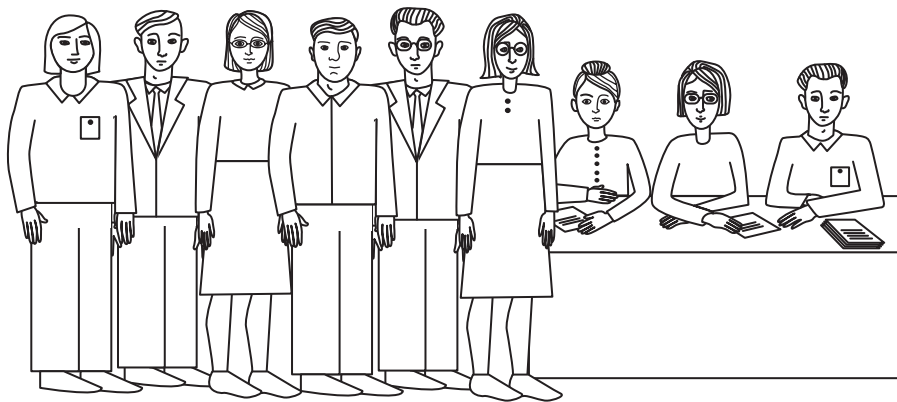
№ з/п	Прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності)	Дата народження (число, місяць, рік)	Виборча адреса (без зазначення поштового індексу і країни проживання)	Пішше виборця за отримання виборчих бюлетенів	Примітки
1	Кладецька Віра Павлівна	25.03.1974	м. Харків, вул. Ташкентська, 1 кв.1		
2	Байдюлова Ірина Вікторівна	13.12.1967	м. Харків, вул. Ташкентська, 1 кв.2		
3	Байдюлов Олександр Васильович	23.01.1967	м. Харків, вул. Ташкентська, 1 кв.2	голосує за місцем перебування	голосує за місцем перебування Давиденко Л.М.
4	Байдюлова Софія Олександрівна	02.03.1989	м. Харків, вул. Ташкентська, 1 кв.2		
5	Байдюлов Євген Олександрович	24.04.1992	м. Харків, вул. Ташкентська, 1 кв.2		
6	Іванов Сергій Васильович	01.03.1928	м. Харків, вул. Ташкентська, 1 кв.3		
7	Базилевич Наталія Вікторівна	02.02.1989	м. Харків, вул. Ташкентська, 1 кв.4		
8	Базилевич Микола Іванович	12.11.1981	м. Харків, вул. Ташкентська, 1 кв.4		

ЗАКІНЧЕННЯ ГОЛОСУВАННЯ

19:55

За 5 хвилин до 20 години голова ДВК оголошує про закінчення голосування та зачинення виборчої дільниці о 20 годині.

ВАЖЛИВО !

Виборці, які на 20 годину прийшли до дільниці для голосування, мають право проголосувати (ч. 12 ст. 85).

Для забезпечення реалізації цього права виборців **один із членів ДВК о 20 годині** за дорученням голови ДВК підходить до входу в приміщення для голосування та **запрошує всіх виборців**, які ще не проголосували, зайти у приміщення для голосування та зачиняє двері (ч. 12 ст. 85).

Після виходу з приміщення для голосування останнього виборця приміщення **зачиняється** і в ньому залишаються тільки члени ДВК та особи, які згідно із Законом мають право бути присутніми на засіданні виборчої комісії (ч. 12 ст. 85).

20:25

Невідкладно після закінчення голосування, але **не пізніше 20 години 30 хвилин**, ДВК передає до ОВК попередні відомості (ч. 13 ст. 85):

1.

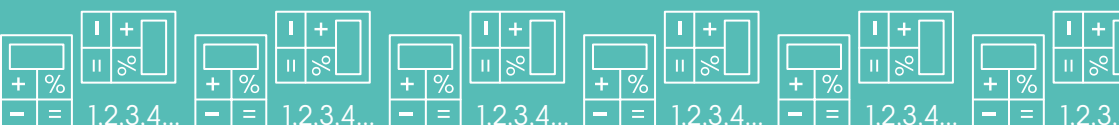
про кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці на момент закінчення голосування, та

2.

кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці на момент закінчення голосування.

ПІДСУМКОВЕ ЗАСІДАННЯ ДВК ТА ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД

ПІДСУМКОВЕ ЗАСІДАННЯ ДВК

(БЛОК-СХЕМА)

Підсумкове засідання ДВК розпочинається **після закінчення голосування** виборців та передачі повідомлення

1. про кількість виборців, внесених до списку виборців, та
2. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені, на момент закінчення голосування

і **проводиться у тому ж приміщенні**, де відбувалося голосування.

Підсумкове засідання проводиться **без перерви** і закінчується після складення та підписання протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці (ч. 1 ст. 91).

У разі якщо під час проведення голосування до ДВК **надходили заяви, скарги стосовно порушень**, що мали місце під час проведення голосування на ВД, ДВК розглядає їх **на початку засідання** до початку підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці (ч. 4 ст. 87).

Підрахунок голосів виборців здійснюється на підсумковому засіданні відкрито і прозоро **виключно членами ДВК** (ч. 5 ст. 87):

- Підрахунок бюлетенів здійснюється **ОДНИМ**, визначеним рішенням комісії, членом ДВК.
- Один, визначений рішенням комісії, член ДВК **рачує** виборчі бюлетені **вголос**.
- Інші члени ДВК **спостерігають** за підрахунком.
- При підрахунку бюлетенів **забороняється поділ ДВК на кілька груп**, кожна з яких підраховує частину виборчих бюлетенів (ч. 11 ст. 82).
- Виборчі бюлетені рахуються **окремо по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу та одномандатному виборчому округу**.

Членам ДВК, крім члена ДВК, який веде протокол засідання комісії, та секретаря ДВК з моменту початку їх роботи з виборчими бюлетенями при підрахунку голосів виборців **забороняється** користуватися **ручками** чи будь-якими іншими **пишучими засобами** (ч. 1 ст. 89).

ПІД ЧАС ПІДСУМКОВОГО ЗАСІДАННЯ ДВК (Ч. 3 СТ. 87)		
ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ АБО ОДНИМ ІЗ ЧЛЕНІВ ДВК	СЕКРЕТАРЕМ ДВК	
ВЕДЕТЬСЯ	СКЛАДАЮТЬСЯ	
ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ ДВК	ПРОТОКОЛ ПРО ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ на ВД у ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ БАГАТОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ В МЕЖАХ ОДНОМАНДАТНОГО ВИБОРЧОГО ОКРУГУ	ПРОТОКОЛ ПРО ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ на ВД В ОДНОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ

На підсумковому засіданні, як на будь-якому засіданні ДВК, **мають право бути присутніми без дозволу чи запрошення** члени виборчих комісій вищого рівня, кандидати в депутати, їх довірені особи, уповноважені особи політичних партій, офіційні спостерігачі від політичних партій, кандидатів у депутати, громадських організацій, офіційні спостерігачі від іноземних держав і міжнародних організацій, представники ЗМІ з обмеженнями по кількості, встановленими ч. 4 ст. 34, а також інші особи на запрошення ДВК.

ОПРАЦЮВАННЯ СПИСКУ ВИБОРЦІВ

1.1

Список виборців після закінчення голосування **закривається шляхом закреслення незаповнених граф** списку виборців для внесення прізвищ виборців таким чином, щоб унеможливити внесення до списку додаткових виборців, підписується головою і секретарем ДВК та скріплюється печаткою ДВК (ч. 3 ст. 88).

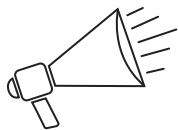
1.2

Кожен член ДВК, відповідальний за роботу із списком виборців, підраховує та вносить на **кожен отриманий ним аркуш** списку виборців такі відомості по кожному аркушу окремо (ч. 1 ст. 88):

1. кількість виборців, внесених у список виборців, на момент закінчення голосування;
2. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі у приміщенні для голосування (за підписами виборців у списку виборців);
3. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі у приміщенні для голосування (за підписами виборців у списку виборців);
4. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування (за відміткою «голосував за місцем перебування»).

1.3

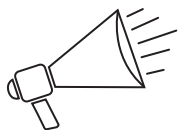
Після внесення таких відомостей **член ДВК підписує кожен аркуш** списку виборців, **підсумовує** відповідні **дані** з усіх отриманих ним аркушів списку виборців і **передає** їх та сумарні відомості по цих аркушах **голові ДВК** (ч. 2 ст. 88).

Зазначені сумарні відомості фіксуються у відомості, зазначеній у ч. 7 ст. 84 Закону. Голова та секретар ДВК підсумовують зазначені відомості, оголошують їх та вносять на останню сторінку списку виборців.

1.4

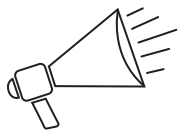
ДВК на підставі списку виборців **встановлює кількість виборців на ВД** (ч. 4 ст. 88).

Ця кількість оголошується і заноситься секретарем ДВК до протоколів про підрахунок голосів виборців у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та в одномандатному виборчому окрузі (далі – відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців).

1.5

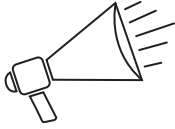
ДВК **встановлює кількість виборців** на виборчій дільниці, **які були включені до витягу** із списку **виборців** для голосування за місцем перебування, на підставі порівняння списку виборців та витягу зі списку виборців (ч. 5 ст. 88).

Ця кількість оголошується і заноситься секретарем ДВК до відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців.

1.6

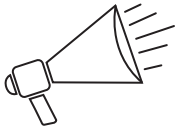
ДВК **підраховує кількість виборців**, які **отримали виборчі бюлетені** для голосування у **загальнодержавному** багатомандатному виборчому окрузі у приміщенні для голосування, за підписами виборців у списку виборців (ч. 6 ст. 88).

Ця кількість оголошується і заноситься секретарем ДВК до протоколу про підрахунок голосів виборців у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу як кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, у приміщенні для голосування.

1.7

ДВК **підраховує кількість виборців**, які отримали **виборчі бюлетені** для голосування в **одномандатному виборчому окрузі** у приміщенні для голосування, за підписами виборців у списку виборців (ч. 6 ст. 88).

Ця кількість оголошується і заноситься секретарем ДВК до протоколу про підрахунок голосів виборців в одномандатному виборчому окрузі як кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі, у приміщенні для голосування.

1.8

ДВК **підраховує кількість виборців**, які отримали **виборчі бюлетені** для голосування у **загальнодержавному** багатомандатному виборчому окрузі **за місцем перебування**, за підписами у витягу із списку виборців та відмітками «голосував за місцем перебування» у списку виборців (ч. 7 ст. 88).

Ця кількість оголошується і заноситься секретарем ДВК до протоколу про підрахунок голосів виборців у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу як кількість виборців, що отримали виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, за місцем перебування.

1.9

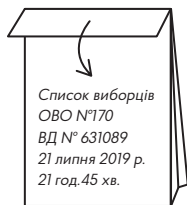
ДВК **підраховує кількість виборців**, які отримали **виборчі бюлетені** для голосування в **одномандатному** окрузі **за місцем перебування**, за підписами у витягу із списку виборців та відмітками «голосував за місцем перебування» у списку виборців (ч. 7 ст. 88).

Ця кількість оголошується і заноситься секретарем ДВК до протоколу про підрахунок голосів виборців в одномандатному виборчому окрузі як кількість виборців, що отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі, за місцем перебування.

1.10

ДВК **запаковує список виборців**, доданий до нього витяг із списку виборців, заяви виборців разом з довідками медичних установ, копіями рішень ДВК, на підставі яких складався витяг із списку виборців, в паперовий пакет (ч. 8 ст. 88).

Пакет заклеюється (ч. 6 ст. 87). На пакеті робиться напис «Список виборців», а також зазначаються:

1. номер одномандатного виборчого округу,
2. номер виборчої дільниці,
3. дата і час пакування,
4. підписи усіх присутніх членів ДВК,
5. печатка ДВК.

ПІДРАХУНОК НЕВИКОРИСТАНИХ ВИБОРЧИХ БЮЛЕТЕНІВ

Кількість виборчих бюлетенів, отриманих цим членом ДВК, по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу та одномандатному виборчому округу

=

кількість виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та одномандатному виборчому окрузі, виданих зазначеним членом ДВК виборцям (визначається за кількістю підписів виборців на відповідних аркушах списку виборців)

+

кількість бюлетенів, які залишилися невикористаними у члена ДВК (ч. 3 ст. 89).

2.1

Члени ДВК, які працювали з виборчими бюлетенями в день голосування відповідно до ч. 7 ст. 84, **почергово публічно перераховують окремо невикористані виборчі бюлетені** для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та одномандатному виборчому окрузі, які залишилися у них (ч. 2 ст. 89). При підрахунку невикористаних бюлетенів також враховуються погашені невірні заповнені виборцями бюлетені, повернуті в порядку, встановленому законом, в обмін на нові (ч. 11 ст. 85).

2.2

У разі відповідності цих кількостей член ДВК передає усі підраховані невикористані виборчі бюлетені голові ДВК (ч. 3 ст. 89).

2.2a

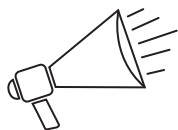
У разі невідповідності цих кількостей ДВК складає акт із зазначенням ймовірної причини такої невідповідності (ч. 4 ст. 89).

2.3

Голова ДВК зазначає кількість невикористаних виборчих бюлетенів по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу та одномандатному виборчому округу, які повернуті членом ДВК, у **відомості видачі виборчих бюлетенів** (ч. 3 ст. 89).

2.4

Голова ДВК **підсумовує кількість невикористаних виборчих бюлетенів** для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та одномандатному окрузі (ч. 5 ст. 89).

Голова ДВК оголошує кількість невикористаних виборчих бюлетенів по загальнодержавному багатомандатному виборчому та одномандатному виборчому округу окремо, а секретар ДВК заносить їх до відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців (ч. 5 ст. 89).

ВАЖЛИВО !

За необхідності або на вимогу членів ДВК невикористані виборчі бюлетені **можуть бути повторно перераховані**, але **до моменту занесення даних** про кількість таких бюлетенів до відповідних протоколів (ч. 6 ст. 89).

2.5

ДВК **погашає невикористані бюлетені** для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та одномандатному виборчому окрузі шляхом відокремлення правого нижнього кута виборчого бюлетеня (ч. 7 ст. 89).

2.6

ДВК **запаковує погашені** невикористані бюлетені та невірні заповнені бюлетені (разом з їх контрольними талонами) **по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу.**

На пакетах робиться напис

«Невикористані виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі»

та зазначаються:

1. номер одномандатного виборчого округу,
2. номер виборчої дільниці,
3. дата і час пакування,
4. кількість запакованих виборчих бюлетенів,
5. підписи усіх присутніх членів ДВК,
6. печатка ДВК.

2.6a

ДВК **запаковує погашені** невикористані бюлетені та невірні заповнені бюлетені (разом з їх контрольними талонами) **по одномандатному виборчому округу.**

На пакетах робиться напис

«Невикористані виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі»

ПІДРАХУНОК КОНТРОЛЬНИХ ТАЛОНІВ

3.1

Члени ДВК, які видавали виборчі бюлетені виборцям, **почергово публічно перераховують** наявні у них **контрольні талони** виданих виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та одномандатному виборчому окрузі (ч. 8 ст. 89).

Голова ДВК оголошує зазначені відомості окремо по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу та одномандатному виборчому округу (ч. 9 ст. 89)

3.2

Члени ДВК **передає підраховані контрольні талони** виданих виборчих бюлетенів **голові ДВК** (ч. 8 ст. 89).

3.3

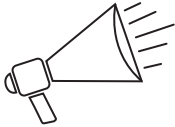
Голова ДВК **зазначає** встановлену кожним членом ДВК **кількість контрольних талонів** виданих виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному окрузі та одномандатному окрузі **у відомості видачі виборчих бюлетенів** (ч. 8 ст. 89).

3.4

Голова ДВК **підсумовує загальну кількість контрольних талонів** виданих виборчих бюлетенів **окремо для голосування у загальнодержавному окрузі та одномандатному окрузі** (ч. 9 ст. 89).

3.5

Голова ДВК **перевіряє**, чи дорівнює загальна кількість контрольних талонів виданих бюлетенів окремо для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та одномандатному виборчому окрузі, сумі кількостей виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування та за місцем перебування для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та в одномандатному окрузі (ч. 10 ст. 89).

У разі збігу зазначених кількостей голова ДВК оголошує її як кількість виборців, що отримали виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та в одномандатному виборчому окрузі на ВД, а секретар ДВК заносить цю кількість до відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців (ч. 12 ст. 89).

Ця кількість оголошується і заноситься до відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців (ч. 13 ст. 89).

3.5a

У разі **невідповідності** зазначених кількостей ДВК складає про це акт. Після цього ДВК приймає рішення щодо встановлення кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному окрузі та кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному окрузі (ч. 13 ст. 89).

3.6

ДВК **запаковує** контрольні талони бюлетенів для голосування у загальнодержавному окрузі та в одномандатному окрузі **окремо у різні пакети** (ч. 14 ст. 89).

На пакетах робиться напис

«Контрольні талони виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі»

та зазначаються:

1. номер одномандатного виборчого округу,
2. номер виборчої ділянки,
3. дата і час пакування,
4. кількість запакованих бюлетенів,
5. підписи усіх присутніх членів ДВК,
6. печатка ДВК.

3.7

ДВК **перевіряє**, чи дорівнює кількість виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та одномандатному виборчому окрузі, отриманих ДВК, відповідно сумі кількостей невикористаних виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та одномандатному виборчому окрузі і кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені.

У разі невідповідності цих даних ДВК складає про це акт із зазначенням встановленої її рішенням причини такої розбіжності (ч. 15 ст. 89).

ВІДКРИТТЯ ВИБОРЧИХ СКРИНЬОК

4.1

ДВК **перевіряє** цілісність пломб або печаток на виборчих скриньках (ч. 1 ст. 90).

4.1

ДВК по чергову відкриває всі виборчі скриньки (ч. 3 ст. 90).

- **Спочатку** відкриваються переносні виборчі скриньки.
- **Потім** відкриваються стаціонарні виборчі скриньки.
- **Останніми** відкриваються, у разі їх наявності, виборчі скриньки з пошкодженими печатками або пломбами, а також іншими пошкодженнями, виявленими під час голосування.

ВАЖЛИВО !

У разі виявлення на виборчих скриньках **пошкоджень** пломб або печаток чи інших пошкоджень, які порушують цілісність виборчої скриньки (ч. 2 ст. 90),

1. складається АКТ із зазначенням характеру виявлених пошкоджень.
2. АКТ підписується присутніми членами ДВК та присутніми кандидатами, їх довіреними особами, уповноваженими особами політичних партій, офіційними спостерігачами (за їх бажанням). Підписи скріплюються печаткою ДВК.

4.3

- При відкритті **непошкодженої** виборчої скриньки її **вміст висипається** на стіл, за яким розміщуються члени ДВК, при цьому перевіряється наявність у скриньці **контрольного листа**.
- Для непошкодженої переносної виборчої скриньки – 2 контрольних листів (ч. 4 ст. 90).

4.3а

- При відкритті **пошкодженої** виборчої скриньки бюлетені виймаються по одному без їх перемішування.
- ДВК **підраховує** кількість бюлетенів, що знаходяться у цій скриньці окремо по загальнодержавному та одномандатному округам, та перевіряє **наявність** у цій скриньці **контрольного листа** (для переносної - **2-ох контрольних листів**), який слід вийнятий останнім (ч. 5 ст. 90).

4.3б

Якщо при відкритті переносної виборчої скриньки у ній виявиться більше бюлетенів по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу та одномандатному виборчому округу, **ніж зазначено в контрольному листі** у цій виборчій скриньці, ДВК складає акт про таку невідповідність, в якому зазначає кількість виборчих бюлетенів, що знаходяться у цій виборчій скриньці (ч. 8 ст. 90).

4.3в

ДВК при складанні такого акту перевіряє, чи виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому округу та одномандатному виборчому округу, виявлені у переносній скриньці, мають позначення виборчого округу (загальнодержавний чи одномандатний), номер одномандатного виборчого округу, номер одномандатного округу, номер відповідної виборчої ділянки, відбиток печатки відповідної ДВК (ч. 9 ст. 90). Виборчі бюлетені з неналежними ознаками не підлягають врахуванню при встановленні під час підрахунку голосів загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

4.4

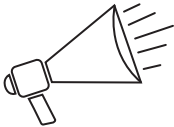
Якщо після їх відокремлення від бюлетенів, що підлягають врахуванню, зазначена невідповідність усунута, бюлетені з належними ознаками підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та підрахунку голосів виборців на ВД (ч. 9 ст. 90).

4.4а

Якщо виборчих бюлетенів з належними ознаками не виявлено або їх відокремлення від виборчих бюлетенів, що підлягають врахуванню, не усуває невідповідність, усі виборчі бюлетені з переносної виборчої скриньки не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців (ч. 9 ст. 90).

4.5

ДВК відокремлює виборчі бюлетені для голосування по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу та одномандатному виборчому округу одні від одних. Виборча комісія підраховує загальну кількість виборчих бюлетенів окремо по загальнодержавному та одномандатному округу (ч. 6 ст. 90).

Кількість виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та кількість виборчих бюлетенів для голосування в одномандатному окрузі у виборчих скриньках, за винятком предметів та виборчих бюлетенів, які не підлягають врахуванню, оголошується головою ДВК і заноситься секретарем ДВК до відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців як кількість виборців, які взяли участь у голосуванні (ч. 12 ст. 90).

ВИБОРЧІ БЮЛЕТЕНІ, ЩО НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ВРАХУВАННЮ

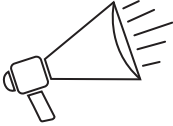
5.1

ДВК **підраховує** виборчі бюлетені, що не підлягають врахуванню (ч. 14 ст. 90).

Виборчі бюлетені зі скриньок **не підлягають врахуванню** при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців у таких випадках:

1. Виборчі бюлетені мають **неналежні ознаки** (ч. 9,13 ст. 90), а саме
 - на виборчих бюлетенях зазначений номер невідповідного одномандатного виборчого округу,
 - на виборчих бюлетенях зазначений номер невідповідної виборчої дільниці,
 - на виборчих бюлетенях відсутній відтиск печатки відповідної ДВК або стоїть відтиск печатки невідповідної ДВК чи будь-якої іншої печатки.
2. У разі **відсутності у виборчій скриньці контрольного листа**; ДВК складає акт про відсутність у виборчій скриньці контрольного листа, в якому зазначає кількість виборчих бюлетенів у цій скриньці (ч. 10 ст. 90). Зазначені виборчі бюлетені не підлягають врахуванню.
3. Якщо **при відкритті переносної виборчої скриньки**, у ній виявиться більше виборчих бюлетенів ніж зазначено в контрольному листі з цієї скриньки і після складення відповідного акту та перевірки належності ознак бюлетенів виявиться, що бюлетенів з неналежними ознаками в такій скриньці немає, або якщо після їх відокремлення від виборчих бюлетенів з належними ознаками, зазначену невідповідність по кількості не усунуено, то всі виборчі бюлетені з переносної виборчої скриньки не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців (ч. 9, 10 ст. 90).

4. У разі виникнення **сумнівів щодо достовірності контрольного листа та в інших сумнівних випадках** – за рішенням ДВК про визнання виборчих бюлетенів у скриньці, такими, що не підлягають урахуванню (ч. 11 ст. 90).

Кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, оголошується і заноситься до відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців.

5.2

ДВК запаковує виборчі бюлетені, що не підлягають врахування (ч. 14 ст. 90).

На пакетах зазначається

«Виборчі бюлетені, що не підлягають врахуванню по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу»

На пакетах зазначається

«Виборчі бюлетені, що не підлягають врахуванню по одномандатному виборчому округу»

та зазначаються:

1. номер одномандатного виборчого округу,
2. номер виборчої дільниці,
3. дата і час пакування,
4. кількість запакованих виборчих бюлетенів,
5. підписи усіх присутніх членів ДВК,
6. печатка ДВК.

ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ на ВД У ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ БАГАТОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ В МЕЖАХ ОДНОМАНДАТНОГО ВИБОРЧОГО ОКРУГУ

ВАЖЛИВО !

Для організації підрахунку голосів виборців ДВК на початку підсумкового засідання має **визначити своїм рішенням члена ДВК**, який буде здійснювати підрахунок виборчих бюлетенів. При розкладанні виборчих бюлетенів спочатку під час підрахунку голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, а потім голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати в одномандатному виборчому окрузі, цей член ДВК зобов'язаний:

- **показувати** кожний виборчий бюлетень усім членам ДВ,
- **виголошувати** результат волевиявлення виборця.

У разі виникнення **сумнівів** у членів ДВК **щодо змісту бюлетеня** ДВК вирішує це питання шляхом голосування. При цьому кожен член ДВК має право особисто оглянути бюлетень. На час огляду бюлетеня робота з іншими виборчими бюлетенями припиняється. (ч. 15 ст. 90).

6.1

ДВК **розкладає** бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі на **місця, позначені окремими табличками**, що містять з обох боків **назву політичної партії**, напис **«Недійсні у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі»** (ч. 15 ст. 90).

6.2

ДВК **підраховує** недійсні виборчі бюлетені по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу (ч. 18 ст. 90).

НЕДІЙСНИМ вважається виборчий бюлетень:

1. до якого не внесено зміни з використанням штампа «Вибув», якщо відповідне рішення було прийнято ЦВК,
2. до якого внесено зміни без рішення ЦВК,
3. до якого внесені зміни, що не відповідають рішенню ЦВК;
4. якщо зроблено більш як одну позначку навпроти назв партій або прізвищ кандидатів;
5. якщо не поставлено жодної позначки;
6. якщо не відокремлено контрольний талон виборчого бюлетеня;
7. якщо неможливо з інших причин встановити зміст волевиявлення виборця.

ВАЖЛИВО !

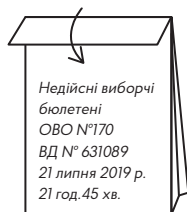
У разі виникнення сумнівів у членів ДВК щодо дійсності бюлетеня питання вирішується ДВК шляхом голосування. Перед голосуванням кожен член ДВК **має право особисто оглянути** виборчий бюлетень. На час огляду бюлетеня та голосування підрахунок інших виборчих бюлетенів припиняється. Відповідне рішення та результати голосування фіксуються у протоколі засідання ДВК (ч. 17 ст. 90).

Кількість недійсних виборчих бюлетенів з виборів депутатів у загальнодержавному окрузі оголошується головою ДВК і заноситься секретарем ДВК до відповідного протоколу про підрахунок голосів виборців (ч. 18 ст. 90).

6.3

ДВК запаковує недійсні бюлетені для голосування у загальнодержавному окрузі в межах одномандатного округу (ч. 18 ст. 90).

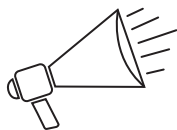

На пакеті робиться напис «Недійсні виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному окрузі», а також зазначаються:

1. номер одномандатного округу,
2. номер виборчої дільниці,
3. дата і час пакування,
4. кількість запакованих недійсних бюлетенів,
5. підписи усіх присутніх членів ДВК,
6. печатка ДВК.

6.4

ДВК **окремо підраховує** кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку кожної партії у загальнодержавному окрузі(ч. 19 ст. 90). Під час підрахунку голосів кожен член ДВК має право перевірити або перерахувати відповідні виборчі бюлетені.

Результати підрахунку голосів виборців на ВД у загальнодержавному окрузі в межах одномандатного округу оголошуються і заносяться до відповідного протоколу про підрахунок голосів виборців (ч. 19 ст. 90).

6.5

ДВК зобов'язана при підрахунку голосів виборців **перевірити** по загальнодержавному округу, чи дорівнює кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на ВД, сумі кількостей недійсних виборчих бюлетенів та бюлетенів з голосами виборців, поданими за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку кожної партії (ч. 20 ст. 90).

Результати підрахунку голосів виборців на ВД у загальнодержавному окрузі в межах одномандатного округу оголошуються і заносяться до відповідного протоколу про підрахунок голосів виборців (ч. 19 ст. 90).

ВАЖЛИВО !

У разі невідповідності цих даних ДВК може повторно перерахувати бюлетені. При підтвердженні зазначеної невідповідності ДВК складає акт із зазначенням встановленої її рішенням причини такого розходження (ч. 20 ст. 90).

6.6

ДВК **запаковує** бюлетені з голосами виборців, поданими за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку кожної партії у загальнодержавному окрузі окремо (ч. 21 ст. 90).

На пакетах зазначаються «*Назва відповідної партії*», а також:

1. номер одномандатного округу,
2. номер виборчої діляниці,
3. дата і час пакування,
4. кількість запакованих бюлетенів,
5. підписи усіх присутніх членів ДВК,
6. печатка ДВК.

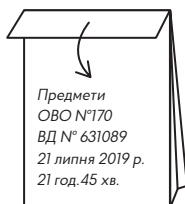
ПРЕДМЕТИ

Після відкриття виборчих скриньок ДВК серед їх вмісту **МОЖЕ виявити ПРЕДМЕТИ**.

Усі виявлені у виборчих скриньках предмети, що не є виборчими бюлетенями встановленої форми, складаються окремо і не підраховуються.

КОНТРОЛЬНІ ЛИСТИ також є предметами.

У разі виникнення сумнівів, чи є предмет виборчим бюлетенем, ДВК вирішує це питання шляхом голосування. При цьому кожен член ДВК має право особисто оглянути предмет. На час його огляду підрахунок виборчих бюлетенів припиняється.

Предмети, що не є бюлетенями, запаковуються в один пакет. На пакеті робиться напис «Предмети» (ч. 7 ст. 90), а також зазначаються:

1. номер одномандатного округу,
2. номер виборчої дільниці,
3. дата і час пакування,
4. підписи усіх присутніх членів ДВК,
5. печатка ДВК.

ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ на ВД В ОДНОМАНДАТНОМУ ОКРУЗІ

Після запаковування бюлетенів для голосування в загальнодержавному окрузі, ДВК починає підрахунок бюлетенів для голосування в одномандатному виборчому окрузі.

7.1

ДВК розкладає бюлетені для голосування в одномандатному окрузі на **місця, позначені окремими табличками**, що містять з обох боків **прізвище кандидата** у депутати, напис **«Недійсні в одномандатному окрузі»** (ч. 15 ст. 90).

7.2

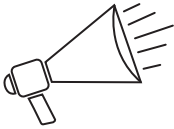
ДВК **підраховує** недійсні бюлетені в одномандатному окрузі (ч. 18 ст. 90).

НЕДІЙСНИМ вважається виборчий бюлетень:

1. до якого не внесено зміни з використанням штампа «Вибув», якщо відповідне рішення було прийнято ЦВК;
2. до якого внесено зміни без рішення ЦВК;
3. до якого внесені зміни, що не відповідають рішенням ЦВК;
4. якщо зроблено більш як одну позначку навпроти назв політичних партій або прізвищ кандидатів;
5. якщо не поставлено жодної позначки;
6. якщо не відокремлено контрольний талон виборчого бюлетеня;
7. якщо неможливо з інших причин встановити зміст волевиявлення виборця.

ВАЖЛИВО !

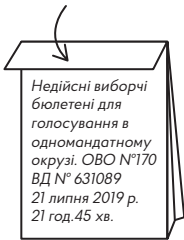
У разі виникнення сумнівів у членів ДВК щодо дійсності бюлетеня питання вирішується ДВК шляхом голосування. Перед голосуванням кожен член ДВК **має право особисто оглянути** виборчий бюлетень. На час огляду бюлетеня та голосування підрахунок інших виборчих бюлетенів припиняється. Відповідне рішення та результати голосування фіксуються у протоколі засідання ДВК (ч. 17 ст. 90).

Кількість недійсних виборчих бюлетенів з виборів депутатів в одномандатному окрузі оголошується головою ДВК і заноситься секретарем ДВК до відповідного протоколу про підрахунок голосів виборців (ч. 18 ст. 90).

7.3

ДВК запаковує недійсні бюлетені для голосування в одномандатному окрузі (ч. 18 ст. 90).

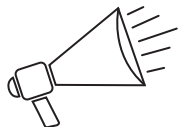

На пакеті робиться напис «Недійсні виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі», а також зазначаються:

1. номер одномандатного виборчого округу,
2. номер виборчої дільниці,
3. дата і час пакування,
4. кількість запакованих виборчих бюлетенів,
5. підписи усіх присутніх членів ДВК,
6. печатка ДВК.

7.4

ДВК **окремо підраховує** кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі (ч. 19 ст. 90). Під час підрахунку голосів кожен член ДВК має право перевірити або перерахувати відповідні виборчі бюлетені.

Результати підрахунку голосів виборців на ВД в одномандатному виборчому окрузі оголошуються і заносяться до відповідного протоколу про підрахунок голосів виборців (ч. 19 ст. 90).

7.5

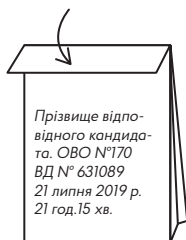
ДВК зобов'язана при підрахунку голосів виборців **перевірити** по одномандатному округу, чи дорівнює кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на ВД, сумі кількостей недійсних виборчих бюлетенів та бюлетенів з голосами виборців, поданими за кандидатів у депутати одномандатного виборчого округу (ч. 20 ст. 90).

ВАЖЛИВО !

У разі невідповідності цих даних ДВК може повторно перерахувати виборчі бюлетені. При підтвердженні зазначеної невідповідності ДВК складає акт із зазначенням встановленої її рішенням причини такого розходження (ч. 20 ст. 90).

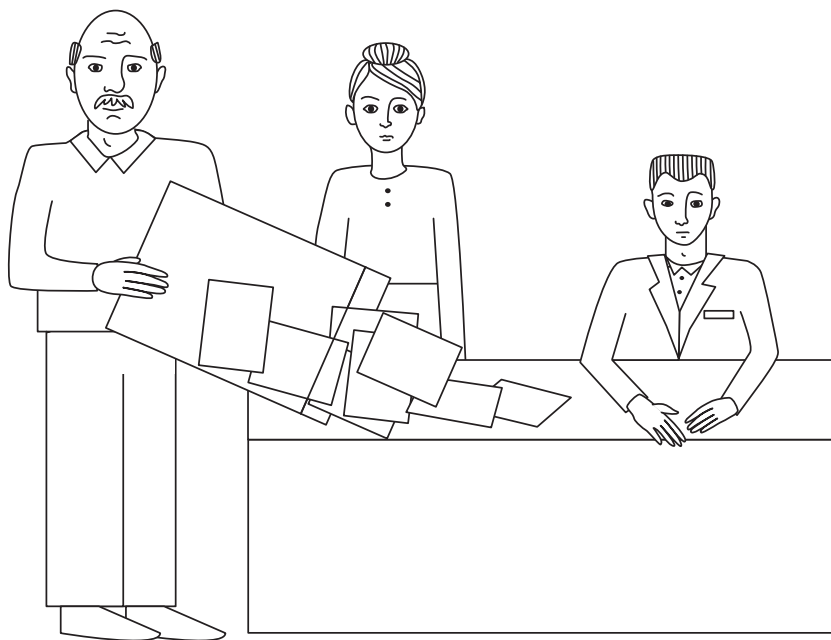
7.6

ДВК **запаковує** виборчі бюлетені з голосами виборців, поданими за кандидатів у депутати одномандатного виборчого округу окремо (ч. 21 ст. 90).

На пакетах зазначаються «Прізвище відповідного кандидата», а також:

1. номер одномандатного виборчого округу,
2. номер виборчої ділянки,
3. дата і час пакування,
4. кількість запованих виборчих бюлетенів,
5. підписи усіх присутніх членів ДВК,
6. печатка ДВК.

ВИЗНАННЯ ДВК ГОЛОСУВАННЯ на ВД НЕДІЙСИМ

ДВК може визнати голосування на ВД **недійсним** у разі встановлення нею порушень вимог Закону, внаслідок яких неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців (ч. 1 ст. 92) **ЛИШЕ У ТРЬОХ ВИПАДКАХ:**

виявлення фактів **незаконного голосування*** у кількості, що перевищує 5 % кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на ВД;

знищення або пошкодження виборчої скриньки (скриньок), що унеможлиблює встановлення змісту виборчих бюлетенів, якщо кількість цих бюлетенів перевищує 20 % кількості виборців, які отримали бюлетені на ВД;

виявлення у виборчих скриньках виборчих **бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому або одномандатному виборчому окрузі у кількості**, що перевищує більш як на 5% **кількість виборців, які отримали відповідні виборчі бюлетені на ВД.**

* До фактів незаконного голосування відносяться:

- опускання виборчого бюлетеня до виборчої скриньки за виборця іншою особою, крім випадків, коли виборець через фізичні вади не може самостійно опустити виборчий бюлетень до виборчої скриньки, та з відома голови або іншого члена ДВК доручив зробити це у своїй присутності іншій особі, крім члена ДВК, кандидата у депутати, його довіреної особи, уповноваженої особи політичної партії, офіційного спостерігача;
- голосування особами, які не мають права голосу;
- голосування особами, які не включені до списку виборців на цій ВД або включені до нього безпідставно;
- голосування виборцями, яким тимчасово змінено місце голосування на іншу виборчу дільницю поза межами одномандатного округу, до якого вони відносяться на підставі відомостей ДРВ про їх виборчу адресу, що

внесені до списку виборців на відповідній ВД та безпідставно отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному окрузі;

- голосування виборцем більше ніж один раз.

ВАЖЛИВО !

ДВК складає відповідний акт (акти), який підписують **усі присутні члени** ДВК та скріплюють печаткою. Такий акт (акти) є **підставою** для розгляду питання про визнання голосування недійсним: на виборчій дільниці - у випадках, передбачених пунктами 1, 2 частини 1 статті 92; по загальнодержавному або по одномандатному виборчому округу - у випадку, передбаченому пунктом 3 частини 1 статті 92. (ч. 2 ст. 92).

У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним усі виборчі бюлетені, виявлені у виборчих скриньках на цій ВД, вважаються такими, що не підлягають врахуванню, а до протоколу ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД **прописом та цифрами** заносяться **лише такі відомості** (ч. 3 ст. 92):

У ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ БАГАТОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ В МЕЖАХ ОДНОМАНДАТНОГО ВИБОРЧОГО ОКРУГУ

1. кількість виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, одержаних ДВК або виготовлених нею з дозволу ЦВК;
2. кількість невикористаних виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, погашених ДВК;
3. кількість виборців, внесених до списку виборців на ВД (на момент закінчення голосування);
4. кількість виборців, внесених на ВД до витягу із списку виборців

В ОДНОМАНДАТНОМУ ОКРУЗІ, ПОДАНИХ ЗА КАНДИДАТІВ У ДЕПУТАТИ В ОДНОМАНДАТНОМУ ОКРУЗІ

1. кількість виборчих бюлетенів для голосування в одномандатному виборчому окрузі, одержаних ДВК або виготовлених нею з дозволу ЦВК;
2. кількість невикористаних виборчих бюлетенів для голосування в одномандатному виборчому окрузі, погашених ДВК;
3. кількість виборців, внесених до списку виборців на ВД (на момент закінчення голосування);
4. кількість виборців, внесених на ВД до витягу із списку виборців для голосування в одномандат-

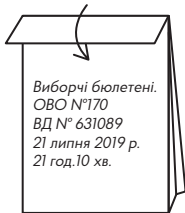
для голосування за місцем перебування;

5. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному окрузі у приміщенні для голосування;
6. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі за місцем перебування;
7. сумарна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі на ВД;
8. кількість виборчих бюлетенів, що виявилися у кожній виборчій скриньці (із зазначенням номера виборчої скриньки);
9. кількість виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, що не підлягають врахуванню.

ному виборчому окрузі за місцем перебування;

5. кількість виборців, які отримали бюлетені виборчі для голосування в одномандатному виборчому окрузі у приміщенні для голосування;
6. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі за місцем перебування;
7. сумарна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі на ВД;
8. кількість виборчих бюлетенів, що виявилися у кожній виборчій скриньці (із зазначенням номера виборчої скриньки);
9. кількість виборчих бюлетенів для голосування в одномандатному виборчому окрузі, що не підлягають врахуванню.

На місці інших відомостей ставиться **прочерк**.

Виборчі бюлетені **запаковуються**. На пакеті робиться напис «Виборчі бюлетені». На пакеті також зазначаються (ч. 4 ст. 92):

1. номер одномандатного виборчого округу,
2. номер ВД ,
3. кількість запакованих виборчих бюлетенів,
4. дата і час пакування,
5. підписи присутніх членів ДВК,
6. печатка комісії.

ВАЖЛИВО !

Рішення ДВК про визнання голосування недейсним та **акт** (акти), на підставі якого (яких) прийнято це рішення, **додаються** до відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців (ч. 5 ст. 92).

ПРОТОКОЛИ ПРО ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД

Протоколи про підрахунок голосів виборців на ВД у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого та в одномандатному виборчому окрузі складаються ДВК у кількості примірників, яка **на чотири більша, ніж кількість осіб, які входять до складу ДВК** (ч. 4 ст. 91). Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

ВАЖЛИВО !

Забороняється заповнення протоколів про підрахунок голосів виборців на ВД олівцем або внесення до них будь-яких виправлень без відповідного рішення ДВК (ч. 7 ст. 91).

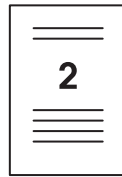
Кожен примірник протоколу **підписується** членами ДВК, присутніми на засіданні виборчої комісії. У протоколах про підрахунок голосів виборців зазначаються **дата і час (година і хвилини)** його підписання членами ДВК (ч. 5 ст. 91).

Член ДВК, присутній на засіданні, **зобов'язаний** підписати протокол про підрахунок голосів виборців. У разі своєї незгоди із результатами підрахунку голосів, зафіксованими у протоколі комісії, член ДВК підписує протокол із приміткою

з окремою думкою

Письмовий виклад окремої думки **додається до протоколу ДВК** про підрахунок голосів виборців.

У разі відсутності підпису члена ДВК у протоколі підрахунку голосів виборців навпроти його прізвища **значається причина відсутності підпису**. Цей протокол підписується членами ДВК і засвідчується печаткою ДВК лише після його остаточного заповнення (ч. 5 ст. 91).

Перший і другий примірники протоколів підрахунку голосів виборців мають право підписати

- кандидати у депутати,
- їх довірені особи,
- уповноважені особи політичних партій,
- офіційні спостерігачі,

які були присутні на засіданні ДВК при підрахунку голосів виборців (ч. 6 ст. 91).

ПРОТОКОЛ З ПОМІТКОЮ «УТОЧНЕНИЙ»

Якщо після підписання протоколу (протоколів) про підрахунок голосів виборців на ВД, але до відправлення цього протоколу (протоколів) до ОВК, ДВК виявила в одному з них або в обох **неточності (описку чи помилку у цифрах)**, вона на тому ж засіданні розглядає питання про внесення змін до встановлених результатів голосування виборців на ВД шляхом складення нового (нових) протоколу (протоколів) про підрахунок голосів виборців на ВД з усуненням неточностей, на якому (яких) робиться помітка «уточнений».

ВАЖЛИВО !

При цьому перерахунок виборчих бюлетенів не проводиться (ч. 8 ст. 91).

Протокол з поміткою «Уточнений» складається у кількості **на чотири більша, ніж кількість осіб, які входять до складу ДВК**.

Про складення протоколу з поміткою «Уточнений» зазначається у протоколі засідання ДВК (ч. 8 ст. 91).

ПРИЗНАЧЕННЯ ПРОТОКОЛІВ ПРО ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ

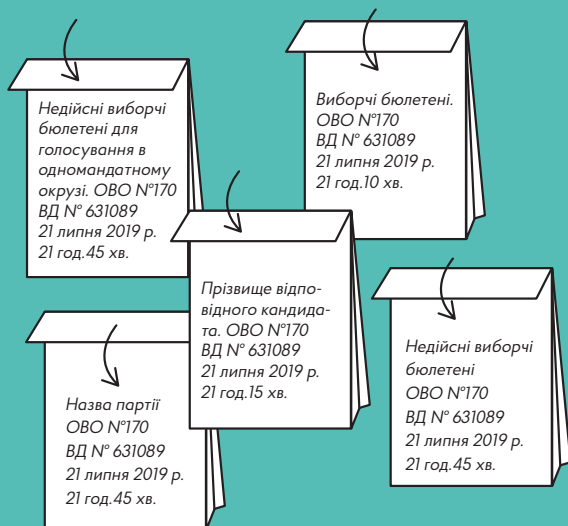
Перший примірник	Перший і другий примірники протоколів ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД (а за наявності і протокол (протоколи) з поміткою «Уточнений») запаковуються та передаються в ОВК.
Другий примірник	
Третій примірник	Третій примірник протоколів ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД зберігається у секретаря ДВК.
Четвертий примірник	Четвертий примірник ДВК невідкладно вивішує для загального ознайомлення в приміщенні ДВК.
Інші примірники	Всі інші примірники видаються членам ДВК по одному примірнику кожного з протоколів (ч. 9 ст. 91).

Копії протоколу (протоколів) про підрахунок голосів виборців (в т.ч. і з поміткою «Уточнений»), засвідчені на кожній сторінці головою і секретарем ДВК та скріплені печаткою ДВК, невідкладно видаються на прохання (ч. 10 ст. 91).

- кандидатів у депутати,
- їх довірених осіб,
- уповноважених осіб політичних партій,
- офіційних спостерігачів,

які були присутні при підрахунку голосів виборців на ВД, з розрахунку не більш як по 1 копії протоколу ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу для кожної політичної партії, кандидати у депутати від якої зареєстровані у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, протоколу ДВК про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці в одномандатному виборчому окрузі для кожного кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі та не більш як по 1 копії кожного протоколу для кожного офіційного спостерігача.

ТРАНСПОРТУВАННЯ І ПЕРЕДАЧА ВИБОРЧОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ДО ОВК

ТРАНСПОРТУВАННЯ І ПЕРЕДАЧА ВИБОРЧОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ДО ОВК

ДВК **невідкладно** після закінчення засідання комісії та підписання протоколів про підрахунок голосів виборців на ВД **транспортує** до ОВК (ч. 12 ст. 91):

- Перший та другий примірники протоколу про підрахунок голосів виборців на ВД у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу (а також протокол з поміткою «Уточнений», якщо такий складався);
- Перший примірник протоколу про підрахунок голосів виборців на ВД в межах одномандатного виборчого округу (а також протокол з поміткою «Уточнений», якщо такий складався);
- Виборчі бюлетені;
- Контрольні талони виборчих бюлетенів;
- Предмети;
- Списки виборців;
- Окремі думки членів ДВК (за наявності)
- Акти, заяви, скарги та рішення, прийнятими ДВК (за наявності).

Транспортування здійснюється **під охороною у супроводі поліцейського**, а в разі необхідності, за зверненням ЦВК, - співробітників Служби безпеки України, щонайменше **ЧОТИРМА** членами ДВК, а саме (ч. 1 ст. 93):

1. головою ДВК,
2. заступником голови ДВК,
3. ДВОМА членами ДВК - представниками двох інших політичних партій, кандидатів у депутати, які набрали найбільшу кількість голосів на ВД у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та в одномандатному виборчому окрузі,
4. ЗА БАЗАННЯМ - іншими членами ДВК, кандидати у депутати, їх довіреними особами, уповноваженими особами політичних партій, офіційними спостерігачами.

Супроводження транспортування виборчих документів іншими особами **забороняється**.

Секретар ДВК, інші члени комісії, які не супроводжують транспортування виборчих документів до ОВК, **залишаються у приміщенні ДВК** до отримання повідомлення про прийняття протоколів про підрахунок голосів на виборчій дільниці у загальнодержавному багатомандатному окрузі в межах одномандатного виборчого округу та в одномандатному виборчому окрузі окружною виборчою комісією.

ВАЖЛИВО !

Під час транспортування виборчої документації **печатка ДВК зберігається у сейфі** (металевій шафі) у приміщенні ДВК (ч. 4 ст. 93).

Під час транспортування виборчих документів забороняється розпечатувати пакети з виборчими бюлетенями та іншою виборчою документацією (ч. 2 ст. 93).

ПРИЙОМ ДОКУМЕНТІВ ОВК

ОВК приймає документи ДВК на своєму засіданні (ч. 4 ст. 94). За результатами розгляду документів ДВК та скарг про порушення вимог Закону під час проведення голосування та підрахунку голосів на ВД, а також під час транспортування виборчих документів до ОВК, що надійшли до ОВК на момент прийняття документів ДВК, ОВК окремо по виборах у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та в одномандатному виборчому окрузі приймає одне з рішень:

І. ПРИЙНЯТИ ДОКУМЕНТИ	ІІ. ЗОБОВ'ЯЗАТИ ДВК СКЛАСТИ ПРОТОКОЛ (ПРОТОКОЛИ) З ПОМІТКОЮ «УТОЧНЕНИЙ»	ІІІ. ПРОВЕСТИ ПОВТОРНИЙ ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД
А САМЕ (Ч. 5 СТ. 94):		
<p>прийняти виборчі документи від ДВК та врахувати відомості протоколів про підрахунок голосів на ВД у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та (або) одномандатному виборчому окрузі при встановленні підсумків голосування в межах виборчого округу;</p>	<p>у разі виявлення виправлень, помилок, неточностей, які можливо усунути без повторного підрахунку голосів, відмовити у прийнятті виборчих документів по загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та (або) одномандатному окрузі від ДВК та зобов'язати ДВК виправити виявлені недоліки шляхом складання протоколу (протоколів) з поміткою «Уточнений»;</p>	<p>провести повторний підрахунок голосів на ВД в порядку, встановленому Законом по виборах у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та (або) в одномандатному виборчому окрузі.</p>

ПІДСТАВИ ПОВТОРНОГО ПІДРАХУНКУ ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД

МОЖЕ ПРИЙНЯТИ РІШЕННЯ	ЗОБОВ'ЯЗАНА ПРИЙНЯТИ РІШЕННЯ		
ПРО ПРОВЕДЕННЯ ПОВТОРНОГО ПІДРАХУНКУ ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД.			
<p>Наявні заяви або скарги, підтверджені відповідно оформленими актами, складеними</p> <ul style="list-style-type: none"> • депутатами, • їх довіреними особами, • уповноваженими особами політичних партій, • офіційними спостерігачами, • виборцями, <p>щодо порушень під час проведення голосування та (або) підрахунку голосів виборців на ВД, що ставлять під сумнів результати підрахунку (ч. 10 ст. 94)</p>	<p>Наявні акти або письмові заяви чи скарги щодо порушень під час транспортування документів до ОВК (ч. 10 ст. 94)</p>	<p>У разі неможливості усунення без перерахунку виборчих бюлетенів неточностей у протоколі (протоколах) ДВК (ч. 11 ст. 94)</p>	<p>Наявні ознаки розпечатування пакетів із заповненими документами (ч. 11 ст. 94)</p>

ПОВТОРНИЙ ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД

- Повторний підрахунок голосів виборців на ВД здійснюється ОВК з обов'язковою участю членів ДВК, які передають виборчу документацію, після розгляду і прийняття протоколів та інших документів від усіх ДВК (ч. 13 ст. 94).
- У повторному підрахунку ОВК голосів виборців на ВД мають право бути присутніми усі члени цієї ДВК; при цьому можуть бути присутніми кандидати у депутати, їх довірені особи, уповноважені особи політичних партій, офіційні спостерігачі (ч. 13 ст. 94).
- Протоколи про підрахунок голосів виборців на ВД, запечатані пакети з іншими виборчими документами ДВК до проведення відповідного повторного підрахунку голосів виборців на ВД ОВК зберігаються у приміщенні, де відбувається засідання ОВК (ч. 12 ст. 94).

РОЗГЛЯД СКАРГ

РОЗГЛЯД СКАРГ

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що стосуються процесу виборів депутатів, регулюється статтями 108-113 та Постановою ЦВК від 31 липня 2012 року № 133 «Про Порядок розгляду скарг виборчими комісіями з виборів народних депутатів України» (далі – П. 133).

→ ЩО ТАКЕ СКАРГА?

Під скаргою слід розуміти **звернення**, в якому міститься інформація **щодо порушення** законодавства України про вибори депутатів та вимога забезпечити реалізацію і захист виборчих прав, законних інтересів відповідних суб'єктів виборчого процесу, поновити порушені виборчі права (п. 1.2 П. 133).

→ НА ЩО МОЖНА ПОСКАРЖИТИСЬ ДО ДВК?

До ДВК можна поскаржитись на (ч. 6 ст. 111, п. 3.6 П. 133):

ПОРУШЕННЯ, які мали місце **ПІД ЧАС ГОЛОСУВАННЯ**, допущені

1. уповноваженими особами партій,
2. довіреними особами кандидатів у депутати,
3. офіційними спостерігачами від партій,
4. офіційними спостерігачами від кандидатів у депутати,
5. офіційними спостерігачами від громадських організацій.

→ ЧИ МОЖНА ПОСКАРЖИТИСЬ З ТИХ САМИХ ПІДСТАВ ДО СУДУ?

Порушення, допущені уповноваженими особами партій, довіреними особами кандидатів у депутати, офіційними спостерігачами від партій, кандидатів у депутати під час голосування, можуть бути оскаржені до суду в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України (ч. 9 ст. 108).

Суд має невідкладно повідомити відповідну ДВК про відкриття провадження у справі та про ухвалене судом рішення (ч. 10 ст. 108) Якщо судом прийнято до провадження адміністративний позов із того ж питання та з тих же підстав, з яких подано скаргу до ДВК, комісія після отримання повідомлення суду повертає таку скаргу суб'єкту звернення без розгляду **не пізніше наступного дня** з дня отримання повідомлення суду із зазначенням підстав її повернення (ч. 11 ст. 108).

→ ХТО МОЖЕ ПОСКАРЖИТИСЬ ДО ДВК?

СУБ'ЄКТ ЗВЕРНЕННЯ ЗІ СКАРГОЮ (Ч. 1 СТ. 108)	ОСОБЛИВОСТІ
кандидат у депутати	zareestrovаний у встановленому Законом порядку
партія - суб'єкт виборчого процесу	в особі її керівника, представника партії у ЦВК, уповноваженої особи партії чи іншої особи*, уповноваженої рішенням центрального керівного органу партії
виборець	чиї особисті виборчі права або охоронювані законом інтереси щодо участі у виборчому процесі, у тому числі на участь у роботі виборчої комісії чи на здійснення спостереження, порушено рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта оскарження
довірена особа кандидата у депутати	
офіційний спостерігач	

*Керівник партії, уповноважена особа чи представник партії у ЦВК, довірена особа кандидата у депутати діють як представник відповідної партії або кандидата у депутати без додаткового уповноваження. Документом, що підтверджує їх повноваження, є відповідне посвідчення, видане в порядку, встановленому Законом (ч. 3 ст. 108).

→ В ЯКІ СТРОКИ МОЖНА ПОСКАРЖИТИСЬ ДО ДВК ТА КОЛИ ДВК РОЗГЛЯНЕ СКАРГУ?

СКАРГА	ПОДАЄТЬСЯ	РОЗГЛЯДАЄТЬСЯ
щодо порушення, яке мало місце під час голосування	не пізніше закінчення голосування (ч. 3 ст. 109)	відразу після закінчення голосування (ч. 6 ст. 111)

У разі надходження скарги засобами **електронної пошти** (в електронній формі) вона опрацьовується ДВК **після надходження цієї скарги** у письмовій (паперовій) формі. Днем подання такої скарги вважається день отримання скарги виборчою комісією у письмовій (паперовій) формі (п. 6.10 П. 133).

→ ЯК МАЄ БУТИ ОФОРМЛЕНА СКАРГА ДО ДВК?

Щоб бути розглянутою на засіданні ДВК, **скарга до ДВК має бути оформлена належним чином** у відповідності до вимог ст. 110.

Скарга до ДВК повинна бути у письмовій формі та містити (ч. 1 ст. 110):

1. назву ДВК, до якої вона подається;
2. прізвище, ім'я, по батькові або найменування суб'єкта звернення зі скаргою, а також його статус (п. 6.3 П. 133)
3. місце проживання або поштову адресу суб'єкта звернення зі скаргою;
4. номер засобу зв'язку суб'єкта звернення зі скаргою, адресу електронної пошти, якщо такі є;
5. прізвище, ім'я, по батькові або найменування суб'єкта оскарження;
6. місце проживання або поштову адресу суб'єкта оскарження;
7. номер засобу зв'язку суб'єкта оскарження, адресу електронної пошти, якщо такі є;
8. суть порушеного питання;
9. виклад обставин і зазначення доказів, якими суб'єкт звернення зі скаргою обґрунтовує свої вимоги;

10. чітко сформульовані вимоги із зазначенням суті рішення, ухвалення якого вимагається від ДВК;
11. перелік документів і матеріалів, що додаються;
12. зазначення заінтересованих осіб, яких суб'єкт звернення зі скаргою вважає за потрібне залучити до розгляду скарги;
13. підпис суб'єкта звернення зі скаргою чи особи, яка його представляє, із зазначенням дати підписання.

До скарги додаються:

її копії, письмові докази, зазначені у скарзі, в оригіналі або в засвідченій у встановленому порядку копії (ч. 6 ст. 112), копії усіх документів, що приєднуються до неї. Письмові докази подаються в оригіналі або в засвідченій у встановленому порядку копії (п. 6.7 П. 133).

Кількість копій має дорівнює кількості суб'єктів оскарження та заінтересованих осіб, зазначених у скарзі (ч. 3 ст. 110).

→ ХТО ПІДПISУЄ СКАРГУ ВІД ІМЕНІ ПАРТІЇ, КАНДИДАТИ В ДЕПУТАТИ?

Скарга оформлена належним чином має бути обов'язково підписаною скаржником. Скарга від імені партії підписується

- керівником партії, або
- представником партії у ЦВК, або
- уповноваженою особою партії, або
- іншою особою, уповноваженою рішенням центрального керівного органу партії,
із засвідченням підпису **печаткою партії** (п. 6.5 П. 133).

До скарги додається **оригінал** або засвідчена відповідно до законодавства **копія посвідчення** або іншого документа, **що підтверджує повноваження особи**, яка її подає.

При цьому керівник партії діє як представник відповідної партії без додаткового уповноваження.

Скарга від імені кандидата у депутати, зареєстрованого в одномандатному окрузі, підписується

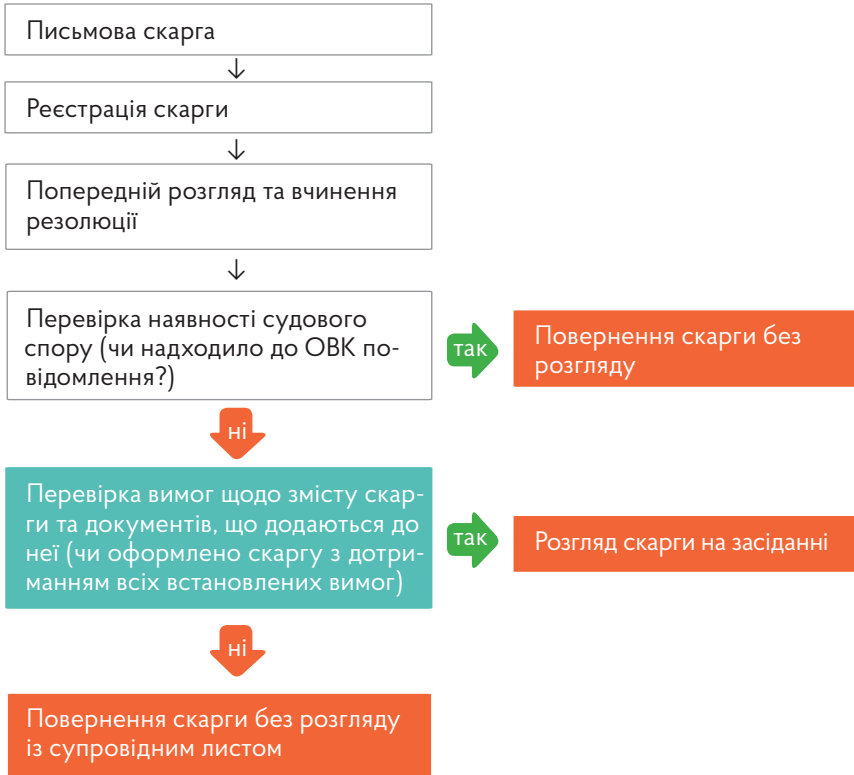
- кандидатом у депутати,
- довіреною особою кандидата у депутати.

В такій скарзі **також зазначаються** прізвище, ім'я та по батькові, місце проживання або місцезнаходження (поштова адреса), вид та номер засобів зв'язку **кандидата у депутати, в інтересах якого подається скарга**.

При цьому в разі подання скарги до ДВК довіреною особою особисто, вона пред'являє посвідчення довіреної особи, видане в установленому Законом порядку. В інших випадках до скарги додається засвідчена відповідно до законодавства копія посвідчення довіреної особи (п. 6.4 П. 133).

ЯКИЙ ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СКАРГ ОВК?

(БЛОК-СХЕМА)

1.1

Скарга у письмовій формі приймається та реєструється в **журналі** реєстрації документів, заяв і скарг (п. 5.2. П. 350):

- головою комісії;
- заступником голови комісії;
- секретарем комісії;
- іншим визначеним рішенням комісії членом

1.2

Голова (в разі його відсутності - заступник голови) комісії попередньо розглядає скаргу та **вчиняє резолюцію** щодо її виконання (п. 5.8 П. 350)

1.3

ДВК **перевіряє**, чи оформлено скаргу відповідно до вимог статті 110

ТАК

1.3a

Належно оформлена скарга розглядається на засіданні ДВК.

Під час вивчення скарги виборча комісія **встановлює** (п. 7.2 П. 133):

1. чи подано скаргу належним суб'єктом звернення зі скаргою, визначеним Законом;
2. чи віднесено Законом розгляд цієї скарги до повноважень ДВК (належний суб'єкт розгляду скарги);
3. чи дотримано суб'єктом звернення зі скаргою строки оскарження, встановлені Законом.

НІ

1.3б

Неналежно оформлена скарга повертається суб'єкту звернення без розгляду із супровідним листом.

Скарга, подана в день голосування до ДВК без дотримання вимог ст. 110 та П. 133, невідкладно підлягає поверненню суб'єкту звернення без розгляду, та може бути повернута без розгляду із супровідним листом за підписом голови або заступника голови комісії (п. 6.8 П. 133).

ВАЖЛИВО !

При поверненні скарги без розгляду **значається вичерпний перелік недоліків**, які перешкоджають розгляду скарги, і вказується на можливість повторного звернення із скаргою, оформленою відповідно до вимог статті 110, у передбачені Законом строки (ч. 2 ст. 111).

При повторному поданні скарги з невиправленими недоліками або з допущенням нових недоліків ДВК приймає рішення про залишення її без розгляду по суті (ч. 3 ст. 111).

РІШЕННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТОМ РОЗГЛЯДУ СКАРГ

За результатами розгляду скарги ДВК на своєму засіданні ухвалює рішення

у формі постанови (п. 10.1 П. 133)

про
РОЗГЛЯД СКАРГИ ПО СУТІ

про залишення скарги
БЕЗ РОЗГЛЯДУ ПО СУТІ,
якщо вона

- подана неналежним суб'єктом звернення зі скаргою,
- до неналежного суб'єкта розгляду скарги,
- з порушенням строків оскарження (п. 10.2 П. 133).

Під час **РОЗГЛЯДУ СКАРГИ ПО СУТІ** виборча комісія **вирішує:**

ЩОДО РІШЕННЯ СУБ'ЄКТА ОСКАРЖЕННЯ (П. 10.3 П. 133)	ЩОДО ДІЇ (БЕЗДІЯЛЬНОСТІ) СУБ'ЄКТА ОСКАРЖЕННЯ (П. 10.4 П. 133)
<ol style="list-style-type: none"> 1. чи мало місце прийняття оскаржуваного рішення суб'єктом оскарження; 2. чи було оскаржуване рішення прийнято суб'єктом оскарження на законних підставах; 3. чи було оскаржуване рішення прийнято в межах повноважень та відповідно до визначеної законом процедури; 4. які правові норми належить застосувати до цих правовідносин; 5. чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення, чи відмовити в їх задоволенні; 6. чи належить поновити порушені права чи законні інтереси суб'єкта звернення іншим способом; 7. які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що впливають із факту скасування рішення, вчинити. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. чи мала місце оскаржувана дія (бездіяльність) суб'єкта оскарження; 2. чи оскаржувана дія (бездіяльність) здійснювалась (вчинялась) суб'єктом оскарження на законних підставах; 3. які правові норми належить застосувати до цих правовідносин; 4. чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення, чи відмовити в їх задоволенні; 5. чи належить поновити порушені права чи законні інтереси суб'єкта звернення іншим способом; 6. які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що впливають із факту визнання оскаржених дій чи бездіяльності протиправними, вчинити.

Під час **РОЗГЛЯДУ СКАРГИ ПО СУТІ** виборча комісія **може** (ч. 4 ст. 113):

ЗАДОВОЛЬНИТИ СКАРГУ ПОВНІСТЮ АБО ЧАСТКОВО ТА ПРИЙНЯТИ РІШЕННЯ (Ч. 5 СТ. 113):	ВІДМОВИТИ В ЗАДОВОЛЕННІ СКАРГИ (Ч. 9 СТ. 113)
<ol style="list-style-type: none"> 1. визнати рішення суб'єкта оскарження чи окремих його положень, дії чи бездіяльність такими, що не відповідають вимогам законодавства про вибори депутатів, порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу; 2. скасувати рішення; 3. зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити дії, передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів депутатів; 4. зобов'язати суб'єкта оскарження утриматися від вчинення певних дій; 5. поновити іншим способом порушені виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу; 6. зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів депутатів, дії, які впливають із факту скасування рішення, визнання оскаржених дій або бездіяльності протиправними. 	<p>якщо ДВК встановить, що рішення, дії або бездіяльність суб'єкта оскарження вчинені відповідно до закону, в межах повноважень, передбачених законом, і не порушують виборчі права суб'єкта звернення зі скаргою.</p>

Копія рішення ДВК за результатами розгляду скарги видається чи надсилається невідкладно (ч. 10 ст. 113):

- суб'єкту звернення зі скаргою,
- суб'єкту оскарження,
- заінтересованим особам,
- іншому суб'єкту, про якого йдеться у рішенні.

Рішення ДВК за результатами розгляду скарги повинно бути справедливим, **законним і обґрунтованим** (ч. 1 ст. 113). Якщо у скарзі **заявлено дві або більше вимог**, виборча комісія повинна дати **правову оцінку кожній з них** (п. 10.6 П. 133).

КОГО ЗАПРОШУЮТЬ НА ЗАСІДАННЯ ЩОДО РОЗГЛЯДУ СКАРГИ?

Розгляд скарги ДВК здійснюється з обов'язковим своєчасним повідомленням **про час і місце розгляду скарги** по телефону з обов'язковим фіксуванням такої дії відповідною службовою особою ДВК окремою письмовою довідкою, яка долучається до справи (протоколу) відповідного засідання ДВК, рекомендованою телеграмою, телефонограмою, факсимільним повідомленням, засобами електронної пошти (ч. 9 ст. 111, п. 7.9 П. 133).

1. суб'єкта звернення із скаргою,
2. суб'єкта оскарження,
3. інших заінтересованих осіб.

Неприбуття на розгляд скарги осіб, які були належним чином повідомлені про нього, не перешкоджає розгляду скарги.

Копії скарги та доданих до неї документів **надаються** суб'єкту оскарження та заінтересованим особам **заздалегідь**, а в разі неможливості - **не пізніше початку** розгляду скарги. Суб'єкт оскарження має право подати **письмові пояснення** по суті скарги, які беруться до розгляду ДВК (ч. 10 ст. 111).

→ ДОКАЗИ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СКАРГ

Доказами, що мають значення для правильного розгляду скарги, можуть бути (ч. 1 ст. 112):

- письмові документи і матеріали (в тому числі електронні), які містять відомості про обставини, що мають значення для розгляду скарги;
- письмові пояснення суб'єктів виборчого процесу, посадових і службових осіб органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, закладів, установ і організацій, отримані на вимогу членів виборчої комісії на виконання повноважень комісії;
- письмові і речові докази;
- висновки експертів, надані письмово на запит виборчої комісії - суб'єкта розгляду скарги, суб'єкта звернення зі скаргою або суб'єкта оскарження.

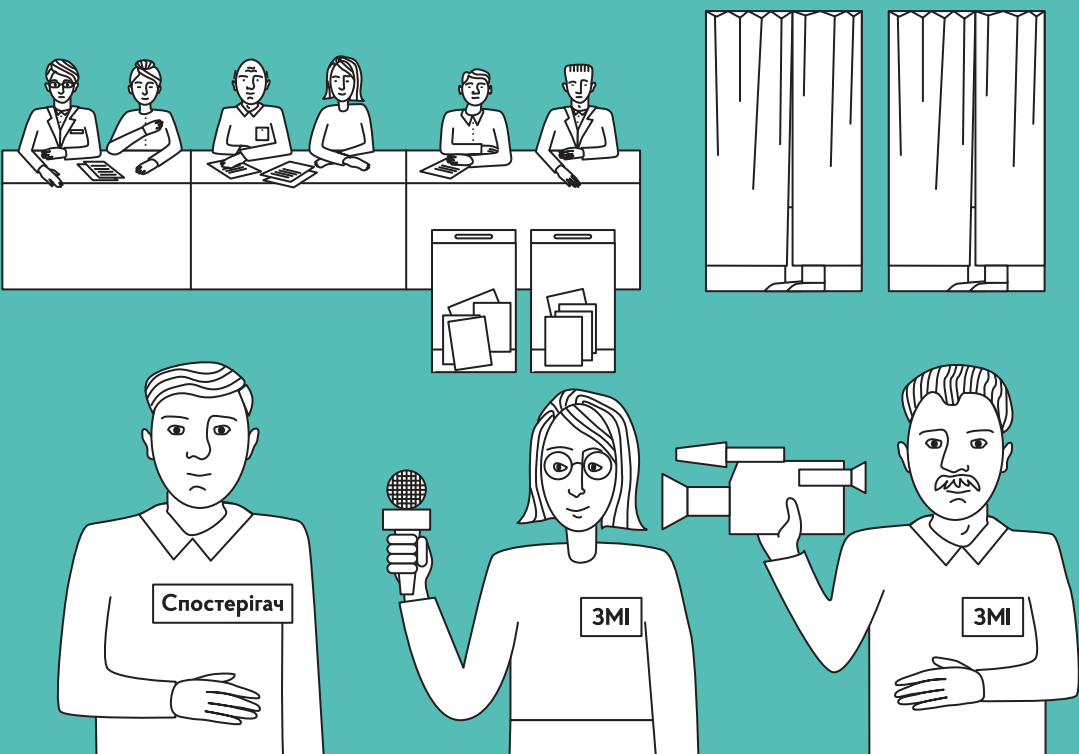
Докази виборчій комісії надають суб'єкт звернення зі скаргою, суб'єкт оскарження, заінтересовані особи. ДВК може звернутись із запитом по додаткові докази за власною ініціативою або за зверненням суб'єкта звернення, суб'єкта оскарження, заінтересованих осіб (ч. 2 ст. 112).

→ ПЕРЕВІРКА ОБСТАВИН, ВИКЛАДЕНИХ У СКАРЗІ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

Якщо ДВК при розгляді скарги визнає необхідним **проведення перевірки зазначених у скарзі обставин правоохоронними органами**, відповідні правоохоронні органи за зверненням ДВК перевіряють ці обставини та вживають відповідних заходів щодо припинення порушення законодавства - **невідкладно**.

Про наслідки перевірки та вжиті заходи відповідні органи повідомляють виборчу комісію, яка до них звернулася (ч. 8 ст. 111).

ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ

Офіційні спостерігачі ведуть спостереження за ходом виборчого процесу.

Категорії офіційних спостерігачів на виборах депутатів:

- можуть брати участь у виборчому процесі (національні):
- офіційний спостерігач від політичної партії,
- офіційний спостерігач від кандидата у депутати,
- офіційний спостерігач від громадської організації;
- можуть вести спостереження за ходом виборчого процесу (міжнародні):
- офіційний спостерігач від міжнародної організації,
- офіційний спостерігач від іноземної організації.

Офіційним спостерігачем від політичної партії, кандидата у депутати чи громадської організації може бути **виборець**, тобто **громадянин України**, якому на день виборів виповнилося **18 років** та він **не є визнаним судом недієздатним**.

НЕ МОЖЕ БУТИ офіційним спостерігачем:

1. від політичної партій, кандидатів у депутати та громадських організацій:
 - член виборчої комісії;
 - посадова особа органів виконавчої влади
 - посадова особа органів суду,
 - посадова особа правоохоронних органів,
 - посадова особа органів влади Автономної Республіки Крим
 - посадова особа органів місцевого самоврядування;
 - військовослужбовець;
 - особа, яка проходить альтернативну (невійськову) службу;
2. від іноземних держав, міжнародних організацій:
 - особа, яка є громадянином (підданим) держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом;
 - особа, пропозиції стосовно якої ініційовано або внесено державою, визнаною Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ОФІЦІЙНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ МАЮТЬ ПРАВО (Ч. 9 СТ. 78)	 ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ НЕ МАЮТЬ ПРАВА (Ч. 10 СТ. 78)
перебувати на ВД під час голосування, спостерігати з будь-якої відстані за діями членів виборчої комісії, у тому числі під час видачі виборчих бюлетенів виборцям і підрахунку голосів, не заважаючи членам виборчої комісії фізично;	безпідставно втручатися в роботу виборчої комісії, чинити дії, що порушують законний хід виборчого процесу або неправомірно заважають членам виборчої комісії здійснювати свої повноваження;
робити фото- та кінозйомки, аудіо- та відео-записи, не порушуючи при цьому таємниці голосування;	заповнювати замість виборця (у тому числі і на його прохання) виборчий бюлетень;
бути присутнім при видачі виборчих бюлетенів членам ДВК, у тому числі для організації голосування виборців за місцем перебування, та при проведенні такого голосування;	бути присутнім при заповненні виборцем виборчого бюлетеня у кабіні (кімнаті) для таємного голосування або іншим чином порушувати таємницю голосування.
бути присутнім з дотриманням вимог Закону на засіданнях ДВК, у тому числі під час підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та встановленні підсумків голосування;	
звертатися із заявою чи скаргою до відповідної виборчої комісії, інших державних органів чи до суду щодо усунення порушень Закону в разі їх виявлення;	
складати акт про виявлення порушення Закону, що підписується офіційним спостерігачем та не менш як 2 виборцями, які засвідчу-	

ють факт цього порушення, із зазначенням їх прізвищ, імен, по батькові, місця проживання та адреси житла, та подавати його до відповідної виборчої комісії чи до суду;	
вживати необхідних заходів в межах законодавства щодо припинення протиправних дій під час голосування та підрахунку голосів виборців на ВД;	
отримувати копії протоколів про передачу виборчих бюлетенів, про підрахунок голосів і встановлення підсумків голосування та інших документів у випадках, передбачених Законом;	
реалізовувати інші права, передбачені Законом для офіційних спостерігачів.	

→ ЯКЩО ОФІЦІЙНИЙ СПОСТЕРІГАЧ ВТРУЧАЄТЬСЯ В РОБОТУ ДВК?

У разі порушення офіційним спостерігачем вимог Закону, зокрема ч. 10 ст. 78, ДВК робить йому **ПОПЕРЕДЖЕННЯ**.

(слід звернути увагу, що попередження оформлюється рішенням ДВК).

У випадку повторного або грубого порушення ДВК може позбавити його права бути присутнім на своєму засіданні у порядку, встановленому Законом, а саме:

ДВК може прийняти мотивоване рішення про позбавлення права присутності на своєму засіданні офіційного спостерігача, проголосувавши за таке рішення не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії (ч. 5 ст. 34).

Таке рішення може бути оскаржене офіційним спостерігачем до суду (ч. 11 ст. 78).

МІЖНАРОДНІ СПОСТЕРІГАЧІ

Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій здійснюють спостереження **самостійно і незалежно** (ч. 7, ст. 79) як на території України, так і на закордонних виборчих дільницях (ч. 5 ст. 79).

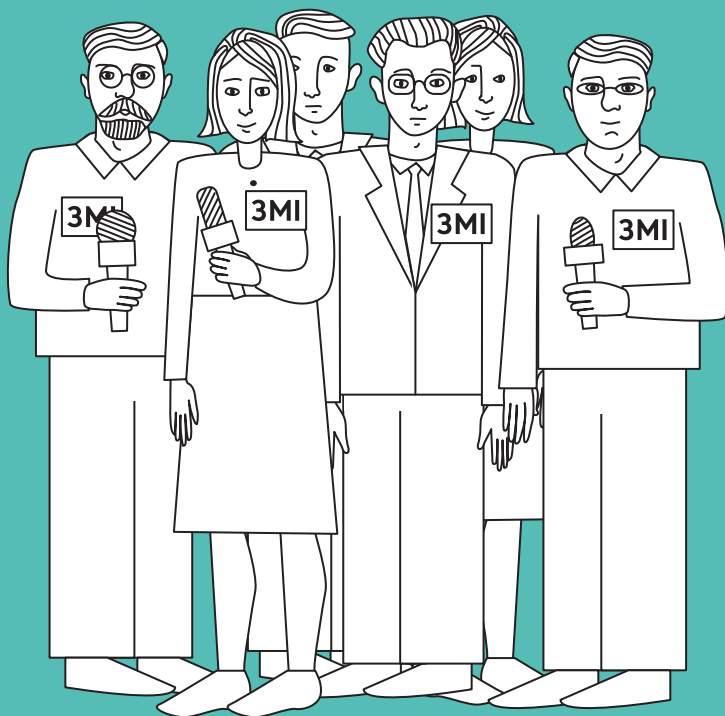
Міністерство закордонних справ України, інші органи виконавчої влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування та виборчі комісії **сприяють** офіційним спостерігачам від іноземних держав, міжнародних організацій у здійсненні ними повноважень (ч. 8 ст. 79).

Громадяни України або іноземці чи особи без громадянства, **які володіють українською мовою**, можуть супроводжувати **zareєстрованих офіційних спостерігачів** від іноземних держав і міжнародних організацій на території виборчих дільниць та під час засідань виборчих комісій виключно **для виконання функцій перекладача** - не більше 1 особи з кожним офіційним спостерігачем (ч. 3 ст. 79).

МІЖНАРОДНІ СПОСТЕРІГАЧІ МАЮТЬ ПРАВО (Ч. 6 СТ. 79)	❌ МІЖНАРОДНІ СПОСТЕРІГАЧІ НЕ МАЮТЬ ПРАВА (Ч. 10 СТ. 79)
бути присутнім на зустрічах кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій з виборцями, на передвиборних зборах, мітингах, засіданнях виборчих комісій;	втручатися в роботу виборчої комісії, чинити дії, що порушують законний хід виборчого процесу або неправомірно заважають членам виборчої комісії здійснювати свої повноваження;
знайомитися з матеріалами передвиборної агітації;	заповнювати замість виборця (у тому числі і на його прохання) виборчий бюлетень* або іншим чином порушувати таємницю голосування та використовувати

МІЖНАРОДНІ СПОСТЕРІГАЧІ МАЮТЬ ПРАВО (Ч. 6 СТ. 79)	 МІЖНАРОДНІ СПОСТЕРІГАЧІ НЕ МАЮТЬ ПРАВА (Ч. 10 СТ. 79)
<p>робити фото- та кінозйомки, аудіо- та відеозаписи, не порушуючи при цьому таємниці голосування;</p>	<p>свій статус у діяльності, не пов'язаній зі спостереженням за ходом виборчого процесу.</p>
<p>отримувати копії протоколів про передачу ДВК виборчих бюлетенів, про підрахунок голосів виборців на ВД та інших документів у випадках, передбачених Законом;</p>	<p><i>*Це обмеження поширюється і на осіб, які відповідно до частини третьої цієї статті супроводжують офіційних спостерігачів, під час безпосередньої роботи з офіційним спостерігачем від іноземної держави, міжнародної організації.</i></p>
<p>після проведення виборів публічно висловлювати свої пропозиції щодо організації проведення виборів депутатів та вдосконалення законодавства України з урахуванням міжнародного досвіду, проводити прес-конференції з додержанням вимог законодавства України;</p>	
<p>утворювати разом з іншими спостерігачами від іноземних держав, міжнародних організацій тимчасові групи офіційних спостерігачів для координації своєї діяльності в межах повноважень, передбачених Законом, з інформуванням про це протягом одного дня ЦВК.</p>	

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

ЗМІ

Підготовка і проведення виборів депутатів здійснюються **публічно і відкрито** (ч. 1 ст. 13). ЗМІ зобов'язані об'єктивно висвітлювати хід підготовки і проведення виборів.

Представникам ЗМІ **гарантується безперешкодний доступ** на всі публічні заходи, пов'язані з виборами.

Виборчі комісії, в т.ч. і ДВК, органи виконавчої влади, посадові і службові особи цих органів **зобов'язані** в межах своїх повноважень **надавати ЗМІ інформацію** щодо підготовки і проведення виборів депутатів (ч. 4 ст. 13)

ПРЕДСТАВНИКИ ЗМІ МАЮТЬ ПРАВО	 ПРЕДСТАВНИКИ ЗМІ НЕ МАЮТЬ ПРАВА
здійснювати спостереження за перебігом виборчого процесу, не втручаючись в роботу виборчих комісій;	втручатися в роботу ДВК;
здійснювати письмові, аудіо- та відеозаписи із застосуванням необхідних технічних засобів (ч. 1 ст. 25 Закону “Про інформацію”);	порушувати таємницю голосування.
отримувати інформацію щодо підготовки і проведення виборів народних депутатів України (ч. 4 ст. 13);	
бути присутніми на засіданні виборчих комісій без дозволу чи запрошення на виборчій дільниці у день голосування без дозволу чи запрошення не більше 2 представників від одного ЗМІ одночасно.	

ПРЕСА PRESS

Представник ЗМІ **повинен пред'явити один з таких документів:**

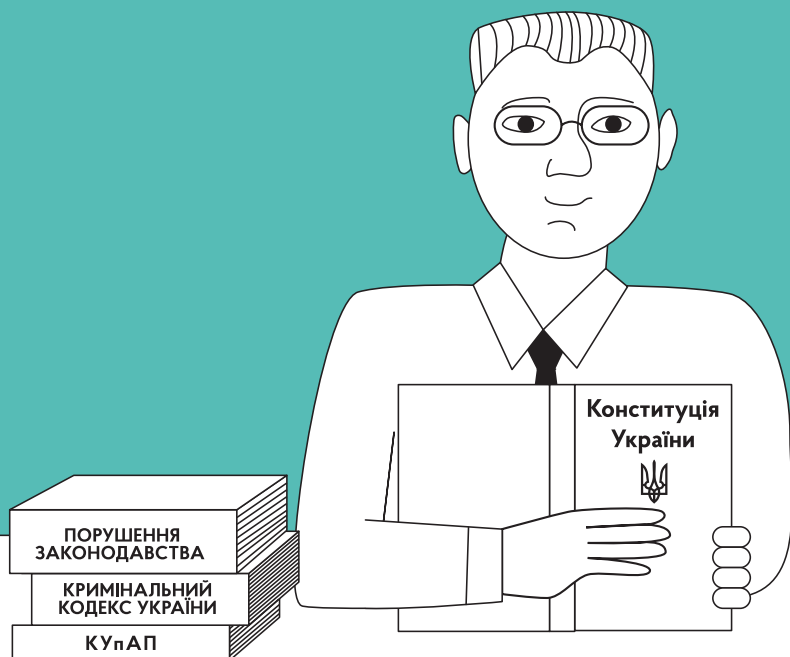
- редакційне посвідчення;
- посвідчення журналіста, видане Національною спілкою журналістів України;
- посвідчення журналіста, видане медіа-профспілкою;
- прес-карта інших журналістських організацій.

Форми таких посвідчень не встановлені - вони можуть бути у довільній формі

ВАЖЛИВО !

Посвідчення без фотокартки дійсне лише за умови пред'явлення документа, що посвідчує особу, наприклад, паспорта громадянина України.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВИБОРИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВИБОРИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

Особи, **винні** в порушенні законодавства про вибори народних депутатів України, **притягаються** до (ст. 114):

- кримінальної,
- адміністративної
- іншої відповідальності

в порядку, встановленому законом.

→ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

ВИДИ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН:

- перешкоджання здійсненню виборчого права, роботі виборчої комісії чи діяльності офіційного спостерігача (ст. 157 ККУ);
- надання неправдивих відомостей до органу ведення ДРВ або фальсифікація виборчих документів, підсумків голосування або відомостей ДРВ (ст. 158 ККУ);
- незаконне надання або отримання виборчого бюлетеня, голосування виборцем більше ніж один раз (ст. 158-1 ККУ);
- незаконне знищення виборчої документації (ст. 158-2 ККУ);
- порушення таємниці голосування (стаття 159 КК України);
- підкуп виборця (ст. 160 ККУ).

ВАЖЛИВО !

За злочини проти виборчих прав громадян застосовуються покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на різні строки, іноді з позбавленням права обіймати певні посади на певні терміни.

→ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

НОРМА ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА	ЗМІСТ ПРАВОПОРУШЕННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ, РОЗМІР ШТРАФУ
ст. 212-8. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Порушення права громадянина на ознайомлення зі списком виборців	Від 170 до 510 грн.
ст. 212-10. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Здійснення передвиборної агітації особою, участь якої у передвиборній агітації заборонена	Для громадян: від 510 до 850 грн. Для посадових осіб: від 850 до 1360 грн.
ст. 212-17. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Ненадання копії виборчого протоколу	Від 340 до 1700 грн.
ст. 212-18. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Невиконання рішень виборчої комісії	На громадян від 255 до 425 грн., На посадових осіб від 510 до 850 грн.
Ст. 212-19. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Відмова у звільненні члена виборчої комісії від виконання виробничих чи службових обов'язків	Від 340 до 850 грн.
Ст. 212-19. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Звільнення члена виборчої комісії з роботи або переведення його на нижчу посаду з підстав, пов'язаних із виконанням його обов'язків у виборчій комісії	Від 1020 до 1700 грн.
Ст. 212-20. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Порушення порядку опублікування документів, пов'язаних з підготовкою і проведенням виборів	Від 170 до 340 грн.

